

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З
ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА»**

Студента 2 курсу, 5 м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
податковий консалтинг»

Коновал Лілії
Володимирівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук

Найдьонова Наталія
Володимирівна

Гарант освітньої програми
Доктор економічних наук,
доцент

Король Світлана Яківна

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка	6
1.2. Концептуальні засади обліку основних засобів	11
Висновки за розділом.....	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»	19
2.1. Організація бухгалтерського обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»	19
2.2. Методичні підходи до фінансового обліку та оподаткування операцій з основними засобами	23
2.3. Відображення звітної інформації про операції з основними засобами	31
Висновки за розділом 2	36
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»	37
3.1. Напрями удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»	37
3.2. Заходи удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»	41
Висновки за розділом 3	46
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах господарювання ефективно використання матеріальних ресурсів (прийняття управлінських рішень щодо впровадження новітніх технологій та модернізації застарілої матеріально-технічної бази) є пріоритетним напрямком управління діяльністю підприємств. Збільшення обсягу об'єктів основних засобів (вартість основних засобів станом на початок 2020 р. склала 9574186 млн.грн), сучасні євроінтеграційні процеси, наявні розбіжності у нормах чинного законодавства (визнання та оцінка, відсутність єдиних критеріїв ідентифікації основних засобів, відсутність чіткого підходу до обліку витрат на поліпшення та ремонт тощо) обумовлюють необхідність удосконалення обліково-аналітичного забезпечення і впровадження його у практичну діяльність підприємств та підтверджують актуальність даного дослідження. Пояснювальна записка наведена в додатку А.

Сутність управління основними засобами та практичний аспект їх обліку і оподаткування досліджено в працях Ф.Ф. Бутинця, В.Г. Андрійчука, М.Ф. Огійчука, С.Ф. Голова, Г. Г. Кірейцева, Н.М. Малюги, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, В.Г. Швеця, В.Ф. Палія, Я.В. Соколова, А.Д. Шеремета та ін. Визнаючи вагомий науковий внесок вітчизняних та зарубіжних вчених, зазначимо, що багато питань обліку та оподаткування операцій з основними засобами підприємства залишаються дискусійними.

Метою є обґрунтування теоретичних основ й методичних підходів щодо обліку та оподаткування операцій з основними засобами підприємства.

Відповідно до сформульованої мети встановлено наступні завдання:

- ✓ уточнити сутність, класифікацію та оцінку основних засобів відповідно до норм чинного законодавства;
- ✓ розглянути концептуальні засади обліку основних засобів на підприємстві;
- ✓ дослідити організацію бухгалтерського обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»;

- ✓ здійснити оцінку методичних підходів до фінансового обліку та оподаткування операцій з основними засобами підприємства;
- ✓ здійснити аналіз відображення звітної інформації про операції з основними засобами;
- ✓ уточнити напрями удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»;
- ✓ уточнити заходи удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Об'єктом дослідження є процес формування інформації щодо стану та руху основних засобів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних й методичних положень обліку операцій з основними засобами.

У процесі дослідження теоретичних аспектів та методичних підходів до обліку та оподаткування операцій з основними засобами підприємства застосовано методи: системного аналізу – для вивчення аспектів управління; індукції і дедукції – для визначення тенденцій розвитку системи інформаційного забезпечення обліку та оподаткування основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»; теоретичного узагальнення та порівняння – для розкриття сутності та класифікація основних засобів, для аналізу національних та міжнародних стандартів обліку основних засобів; графічного зображення даних – для формування схем і рисунків.

Інформаційною базою роботи є нормативно-правові акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених (монографії, статті, підручники), професійні періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій та круглих столів, інформація отримана з офіційного сайту статистики, а також матеріали з ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Гіпотезою наукового дослідження передбачено удосконалення методичних підходів до обліку і оподаткування операцій з основними засобами підприємства, яке забезпечить підвищення ефективності процесу формування достовірно наданої інформації для прийняття управлінських рішень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретико-методичному обґрунтуванні та практичному вирішенні проблем, пов'язаних із удосконаленням обліку та оподаткування операцій з основними засобами на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Одержані результати, які становлять наукову новизну, характеризуються такими теоретичними і практичними положеннями:

набуло подальшого розвитку:

- ✓ для забезпечення внутрішніх та зовнішніх користувачів більш детальною та точною обліковою інформацією щодо наявності та руху операцій з основними засобами запропоновано модифіковані форми первинної документації та графік документообігу;
- ✓ узагальнення інформації за операціями з основними засобами на основі застосування інформаційної моделі формування облікового коду (систематизація плану рахунків);
- ✓ методичні підходи щодо побудови системи інформаційного забезпечення через формування управлінських форм звітності на підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій, спрямованих на вдосконалення системи обліку та оподаткування операцій з основними засобами на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» для прийняття ефективних управлінських рішень при здійсненні господарської діяльності підприємства.

Основні наукові результати випускної кваліфікаційної роботи опубліковано в Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ. Тема статті «Теоретичні основи обліку операцій з основними засобами підприємства».

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка

Враховуючи масштабність збільшення обсягу об'єктів основних засобів, єдиного трактування при формуванні категоріального апарату щодо сутності основних засобів як економічної категорії немає. З позиції нормативно-правової бази основні засоби доцільно розглядати як активи, які мають тривалий строк корисного використання, зберігають матеріально-речову форму в процесі експлуатації та необхідні для здійснення господарської діяльності суб'єктом господарювання (використання основних засобів залежить від галузевих особливостей) (дод.Б). При цьому лише в нормах Податкового кодексу України встановлено вартісний критерій систематизації активів та включення їх до групи основних засобів.

Формуванням категоріально-понятійного апарату щодо трактування сутності поняття «основні засоби» і на основі цього дослідженням їх ланки у сфері ринкової економіки займалися вітчизняні та міжнародні вчені. Основні підходи щодо тлумачення сутності поняття «основні засоби» наведено в додатку Б.1. Однак, єдиної точки зору при формуванні понятійно-категоріального апарату щодо сутності основних засобів немає. Це пов'язано з наявністю значної кількості відмінних один від одного підходів науковців сформульованих на основі недосконалої нормативно-правової бази (дод.Б.2). Переважно основні засоби пов'язують з засобами праці у формі матеріальних активів (натурально-речова форма) термін корисного використання яких більше одного року. Такої думки дотримуються О.Г. Агрес, Н.Д. Бабяк, Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горещька, Н.І. Верхоглядова, С.Б. Ільїна, В.І. Кисла, А.Г. Завгородній, Г.Г. Кірейцев, Й.С. Завадський, А.М. Коваленко, О.В. Коваленко, І.В. Громова, В.В. Ковальов, Н.А. Литнєва, Л.І. Малявкіна, О.В. Лишиленко, Л.К. Сук, П.Л. Сук, Ю.В. Неміш, В.П.Шило [1, 3, 7, 8, 18, 19, 26, 28, 29, 41-43, 61, 85].

Ключовим елементом основних засобів є можливість перенесення вартості на вироблений продукт частинами при їх експлуатації у наслідок фізичного та морального зносу (у вигляді нарахованих амортизаційних відрахувань). Тракткування сутності основних засобів через призму перенесення їх вартості на продукцію підприємства наведено в працях О.Г. Агрес, Н.Д. Бабяк, Н.І. Верхоглядової, В.П. Шило, С.Б. Ільїної, В.І. Кислої, Й.С. Завадського, Г.Г. Кірейцева, О.В. Коваленко, І.В. Громової, Ю.В. Неміш, Ю.С. Цал-Цалко [1, 3, 18, 26, 29, 61, 85, 88].

Такі науковці як О.Г. Агрес, Н.Д. Бабяк, Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька, Н.І.Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна, В.І. Кисла, Й.С. Завадський, О.В. Завгородній А.Г. Коваленко, І.В. Громова, Ю.С. Цал-Цалко та ін. характеризують основні засоби як активи, які зберігають свою матеріально-речову форму в процесі їх експлуатації, тобто використанні у господарській діяльності підприємства. При чому основні засоби можуть бути задіяні у сфері матеріального виробництва, невиробничій сфері (постачання товарів, надання послуг) або при здійсненні адміністративних чи соціально-культурних функцій. Також до основних засобів включають необоротні активи, які утримуються підприємством в межах своєї господарської діяльності з метою отримання економічних вигід у майбутньому та не підлягають перепродажу покупцям.

Аналіз підходів до класифікації основних засобів як на вітчизняному, так і на міжнародному рівнях дозволить об'єктивно та достовірно їх оцінити та на основі цього визначитись із методикою обліку. Класифікація надає можливість систематизувати основні засоби за певними ознаками в якісно-однорідні групи. Для цілей бухгалтерського обліку та оподаткування, відповідно до норм чинного законодавства України, основні засоби поділяються на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, які включено до окремих груп, тобто сукупності однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів (дод.В., В.1) [67].

Домбровська Н. зазначає, що орієнтація класифікації на загальних для всіх видів економічної діяльності ознаках - визначення різних груп основних засобів та їх об'єднання за спільними функціями у виробничому процесі має домінуюче значення для організації бухгалтерського обліку [16].

Розповсюдженими елементами групування основних засобів, які запропоновані вітчизняними та міжнародними науковцями (дод. В.2) є:

- ✓ функціональне призначення (виробничі, невиробничі основні засоби);
- ✓ галузева ознака (промисловість, будівництво, сільське господарство та ін.);
- ✓ натурально-речова складова (земельні ділянки, будівлі, транспортні засоби, машини та обладнання тощо);
- ✓ використання (діючі, недіючі, запасні основні засоби);
- ✓ приналежність (власні, орендовані основні засоби),
- ✓ джерело фінансування (придбані за плату, внесені учасниками до статутного капіталу підприємства, безкоштовно отримані, отримані внаслідок обміну на подібні та неподібні активи тощо);
- ✓ характер відображення зносу (амортизовані та неамортизовані основні засоби) [16,17, 25, 34, 38, 42, 62, 78, 87,92].

Одиницею обліку основних засобів відповідно до П(с)БО 7 «Основні засоби» є об'єкт основних засобів. Об'єкт основних засобів - це:

- ✓ закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього;
- ✓ окремий конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самостійних функцій;
- ✓ відокремлений комплекс конструктивно об'єднаних предметів одного або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно;

✓ інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством [67].

Об'єкт основних засобів визнається активом, коли [67]:

✓ існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта;

✓ його вартість може бути достовірно визначена.

Умовою правильного відображення основних засобів в обліку є визначення їх оцінки (рис.1.1.).

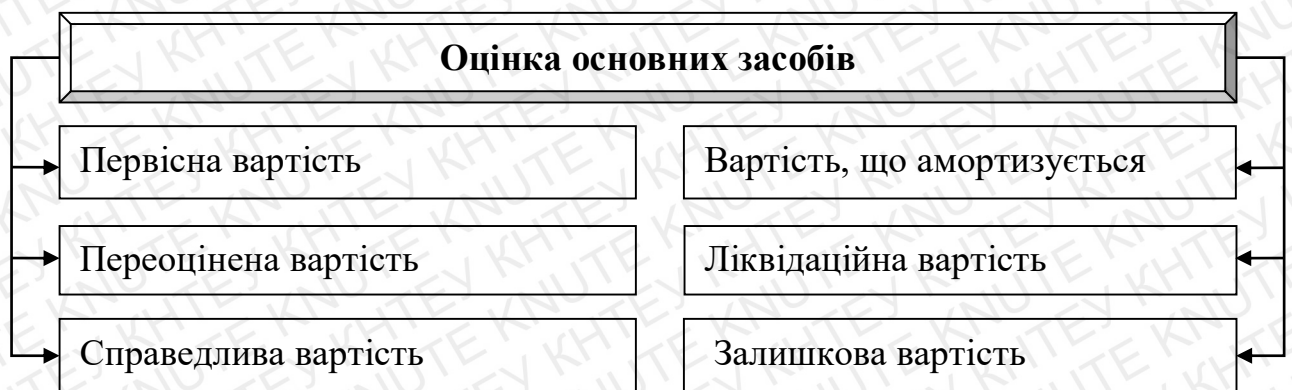

Рис. 1.1. Види оцінки основних засобів підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [67]

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю (включає суми що сплачуються постачальникам з урахуванням витрат безпосередньо пов'язаних з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою) в залежності від способів надходження згідно з П(с)БО 7 «Основні засоби» (табл.1.1). До складу витрат безпосередньо пов'язаних з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою відносять:

✓ реєстраційні збори, державний збір і аналогічні платежі, здійснювані в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;

✓ суми ввізного мита;

✓ суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);

- ✓ витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- ✓ витрати на установку, монтаж, налагодження основних засобів;
- ✓ інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою [67].

Таблиця 1.1

Первісна оцінка основних засобів підприємства залежно від способу надходження

№ з/п	Спосіб надходження	Первісна оцінка
1	Придбання за плату	собівартість придбання
2	Виготовлення (створення) власними силами підприємства	собівартість виготовлення основного засобу
3	Внесок до статутного капіталу підприємства	погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість
4	Безоплатне отримання	справедлива вартість
5	Придбання у результаті обміну на подібні активи	залишкова вартість переданого об'єкта основних засобів
6	Придбання у результаті обміну на не подібні активи	справедлива вартість переданого немонетарного активу, збільшена (зменшена) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну
7	Переведення до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо	собівартість оборотних активів, товарів, готової продукції тощо

Джерело: систематизовано автором на основі [67]

Відмінною ознакою оцінки основних засобів від національних стандартів є можливість зменшення балансової вартості за умови державних грантів. Додатково визнання основних засобів за МСБО 16 «Основні засоби» здійснюється з застосуванням альтернативного підходу до їх оцінювання за переоціненою вартістю. Національний стандарт виключно пропонує оцінку основних засобів за первісною вартістю.

Враховуючи масштабність збільшення обсягу об'єктів основних засобів здійснено дослідження сутності основних засобів як економічної категорії, розглянуто їх класифікацію відповідно до цілей бухгалтерського обліку та оподаткування та визначено їх оцінку.

1.2. Концептуальні засади обліку основних засобів

Головним завданням трансформації вітчизняної системи бухгалтерського обліку є прискорення процесу її приведення у відповідність до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. У міжнародній практиці відображення операцій з основними засобами регламентовано міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». Метою цього стандарту є визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів - це визнання активів, визначення їхньої балансової (залишкової) вартості та накопичених сум амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними [52].

Оскільки МСБО 16 «Основні засоби» є синтезом стандартів та розкриває організацію та методику обліку виключно на міжнародному рівні, необхідно враховувати і ведення обліку основних засобів в Україні. Основні засади методології обліку на підприємстві викладено в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [52]. Засади формування в бухгалтерському обліку інформації про наявність та рух основних засобів та їх розкриття у звітності на національному рівні викладені в П(С)БО 7 «Основні засоби» [67].

Основними завданнями організації та методики обліку основних засобів на підприємстві є:

- ✓ документальне оформлення надходження та руху основних засобів підприємства;

- ✓ визначення моменту здійснення операції (існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням об'єкта основного засобу, і його вартість може бути достовірно визначена);
- ✓ розрахунок первісної вартості основних засобів при їх надходженні;
- ✓ оцінка об'єктів основних засобів;
- ✓ достовірний обрахунок і своєчасне відображення в обліку амортизаційних відрахувань та сум зносу об'єкта основних засобів підприємства;
- ✓ відображення витрат на поточний ремонт та поліпшення основних засобів підприємства;
- ✓ формування регістрів бухгалтерського обліку та узагальнення інформації у звітності підприємства щодо основних засобів підприємства.

Для документального оформлення наявності та руху основних засобів на підприємстві можуть використовуватися типові форми первинного обліку, затвердженні Наказом Міністерства статистики України від 29.12.95 № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку» [57] та Наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818 «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» [58]. Типові форми первинних документів фіксують дані щодо надходження та стану основних засобів на підприємство, їх експлуатації, обрахунку і своєчасного відображення в обліку амортизаційних відрахувань та сум зносу основних засобів підприємства, проведення поліпшень (реконструкції, модернізації), поточних та капітальних ремонтів, переоцінок та списань (ліквідації, реалізації).

Розрахунок первісної вартості основних засобів при їх надходженні на підприємство та оцінку необоротних об'єктів наведено в п.1.1 випускної кваліфікаційної роботи відповідно до національних та міжнародних стандартів

бухгалтерського обліку. Відповідно до § 35 МСБО 16 «Основні засоби» передбачено два варіанти переоцінки активу:

- ✓ перераховують пропорційно до зміни валової балансової вартості активу, так що балансова вартість активу після переоцінки дорівнює переоціненій сумі. Цей метод часто застосовують, коли актив переоцінюється за допомогою індексу, щоб визначити його амортизовану відновлювану собівартість;
- ✓ виключають з валової балансової вартості активу та чистої суми, перерахованої до переоціненої суми активу. Цей метод використовують для будівель [52].

Переоцінку слід проводити регулярно, так щоб балансова (залишкова) вартість об'єкта суттєво не відрізнялася від справедливої вартості основного засобу на кінець звітного періоду. Національні стандарти бухгалтерського обліку передбачають застосування переоцінки основних засобів виключно з урахуванням індексу, який визначають як співвідношення справедливої і залишкової вартості об'єкта основного засобу. При цьому первісну вартість основного засобу та суму зносу корегують (збільшують (дооцінка) /зменшують (уцінка)) на підставі застосування індексу переоцінки.

В подальшому при експлуатації об'єкта основного засобу доцільно враховувати амортизаційні відрахування та суми зносу. Згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби» основною умовою нарахування амортизації є поетапний розподіл вартості основних засобів протягом періоду очікуваного використання активу на підставі застосування відповідних методів [67]. Період очікуваного використання активу залежить від його потужності, морального та фізичного зносу та обмежень встановлених чинним законодавством країни. Доцільно відмітити, що в положеннях МСБО 16 «Основні засоби» передбачено нарахування амортизації активу з моменту, коли місцезнаходження і технічні характеристики забезпечують використання об'єкта за призначенням (актив доступний для експлуатації) [52].

Теоретична модель обліку амортизації необоротних активів відображена на рис. 1.2.

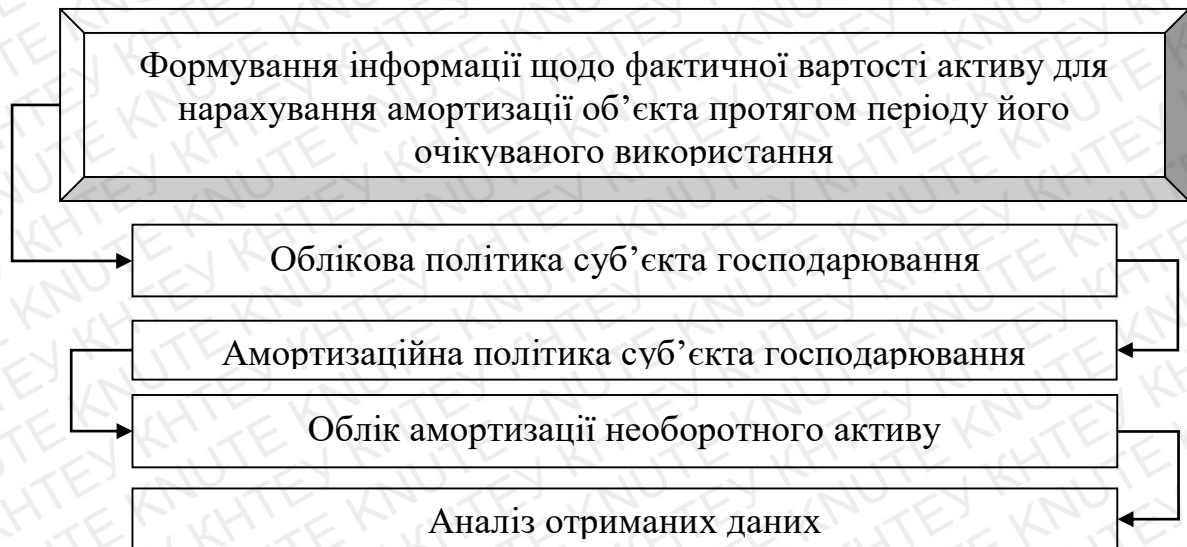

Рис.1.2. Теоретична модель обліку амортизації активів

Джерело: розроблено автором особисто

Нарахування амортизації необоротного активу здійснюється щомісяця та починається з наступного місяця, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. При застосуванні виробничого методу ключовим фактором підрахунку амортизаційних відрахувань є дата, наступна за датою на яку об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання [67].

У положеннях МСБО 16 «Основні засоби» зазначено три методи розрахунку амортизації: метод зменшення залишку, прямолінійний метод та метод суми одиниць продукції [52]. Національний обліковий стандарт США (US GAAP) містить чотири методи розрахунку амортизації: лінійний метод; метод подвійного зменшення залишку; метод суми чисел; метод списання вартості пропорційно об'єму продукції (робіт). Методи нарахування амортизації необоротного активу (дод.Г), який зараховано до складу об'єктів основних засобів, визначається відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби», а саме:

- ✓ прямолінійний метод;
- ✓ метод зменшення залишкової вартості;
- ✓ метод прискореного зменшення залишкової вартості;

- ✓ кумулятивний метод;
- ✓ виробничий методи [67].

Згідно з п. 23 П(С)БО 7 «Основні засоби» нарахування амортизації зупиняється на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації об'єкта основного засобу. Відповідно до § 55 МСБО 16 «Основні засоби» актив амортизують до закінчення строку корисного використання основного засобу, без зупинок на періоди коли об'єкт вибуває з активного використання [52].

До амортизованого необоротного активу застосовується процедура зменшення корисності згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби». У фінансовому обліку втрати від зменшення корисності відображають за дебетом рахунку «Втрати від зменшення корисності активів». Однак, у положеннях, зазначених у національному стандарті не враховано, що корисність може бути не лише зменшена, а й відновлена. Тоді суми вигод від відновлення корисності повинні бути відображені за кредитом рахунку «Дохід від відновлення корисності активів». Події, що спричиняють зменшення грошових потоків можуть слугувати певним індикатором щодо тестування устаткування на предмет знецінення активів згідно з МСБО 36 «Зменшення корисності активів» [53].

Відображення подальших витрат, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням основних засобів в бухгалтерському обліку, відповідно до П(С)БО 7 залежить тільки від того, як вони впливають на майбутні економічні вигоди, очікувані від використання об'єкта основних засобів і не залежать від вартості ремонту та її співвідношення до вартості основних засобів [67].

Витрати на поліпшення якості необоротного активу (модернізація, капітальний ремонт та ін.), які приводять до збільшення майбутніх економічних вигід, капіталізують, в іншому випадку витрати, понесені у зв'язку з підтриманням об'єкта в працездатному стані відносяться до витрат звітного періоду за умов одержання суми майбутніх економічних вигід. Алгоритм поділу витрат на поліпшення та ремонти для цілей бухгалтерського обліку наведено на рис. 1.3.

Рис.1.3. Поділ витрат на поліпшення та ремонт для цілей бухгалтерського обліку

Джерело: розроблено автором особисто

Порівняльна характеристика міжнародних та національних стандартів обліку щодо основних засобів підприємства відображена в додатку Д.

Також бухгалтерський облік операцій з основними засобами регламентовано:

- Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [59] при узагальненні інформації у звітності підприємства щодо наявності та руху об'єктів основних засобів;
- П(с)БО 15 «Доходи» [70] при реалізації основних засобів підприємства та їх переоцінці;
- П(с)БО 16 «Витрати» [71] на підставі операцій пов'язаних з ліквідацією та реалізацією основних засобів підприємства (при формуванні

залишкової вартості основних засобів), відображенням витрат на поточний ремонт та поліпшення основних засобів підприємства, нарахуванням амортизаційних відрахувань та сум зносу основних засобів підприємства;

- Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів № 561 від 30.09.2003 р. (застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами, їх філіями та іншими виділеними на окремий баланс підрозділами (далі - підприємства) незалежно від форм власності і організаційно-правових форм (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) [47];

- Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291) [65] та Інструкцією про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291) [23] при встановленні призначення і порядку ведення рахунків бухгалтерського обліку.

Результати вивчення основних нормативно-правових актів та спеціальної літератури узагальнено у додатку Е., Е.1.

За результатами дослідження запропоновано такі напрями подальшого вдосконалення організаційно-методичних підходів до побудови системи обліку основних засобів:

- удосконалення первинних документів щодо надходження та руху основних засобів;
- розробка деталізованого плану рахунків в частині обліку основних засобів з метою отримання релевантної інформації;
- розробка та систематизація форм внутрішньої звітності, що є основою управлінського обліку.

Висновки за розділом 1

Основні засоби доцільно розглядати як активи, які мають тривалий строк корисного використання, зберігають матеріально-речову форму в процесі експлуатації та необхідні для здійснення господарської діяльності суб'єктом господарювання (використання основних засобів залежить від галузевих особливостей).

Для цілей бухгалтерського обліку та оподаткування, відповідно до норм чинного законодавства України, основні засоби поділяються на основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, які включено до окремих груп, тобто сукупності однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів

Основними завданнями організації та методики обліку основних засобів на підприємстві є: документальне оформлення, визначення моменту здійснення операції, оцінка основних засобів, відображення витрат пов'язаних з експлуатацією основного засобу, формування регістрів бухгалтерського обліку та узагальнення інформації у звітності підприємства щодо основних засобів підприємства.

Здійснені дослідження теоретичних підходів до обліку основних засобів дозволять отримувати чітку, достовірну та неупереджену інформацію про основні засоби для задоволення інформаційних потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

2.1. Організація бухгалтерського обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Метою діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» є одержання прибутку, задоволення суспільних потреб в його продукції (товарах, роботах, послугах) та реалізація на підставі одержаного прибутку соціально-економічних інтересів учасників. Місцезнаходження товариства: 03039, Україна, м. Київ, проїзд Саперно-Слобідський, будинок 3. Основним видом діяльності товариства відповідно до класифікації є надання в оренду (суборенду) та управління власним або орендованим нерухомим майном.

Товариство діє на підставі статуту, яким визначено загальні правові та економічні основи організації та діяльності. Вищим органом товариства є загальні збори учасників, виконавчим органом директор (дод.Ж). Для забезпечення діяльності товариства за рахунок вкладів учасників створено статутний капітал у розмірі 5000 (п'ять тисяч) гривень, 00 копійок. Учасником товариства є Завальнюк Ігор Миколайович, частка вкладу якого становить 100 %. Вкладами учасників можуть бути будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, грошові кошти, в тому числі в іноземній валюті. Збитки товариства покриває створений резервний капітал. Товариство веде оперативний, бухгалтерський, статистичний облік та подає фінансову звітність у формі № 1-м Баланс, № 2-м Звіт про фінансові результати (дод.З) в порядку визначеному чинним законодавством. Аналіз фінансово господарської діяльності ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» наведено в додатку И.

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» створено бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Права та обов'язки головного бухгалтера підприємства і

працівників бухгалтерії визначено в посадових інструкціях (дод.К), розроблених згідно з вимогами чинного законодавства і затверджених керівником підприємства. Склад бухгалтерії затверджено штатним розписом.

Наказ ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» про облікову політику підприємства наведено в додатку Л. Критерій суттєвості для відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних із рухом активів, зобов'язань, власного капіталу, визнанням доходів і витрат визначено у розмірі 3% від річного доходу ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Для визнання об'єктів необоротними активами, визначення дати їх введення в експлуатацію, строку корисного використання (у т. ч. за об'єктами, отриманими у фінансову оренду) і ліквідаційної вартості створено постійно діючу комісію у складі: голови – Завальнюк Ігор Миколайович; членів комісії: Ковальчук Юрій Павлович; Канюка Юлія Миколаївна.

Ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності здійснюють відповідно до норм національних П(С)БО та робочого Плану рахунків, підготовленого на основі Плану рахунків, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.

Організацію обліку об'єктів основних засобів наведено на рис.2.1.

Рис. 2.1. Організація обліку об'єктів основних засобів

Джерело: розроблено автором особисто

Облік необоротних активів ведеться виключно за первісною вартістю, без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості, на підставі п. 8 розділу 1 П(С)БО 25 [72].

Товариством встановлено наступні методи нарахування амортизації основних засобів (у т. ч. отриманих на умовах фінансової оренди):

- ✓ для будівель, споруд, передавальних пристроїв будь-якого призначення – прямолінійний метод;
- ✓ машин та обладнання, що безпосередньо використовуються для виробництва продукції, – виробничий метод;
- ✓ машин та обладнання загальновиробничого, адміністративного, збутового та іншого призначення – прямолінійний метод;
- ✓ транспортних засобів – прямолінійний метод;
- ✓ комп'ютерної техніки будь-якого призначення – прямолінійний метод;
- ✓ інших основних засобів, інших необоротних матеріальних активів – прямолінійний метод.

Неподільний об'єкт нерухомості, більше 50 % загальної площі якого передано в операційну оренду, визначається як інвестиційна нерухомість. Оцінюють об'єкти інвестиційної нерухомості за первісною вартістю. Амортизацію об'єктів інвестиційної нерухомості нараховують за прямолінійним методом.

Для мінімізації строків створення первинних документів і перебування їх у підрозділах підприємства, поліпшення облікової роботи і своєчасного відображення господарських операцій затверджено окремим додатком правила оформлення документів. Вимоги до оформлення документів і строки їх складання є обов'язковими для виконання працівниками всіх служб, відповідальних за оформлення первинних документів. Документування, як інформаційна функція є основою для формування повної, достовірної та неупередженої інформації щодо руху основних засобів на підприємстві та забезпечення нею внутрішніх та зовнішніх користувачів, включаючи в себе процеси накопичення, бухгалтерської обробки, перевірки та аналізу даних.

Операції з основними засобами в обліку оформлюються первинними документами, що визначені наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» №352 від 29.12.1995р. [57] та наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» № 818 від 13.09.2016р [58]. В додатку М наведено форми первинної облікової документації з обліку основних засобів ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ». Окрім вище зазначених типових форм документів наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» № 818 від 13.09.2016р додатково передбачено використання: акту введення в експлуатацію основних засобів (застосовується для оформлення придбаних, створених (виготовлених), та безоплатно отриманих основних засобів); акту переоцінки основних засобів; інвентарної картки групового обліку основних засобів; акту списання групи основних засобів тощо.

Аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей здійснюють за підрозділами таким чином:

- ✓ у бухгалтерії – у кількісно-сумарному вимірі;
- ✓ цехах і на складах – у кількісному вимірі.

Прийняті в операційну оренду необоротні активи обліковувати на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» за балансовою (залишковою) вартістю, вказаною в угоді про оренду, а у випадку її відсутності – за сумою орендних платежів до кінця строку дії договору. Оскільки надання орендованого майна в суборенду є основним видом діяльності Товариства, дохід у вигляді суборендної плати відображають за кредитом субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Дохід від надання послуг визнають виходячи зі ступеня завершеності операції на дату балансу. Оцінку ступеня завершеності такої операції проводять за питомою вагою обсягу послуг, наданих на конкретну дату, у загальному обсязі послуг, які повинні бути надані згідно з угодою.

Об'єктом калькулювання є послуги з надання в суборенду об'єктів оренди. Одиниця калькулювання – 1 метр квадратний орендованої площі по відповідному об'єкту оренди. До калькуляції виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включають:

- ✓ прямі витрати на оренду об'єкту та вартість комунальних, сервісно-експлуатаційних послуг, якщо їх вартість не визначається окремо та входить до вартості послуг оренди по об'єктам;
- ✓ прямі витрати на оплату праці співробітників (основна та додаткова), здійснення обов'язків яких прямо відносяться до окремого об'єкту або ідентифікованої групи об'єктів;
- ✓ відрахування на соціальні заходи співробітників ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ», зазначених вище;
- ✓ інші прямі витрати;
- ✓ змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Здійснені дослідження організації обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» дозволять отримувати неупереджену інформацію про необоротні активи підприємства та прийняття на її основі релевантних рішень.

2.2.Методичні підходи до фінансового обліку та оподаткування операцій з основними засобами підприємства

З метою дослідження методичних підходів до обліку та оподаткування операцій з основними засобами доцільно виділити ряд типових операцій щодо їх руху на підприємстві:

- ✓ надходження основних засобів (придбання основних засобів за плату, їх створення, внутрішнє переміщення, безоплатне отримання, внесок до статутного капіталу підприємства, переведення до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо, отримання основних засобів в обмін на подібні / неподібні активами,

фінансова та операційна оренди, надлишки виявлені при інвентаризації, придбання основних засобів на умовах банківського кредиту тощо);

- ✓ експлуатація (амортизація, поточний ремонт, поліпшення основних засобів підприємства, їх переоцінка);
- ✓ вибуття (реалізація, безоплатна передача, обмін подібними та неподібними активами, внесок до статутного капіталу, списання (ліквідація), фінансова оренда, нестача, передача в рахунок оплати заборгованості, внутрішнє переміщення).

Всі витрати пов'язані з надходженням основного засобу на підприємство (доведення активу до стану готового до експлуатації) за первісною вартістю узагальнено на синтетичному рахунку 15 «Капітальні інвестиції». Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій для обліку сум зобов'язань за отримані за плату основні засоби використовують субрахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Окремо на субрахунку 641 «Розрахунки за податками» відображено суми податкового кредиту з ПДВ. Під час введення об'єкта основного засобу в експлуатацію формують первісну вартість активу на синтетичному рахунку 10 «Основні засоби», який передбачено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних та орендованих на умовах фінансової оренди основних засобів. За дебетом рахунку «Основні засоби» відображають [23, 65]:

- ✓ надходження основних засобів підприємства, які обліковуються за первісною вартістю (дод.Н, табл. Н.1-Н.3);
- ✓ суму витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (добудова, модернізація, модифікація, дообладнання, реконструкція), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта основного засобу ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»;
- ✓ суму дооцінки вартості об'єкта основного засобу.

Кожній окремій групі об'єктів основних засобів відповідає один із десяти субрахунків до рахунку 10 «Основні засоби»:

- ✓ 100 «Інвестиційна нерухомість»;
- ✓ 101 «Земельні ділянки»;
- ✓ 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель»;
- ✓ 103 «Будинки та споруди»;
- ✓ 104 «Машини та обладнання»;
- ✓ 105 «Транспортні засоби»;
- ✓ 106 «Інструменти, прилади та інвентар»;
- ✓ 107 «Тварини»;
- ✓ 108 «Багаторічні насадження»;
- ✓ 109 «Інші основні засоби» [23, 65].

Інформація про рахунки обліку основних засобів та належність до податкової групи визначається лише під час введення в експлуатацію основного засобу й не змінюється в подальшому протягом усього життєвого циклу необоротного активу. Аналітичний облік основних засобів ведуть за інвентарними номерами, видами основних засобів, місцями експлуатації, матеріально-відповідальними особами за якими основні засоби закріплені тощо. Додатково аналітичний облік застосовується до об'єктів основних засобів наданих у операційну оренду, які залишаються на балансі орендодавця.

Об'єкт основного засобу отриманий на умовах договору операційної оренди орендар відображає на позабалансовому рахунку бухгалтерського обліку «Орендовані необоротні активи» за вартістю, зазначеною в угоді про оренду. Відображення операцій щодо отримання та надання найна в операційну оренду в фінансовому обліку наведено в додатку Н.1 (табл. Н.1.1, Н.1.2).

Схему поточного обліку операцій щодо отримання основного засобу за плату відображено на рис. 2.2.

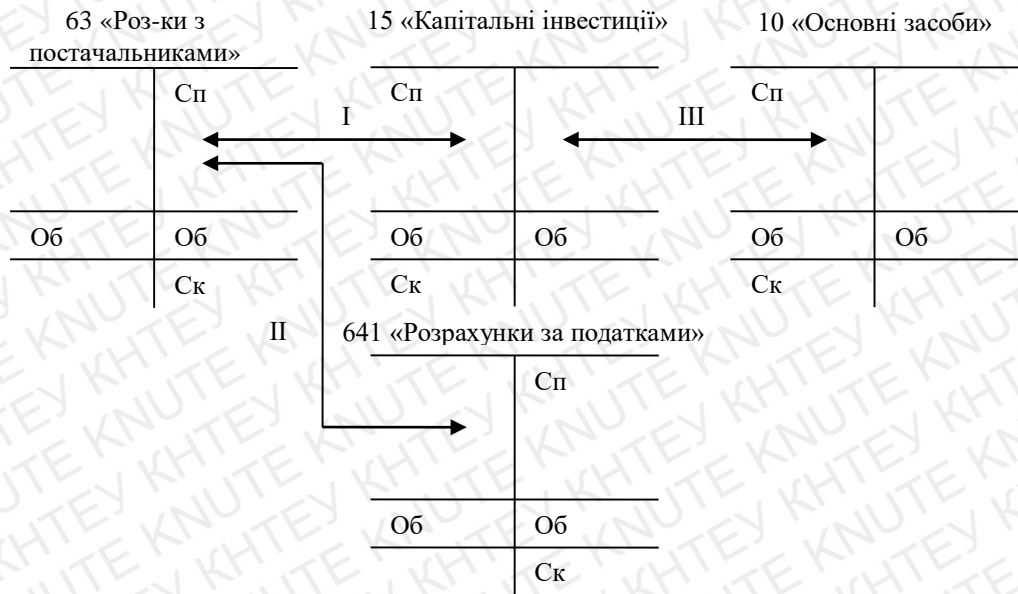

Рис. 2.2. Облік отриманням основного засобу за плату

Джерело: розроблено автором особисто

Оскільки П(с)БО 7 «Основні засоби» не встановлює вартісної межі між основними засобами та малоцінними необоротними матеріальними активами (однак допускає її встановлення за власним бажанням), зазвичай її фіксують відповідно до норм податкового законодавства (вартість яких перевищує 20000 грн і поступово зменшується у зв'язку з фізичним та моральним зносом). Податковий облік основних засобів ведеться за тими самими рахунками плану рахунків, що й бухгалтерський облік.

В процесі експлуатації основного засобу строк корисного використання об'єкта зменшується у зв'язку з моральним та фізичним зносом. Метод нарахування амортизації задається для кожного основного засобу. Залежно від обраного рахунку бухгалтерського обліку змінюється набір можливих методів нарахування амортизації. Розрахунок амортизації основних засобів для цілей бухгалтерського та податкового обліку здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності. Нарухування амортизації необоротних активів відповідно до плану рахунків та інструкції про застосування плану рахунків фіксують на рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». Суму амортизаційних відрахувань на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

відображають залежно від напрямку використання об'єкта основних засобів на рахунках обліку витрат: 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Паралельно із балансовим методом, ведеться позабалансовий метод нарахування амортизації за рахунком плану рахунків бухгалтерського обліку – 09 «Амортизаційні відрахування». Аналітичний облік за цим рахунком ведеться у розрізі видів використаної амортизації. Згідно з Податковим кодексом України необоротні активи поділяються на групи, а саме: основні засоби та інші необоротні матеріальні активи формують 16 груп. Для конкретної групи визначено мінімально допустимі строки корисного використання у роках. У разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основного засобу в бухгалтерському обліку менші ніж мінімально допустимі строки амортизації основних засобів, для розрахунку амортизації використовують строки встановлені нормами податкового законодавства. Якщо строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основного засобу в бухгалтерському обліку дорівнюють або вищі мінімально допустимих строків амортизації основних засобів використовують їх [66].

Відображення подальших витрат, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням основних засобів в бухгалтерському обліку, відповідно до П(С)БО 7 залежить від того, як вони впливають на майбутні економічні вигоди, очікувані від використання об'єкта основних засобів і не залежать від вартості ремонту та її співвідношення до вартості основних засобів [67]. Норми П(С)БО 7 «Основні засоби» відносять вартість понесених витрат на поліпшення об'єкта, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання до субрахунку 15 «Капітальні інвестиції». Після збільшення первісної вартості об'єкта основного засобу або строку корисного використання у зв'язку з проведеним поліпшенням доцільно перерахувати суми амортизації. Якщо ж витрати, пов'язані з проведенням технічного огляду чи поточного ремонту їх включають до витрат звітного періоду. Залежно від напрямку використання об'єкта та організаційної структури підприємства

витрати відображають за дебетом рахунків 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Кредит рахунку формують залежно від способу проведення поліпшень та ремонтів (господарський чи підрядний). Відтак, кредит рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» застосовують при виконанні робіт підрядним способом, рахунки 20 «Виробничі запаси», 28 «Товари», 66 «Розрахунки за виплатами працівників», рахунку 65 «Розрахунки зі страхування» та ін. при виконанні робіт власними силами (господарським способом)) (дод.Н.2).

За кредитом рахунку 10 «Основні засоби» відображають вибуття необоротного активу внаслідок безоплатної передачі, ліквідації, реалізації, обміну або невідповідності критеріям визнання активом, уцінки, фінансової оренди (дод.). Відтак, в залежності від можливих варіантів вибуття необоротного активу формують відповідні рахунки об'єктів обліку. При ліквідації та безоплатній передачі основного засобу залишкову вартість об'єкта відносять на формування інших витрат (дебет рахунку 976 «Списання необоротних активів») та списують суми нарахованої амортизації за період функціонування активу (дебет рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»). На рахунку 976 «Списання необоротних активів» окрім сум залишкової вартості формують витрати понесені підприємством у зв'язку з ліквідацією об'єкта. Одночасно за умови, що актив списують з балансу за власним бажання підприємство повинно нарахувати податкове зобов'язання з ПДВ за дебетом рахунку 976 «Списання необоротних активів» та кредитом рахунку 641 «Розрахунки за податками». Додатково при ліквідації основного засобу можуть бути оприбутковані запаси на суму доходів від ліквідації (кредит 746 «Інші доходи») (дод. Н.3, табл.Н.3.1).

При реалізації основних засобів застосовують норми Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». Необоротний актив та група вибуття визнаються утримуваними для продажу у разі, якщо:

- ✓ економічні вигоди очікується отримати від їх продажу, а не від використання за призначенням;
- ✓ об'єкти готові до продажу у їх теперішньому стані;
- ✓ продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу;
- ✓ умови їх продажу відповідають звичайним умовам продажу для подібних активів;
- ✓ здійснення їх продажу має високу ймовірність, зокрема якщо керівництвом підприємства підготовлено відповідний план або укладено твердий контракт про продаж, здійснюється їх активна пропозиція на ринку за ціною, що відповідає справедливій вартості [73].

Завдання обліку реалізації основних засобів:

- ✓ забезпечення інформації про обсяг, структуру і технічні характеристики реалізованого необоротного активу;
- ✓ облік і контроль виконання договірних зобов'язань щодо поставки необоротного активу;
- ✓ облік нарахування та сплати належних до обсягу реалізації податків та зборів;
- ✓ визначення ціни реалізації та фінансових результатів як у цілому за підприємством, так і за окремими видами основних засобів та/або видами діяльності.

Об'єктами обліку у процесі реалізації є: відвантажений основний засіб за залишковою (первісною) вартістю, заборгованість покупця за відвантажений актив, доходи від реалізації інших оборотних активів, відповідні витрати (собівартість реалізованих активів та ін.). При реалізації основного засобу залишкову вартість активу (первісна вартість за вирахуванням зносу) переносять на рахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу». Додатково списуючи суми накопиченої амортизації (дебет рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів») за період корисного використання об'єкта. Відповідно вся первісна вартість основного засобу, яка

була утворена в період введення необоротного активу в експлуатацію буде списана з балансу підприємства. Дана інформація щодо списання вартості основного засобу застосується і до операцій з фінансової оренди (дод.Н.3., табл. Н.3.2, Н.3.3). Фінансовий результат від зазначених операцій визначається вирахуванням з доходу їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів [66]. Прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці є об'єктом оподаткування податком на прибуток [66]. Що стосується ліквідації та реалізації виробничих основних засобів, при коригуванні фінансового результату до оподаткування на податкові різниці необхідно:

- ✓ збільшити суму залишкової вартості вибулого об'єкта, визначеної відповідно до П(С)БО або міжнародних стандартів (абзац четвертий п. 138.1 ПКУ);
- ✓ зменшити суму залишкової вартості об'єкта основного засобу, визначеної за «податковими» правилами, встановленими ст. 138 ПКУ (абзац третій п. 138.2 цього Кодексу) [66].

Додатково коригування фінансового результату відбувається на суму уцінок та втрат від зменшення корисності (збільшення) й дооцінок та вигід від відновлення корисності (зменшення). Всі корегуючі різниці визначені нормами податкового кодексу України. Однак, на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує сорока мільйонів гривень, відтак об'єкт оподаткування визначається без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових

(звітних) років), визначені відповідно до положень Податкового кодексу України [66].

Здійснені дослідження методичних підходів до обліку та оподаткування основних засобів спрямовані на вдосконалення методичного забезпечення, дозволяють отримувати чітку, достовірну та неупереджену інформацію про основні засоби на підприємстві для задоволення інформаційних потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів.

2.3. Відображення звітної інформації про операції з основними засобами

Інформаційна база звітності складається з даних, що генеруються у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства. Відображення інформації про показники фінансової, податкової та управлінської звітності є останньою стадією безперервного облікового процесу.

Фінансова звітність надає інформацію щодо майнового та фінансового потенціалу діяльності підприємства (оцінка активів, власного капіталу та зобов'язань), результатів його діяльності (доходи та витрати), стану та руху грошових коштів та змін, які виникли у складі власного капіталу підприємства. Умови відповідності фінансової звітності критеріям якості обґрунтовані застосуванням норм Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та методичних рекомендацій:

- ✓ № 433 «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності» [50];
- ✓ № 476 «Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності» [49];
- ✓ № 635 «Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства» [48].

Відображення звітної інформації про операції з основними засобами у фінансовій звітності здійснено щодо руху отриманого необоротного активу;

експлуатації майна; доходів від реалізації об'єкта основного засобу; наданих в оренду основних засобів (заборгованість, орендні платежі та ін.); витрат звітного періоду тощо. Достовірна оцінка та чітке фіксування вище наведеної інформації у формах фінансової звітності надасть змогу уникнути формування викривлених облікових даних та приймати релевантні, ефективні управлінські рішення внутрішніми та зовнішніми користувачами.

Інформацію про операції з основними засобами у фінансовій звітності ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» розкрито у формі № 1-м Баланс та формі № 2-м Звіт про фінансові результати. Фінансову звітність товариство складає у тисячах гривень з одним десятковим знаком.

Оцінка показників бухгалтерського балансу (оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство, ймовірно, буде контролювати в майбутньому; оцінка і прогнозування прибутковості діяльності підприємства, структура його доходів та витрат), які розкривають інформацію щодо стану та руху майнового та фінансового потенціалу підприємства сприяє прийняттю та реалізації ефективних короткострокових та довгострокових управлінських рішень.

Операції з надходження та руху основних засобів на підприємстві впливають на відображення системи показників у бухгалтерському балансі (табл.2.1), яка включає дані про:

- ✓ первісну (залишкову) вартість основного засобу;
- ✓ переоцінену вартість майна;
- ✓ суми зносу (накопиченої амортизації) основного засобу;
- ✓ поліпшення та ремонти; грошові кошти та їх еквіваленти;
- ✓ втрати від знецінення об'єкта;
- ✓ дооцінки необоротного активу;
- ✓ кредиторську та дебіторську заборгованість; розрахунки з бюджетом тощо.

Зазначені показники формують відповідно до даних синтетичного та аналітичного обліку, відображених у регістрах бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.1

Відображення операцій з основними засобами в Балансі

Стаття балансу	Код рядка	Джерело формування показників статей балансу
АКТИВ		
I. Необоротні активи		
Основні засоби:	1010	Ряд.1011-1012
первісна вартість (у валюту балансу не включено)	1011	Сальдо Дт.10, 11
знос(наводиться в дужках, зменшує валюту балансу)	1012	(Сальдо Кт.131, 132)
Інші необоротні активи	1090	Сальдо Дт. 181
II. Оборотні активи		
Запаси	1100	Сальдо Дт.20
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	Сальдо Дт.641
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Сальдо Дт. 373, 377
Гроші та їх еквіваленти*	1165	Сальдо Дт.311
* Сформовану облікову інформацію відображають при здійсненні розрахунків відносно оплати		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Сальдо Дт. 286
ПАСИВ		
I. Власний капітал		
Неоплачений капітал(наводиться в дужках, зменшує валюту балансу)**	1425	(Сальдо Дт.46)
**Отримання об'єкта основного засобу як внеску до статутного капіталу підприємства		
III. Поточні зобов'язання та забезпечення		
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1610	Сальдо Кт. 631
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1620	Сальдо Кт.641
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1625	Сальдо Кт.651, 655
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630	Сальдо Кт.661
Інші поточні зобов'язання	1690	Сальдо Кт. 680, 685

Джерело: розроблено автором особисто

Узагальнені дані про наявність та рух активу на балансі відображено у рядку 1010 «Основні засоби» за залишковою вартістю (первісна вартість за вирахуванням на суми зносу (накопиченої амортизації)). Джерелом формування первісної вартості активу та суми його зносу (накопиченої амортизації) є дебетове сальдо по рахунках 10 «Основні засоби» та кредитове по рахунках 131 «Знос основних засобів. У валюту балансу включено виключно залишкову вартість. Суми нарахованих зобов'язань за отримані основні засоби від контрагента за плату включено до статті балансу 1610 «Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги» на підставі кредитового сальдо по рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками». Якщо основний засіб виготовлено власними силами використовують працю робітників підприємства (рядок 1630 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці», 1625 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування») та запаси зі складу (рядок 1100 «Запаси»). Окрім надходження основних засобів на підприємство на баланс впливають і операції з вибуття, ліквідації, та надання майна в фінансову оренду. Суму довгострокової дебіторської заборгованості за передане у фінансову оренду майно враховано у статті «Інші необоротні активи» (код рядка 1090). В подальшому її переводять до складу «Іншої поточної дебіторської заборгованості» (код рядка 1155) на підставі дебетового сальдо по рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами». В даній статті додатково фіксують суми нарахованих відсотків за орендними платежами джерелом для формування якої є дебетове сальдо рахунку 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» та суми реалізованого основного засобу (рахунок 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»). При реалізації основного засобу окрім дебіторської заборгованості відображають переведену до складу необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття (код рядка 1200) залишкову вартість необоротного активу.

Методика визначення фінансових результатів, орієнтована на співвідношення статей доходів та витрат, як основних чинників формування

інформації про фінансові результати. Порівнюючи доходи з витратами за звітний період визначають результат від господарської діяльності підприємства (прибуток / збиток). На форму № 2-м Звіт про фінансові результати впливають облікові процеси, пов'язані з експлуатацією майна; проведенням поточних ремонтів; нарахуванням орендного платежу; амортизаційними відрахуваннями; вибуттям активів (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Відображення операцій з основними засобами у Звіті про фінансові результати

Стаття балансу	Код рядка	Джерело формування показників статей балансу
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)*	2000	Обороти Дт.703, Кт.79
<i>*При наданні майна в операційну оренду</i>		
Інші операційні доходи**	2120	Обороти Дт.71 Кт.791
<i>**При операціях з реалізації основного засобу, надання майна в фінансову оренду та операційну (якщо оренда не основний вид діяльності)</i>		
Адміністративні витрати***	2130	Обороти Дт.791 Кт.92 (наводиться в дужках)
Витрати на збут***	2150	Обороти Дт.791 Кт.93 (наводиться в дужках)
Інші операційні витрати***	2180	Обороти Дт.791 Кт.94 (наводиться в дужках)
<i>***Відображено витрати на утримання та ремонт об'єкта, який здійснюється для підтримки такого об'єкта в працездатному стані, нараховано амортизацію об'єкта (щомісяця протягом строку корисної експлуатації активу) тощо</i>		
Інші доходи****	2240	Обороти Дт.73 Кт.791
<i>****Нарахування відсотків за фінансовою орендою</i>		
Інші витрати*****	2270	Обороти Дт.793 Кт.97 (наводиться в дужках)
<i>***** При формуванні залишкової вартості при ліквідації об'єкта основного засобу</i>		

Джерело: розроблено автором особисто

Операції з надходження, руху та вибуття необоротних активів мають вплив і на податковий облік та звітність. На ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» формують податкову декларацію з податку на прибуток й додатки до неї та податкову декларацію з податку на додану вартість. Податкова декларація - документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки,

встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання [66].

Досліджуючи управлінську звітність, доцільно її розглядати через призму інформаційної системи показників, які необхідні внутрішнім користувачам з метою прийняття релевантних рішень. Для формування внутрішньої звітності доцільно розробити перелік елементів звітності: склад, зміст, форми, прийоми формування звітності та їх закріплення наказами.

Масив інформації, сформований у системі звітності, повинен акумулювати деталізовані дані для кожного користувача та надавати можливість на його основі приймати зважені, ефективні управлінські рішення.

Висновки зарозділом 2

Метою діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» є одержання прибутку, задоволення суспільних потреб в його продукції (товарах, роботах, послугах) та реалізація на підставі одержаного позитивного фінансового результату (прибутку) соціально-економічних інтересів учасників підприємства.

Для дослідження методичних підходів до обліку та оподаткування операцій з основними засобами виділено ряд типових операцій щодо їх руху на підприємстві, а саме надходження основних засобів, їх експлуатація (ремонт та амортизація) та вибуття.

Відображення інформації про показники фінансової, податкової та управлінської звітності є останньою стадією безперервного облікового процесу, яка повинна акумулювати деталізовані дані для кожного користувача та надавати можливість на її основі приймати зважені, ефективні управлінські рішення.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

3.1. Напрями удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Найважливішою складовою процесу управління є чітке та достовірне формування системи економічних показників. Економічна інформація – це сукупність даних, які на базі попереднього якісного аналізу кількісно та якісно відображають господарські процеси. Її використовують для оцінки, управління, планування і прогнозування фінансово-економічних показників діяльності підприємства та прийняття релевантних ефективних управлінських рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами.

Система економічної інформації займає проміжне місце між процесами операційної, інвестиційної і фінансової діяльності (керуюча система), де формують економічну інформацію, та процесами управління (управлінська система), де інформацію фіксують, модифікують і використовують в цілях підвищення ефективності господарювання. За джерелами формування економічну інформацію поділяють на:

- ✓ правову;
- ✓ директивну;
- ✓ нормативно-довідкову;
- ✓ прогнозну;
- ✓ планову;
- ✓ фактографічну.

На підставі облікової інформації фіксують факт проведення господарської операції на підприємстві. Її отримують методами суцільного безперервного спостереження, обов'язкового документування та систематизації на рахунках (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Характеристика фактографічної інформації, яку використовують в обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Ознака класифікації	Вид інформації	Джерела
1	2	3
За ступенем пізнавальності	нова; релевантна.	Акт інвентаризації, Інвентаризаційний опис; Фінансова звітність
За способом відображення	текстова; цифрова; алфавітна; графічна.	Облікова політика, Договір купівлі-продажу, Свідоцтва на право користування, ліцензії, технічний паспорт, Протокол про внесення ОЗ до статутного капіталу, Акти прийому-передачі об'єктів ОЗ (ф. ОЗ-1), Акт ліквідації ОЗ (ф. ОС-4), Акт вводу об'єкта в експлуатацію, Інвентарні картки (Ф. ОЗ-10), Інвентарна книга, Опис, Головна книга. Відомість нарахування амортизації, Відомість розподілу амортизаційних відрахувань та машинограми, розрахунково-платіжні документи. Інвентаризаційний опис по ОЗ, креслення, схеми, графіки.
За ознаками обробки	оброблювана; необроблювана.	Рахунки-фактури, накладні, Акти прийому-передачі об'єктів ОЗ (ф. ОЗ-1), Акт ліквідації ОЗ (ф. ОЗ-4), Акт вводу об'єкта в експлуатацію, Інвентарні картки (Ф. ОЗ-10), машинограми, Відомість нарахування амортизації, Відомість розподілу амортизаційних відрахувань, Бухгалтерська та статистична звітність.
За ступенем деталізації	аналітична; синтетична.	Аналітичні рахунки за кожним об'єктом основних засобів; синтетичні рахунки по основним засобам
Щодо об'єкта аналізу	внутрішня; зовнішня; оперативна; поточна;	Технічний паспорт, Протокол про внесення ОЗ в статутний капітал, Акти прийому-передачі об'єктів ОЗ (ф. ОЗ-1), Акт ліквідації ОЗ (ф. ОЗ-4), Акт вводу об'єкта в експлуатацію, Інвентарні картки (Ф. ОЗ-10), машинограми, Відомість нарахування амортизації, Відомість розподілу амортизаційних відрахувань. Облікова політика, Договір купівлі-продажу, Свідоцтва на право користування, ліцензії, рахунки-фактури, накладні (ф. ОЗ-2), Рахунки-фактури, накладні (ф. ОЗ-2), Акти прийому-передачі об'єктів ОЗ (ф. ОЗ-1), Акт ліквідації ОЗ (ф. ОЗ-4), Акт вводу об'єкта в експлуатацію, Інвентарні картки (ф. ОЗ-10), машинограми, Відомість нарахування амортизації, - Відомість розподілу амортизаційних відрахувань, Головна книга, звітність.

Джерело: розроблено автором особисто

Додатковим джерелом фактографічної інформації є позаоблікова інформація, яку формують на підставі наказів, доповідних і пояснювальних записів, протоколів нарад та зборів, актів ревізій та перевірок, аудиторських висновків тощо. З огляду на вищевикладене, щоб отримати максимально достовірну та доцільну інформацію і приймати на основі її показників релевантні рішення доцільно окреслити напрями удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Оскільки документування як підтвердження факту здійснення господарської операції є першою стадією облікового процесу, для отримання чіткої, достовірної та неупередженої інформації про основні засоби на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» доцільно здійснити модифікацію форм первинної документації. Адже, типові форми первинних документів, затверджені діючими наказами щодо надходження, руху та експлуатації основних засобів містять елементи, які вже не застосовуються суб'єктами господарювання. В наведених показниках первинних документів не розкрито необхідну облікову інформацію для внутрішніх та зовнішніх користувачів підприємства. Додатково для контролю за процесом складання первинних документів, їх оформлення, руху та обробки доцільно розробити на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» графік документообігу. Інформацію щодо збору, бухгалтерської обробки, групування та передачі в архів первинних документів по операціях з основними засобами буде відображено в графіку документообігу. При цьому потрібно передбачити оптимальну кількість виконавців, відповідальних за оформлення та обробку документів, з чітким визначенням часових меж їх знаходження в кожному підрозділі підприємства. До графіку документообігу включено інформацію щодо внутрішніх документів підприємства (створених на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» з метою використання працівниками підприємства в управлінському процесі) та документів, що надходять від сторонніх організацій.

Наступною стадією облікового процесу є реєстрація фактів господарської діяльності ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» в межах основних засобів

підприємства. Узагальнення інформації за операціями з основними засобами доцільно здійснити на основі застосування інформаційної моделі формування аналітичного облікового коду (деталізоване розкриття господарських операцій в частині наявності та руху основних засобів). Для налагодження облікового процесу доцільно використовувати однакові аналітичні облікові коди в усіх даних фактографічної інформації, починаючи від первинного обліку і завершуючи внутрішніми документами для формування управлінської звітності.

Одним з напрямів удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» є розробка методичних підходів щодо побудови системи інформаційного забезпечення через формування управлінських форм звітності. Підприємства на власний розсуд приймають рішення щодо складання форм управлінської звітності, оскільки законодавчо вона не регламентована. Управлінська звітність є основою управління, головною метою якої – своєчасне надання правдивої, об'єктивної, оперативної інформації про діяльність підприємства. При складанні управлінської звітності доцільно дотримуватися ряду принципів, а саме:

- ✓ цільове спрямування (для вирішення яких завдань сформовано звіт);
- ✓ адресність звіту (з визначенням особи для якої побудовано звіт);
- ✓ зрозумілість (чіткість подання інформації);
- ✓ економічність (мінімізація затрат на підготовку звіту);
- ✓ достовірність (правдивість даних);
- ✓ логічність викладу інформації;
- ✓ послідовність та періодичність подання;
- ✓ зіставність даних (можливість порівняти дані звіту з аналогічними показниками, сформованими у попередніх періодах);
- ✓ суттєвість наданої інформації.

Визначені напрями дослідження спиятимуть формуванню чіткої, достовірної та неупередженої інформації про основні засоби для задоволення інформаційних потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів.

3.2. Заходи удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Носії документування первинної облікової інформації за операціями з основними засобами «дають рух обліковій інформації, забезпечують облік даними, необхідними для безперервного відображення господарської діяльності підприємств. При цьому до обліку приймаються документи лише після їх всебічної перевірки як з точки зору законності оформлення ними операцій, так і за формою» [4]. Розроблені типові форми первинних документів на законодавчому рівні повинні забезпечувати користувачів повною та достовірною інформацією щодо надходження, руху та експлуатації основних засобів на підприємстві. На даний момент форми містять застарілу інформацію. З метою забезпечення покращання якості облікової інформації нами запропоновано удосконалити «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів» ОЗ-1, «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів» ОЗ-2 та «Інвентарну картку обліку основних засобів» ОЗ-6.

Розширення основних складових «Акту приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів» ОЗ-1 такими елементами як строк корисного використання, метод нарахування амортизації, мінімальні строки використання основних засобів згідно Податкового кодексу України, ліквідаційна вартість та вилучення показників у складі норм амортизаційних відрахувань та поправочного коефіцієнта дозволить підвищити якість формування обліково-аналітичної інформації (дод.О).

Розроблені нами пропозиції щодо модифікації форм первинної документації стосуються й «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів» ОЗ-2. Форму ОЗ-2 доцільно

розширити наступними елементами: вартість віддільних / невіддільних поліпшень (дод.О.1). Це сприятиме покращанню інформаційного забезпечення управління основними засобами на підприємстві.

«Інвентарна картка обліку основних засобів» ОЗ-6 підлягає подальшій модифікації у зв'язку з відсутністю інформації щодо:

- ✓ методів нарахування амортизаційних відрахувань;
- ✓ строків корисної експлуатації основних засобів;
- ✓ вартості віддільних / невіддільних поліпшень (дод.О.2).

Запропоновані підходи забезпечать покращання якості облікової інформації у бухгалтерській звітності ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

З метою зменшення строків створення первинних документів і перебування їх у підрозділах підприємства, поліпшення облікової роботи і своєчасного відображення господарських операцій пропонуємо затвердити графік документообігу (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Витяг з графіку документообігу підприємства

Найменування	Застосування документа	Створення документа				
		Кіл-ть примірників	Відповідальний за оформлення	Підстава для створення	Строк втконнання	Підписант
1	2	3	4	5	6	7
ОЗ-1	Введення в експлуатацію ОЗ	1	Відповідальна особа	Акт комісії	2 дні	комісія
<i>Продовження табл. 3.2</i>						
Перевірка документа			Обробка документа		Передача в архів	
Відповідальний	Особа, що подає документ	Строк виконання	Особа, що виконує роботу	Строк втконнання	Особа, що передає документ	Строк передачі
8	9	10	11	12	13	14
Бухгалтер	Відповідальна особа	3 дні	Бухгалтер	10 днів	Бухгалтер	Протягом року

Джерело: розроблено автором особисто

Вимоги до створення документів та терміну їх проведення є обов'язковими для виконання працівниками всіх служб, відповідальних за оформлення первинних документів.

Відображення основних засобів в поточному обліку на підставі документального та візуального спостереження (реєстрація фактів господарської діяльності) потребує удосконалення. Це спричинено відсутністю розширеної аналітичної інформації, яка необхідна для прийняття релевантних управлінських рішень. Систематизація інформації за операціями з основними засобами доцільно здійснити на основі застосування інформаційної моделі формування аналітичного облікового коду (деталізоване розкриття господарських операцій в частині наявності та руху основних засобів) (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Аналітичний рівень обліку синтетичного рахунку 104 «Машини та обладнання» для обладнання ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

№	Код	Назва
<i>Рахунок об'єкта обліку відповідно до Плану рахунків</i>		
1	10	Основні засоби
<i>Субрахунок обліку згідно з Інструкцією про застосування плану рахунків</i>		
2	104	Машини та обладнання
<i>Статус основного засобу</i>		
3	104/1	Власний основний засіб
4	104/2	Орендований основний засіб
<i>Зона розміщення об'єкта обліку в межах організаційної структури</i>		
5	104/2/1	Відділ інженерії
<i>Сформована група об'єкта обліку в межах зони розміщення</i>		
6	104/2/1/1	Холодильне обладнання
7	104/2/1/1/2	Підіймально-транспортне обладнання
8	104/2/1/1/3	Інші
<i>Аналітичний код об'єкта обліку в межах групи</i>		
<i>Підіймально-транспортне обладнання</i>		
9	104/2/1/2/1	Візок гідравлічний ручний для переміщення палет
10	104/2/1/1/2	Інші

Джерело: розроблено автором особисто

Аналітичний рівень обліку синтетичного рахунку 104 «Машини та обладнання» для обладнання передбачає застосування наступних кодів:

- ✓ рахунок об'єкта обліку відповідно до Плану рахунків;
- ✓ субрахунок обліку згідно з Інструкцією про застосування плану рахунків;
- ✓ статус основного засобу;
- ✓ зона розміщення об'єкта обліку в межах організаційної структури;
- ✓ сформована група об'єкта обліку в межах зони розміщення;
- ✓ аналітичний код об'єкта обліку в межах групи.

Організацією облікового процесу повинно бути передбачено застосування однакових класифікаційних кодів в усіх документах, починаючи від первинного обліку і завершуючи формами управлінської звітності. Отже, за таких умов можна легко віднести до певного сегмента діяльності, а інколи й на конкретну відповідальну особу відхилення від норм, факти крадіжок тощо. Запропоновані класифікаційні коди є інструментом обробки та інтеграції накопиченої облікової інформації у системі управлінського обліку з урахуванням організаційно-технологічних особливостей ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Для впровадження ефективної системи формування внутрішньої звітності на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» доцільно покласти відповідальність на певних осіб і постійно здійснювати контроль за виконання ними своїх функцій. Масив інформації (перелік показників), наведений у внутрішній звітності, повинен характеризуватися об'єктивністю та бути достатнім для проведення аналізу. Він повинен бути легким для опрацювання. Важливим показником при розробленні форм внутрішньої звітності є рівень задоволеності внутрішніх користувачів представленою інформацією. Додатково на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» повинен бути розроблений графік (календар) подання форм внутрішньої звітності з метою контролю за її створенням, перевіркою та обробкою.

Форми представлення внутрішньої звітності можуть бути у вигляді графіків, таблиць, текстової частини. Даний вибір залежить від масиву наданої інформації, її особливостей, рівня деталізації тощо.

Оскільки одним із завдань, які повинна вирішувати створена система внутрішньої звітності, є надання необхідної інформації для формування зовнішньої звітності, нами запропоновано:

- ✓ «Звіт про наявність та рух основних засобів» (дод.П);
- ✓ «Звіт про витрати, понесені в результаті операційної оренди активів» (дод.П.1);
- ✓ «Звіт про стан розрахунків за орендовані активи» (дод.П.2).

В «Звіті про наявність та рух основних засобів» наведено інформацію щодо найменування майна, його вартості, кількості отриманих та вибулих основних засобів за звітний період, їх залишків на початок та кінець звітного періоду.

«Звіт про витрати, понесені в результаті операційної оренди активів» містить дані про:

- ✓ об'єкт оренди;
- ✓ інвентарний номер;
- ✓ витрати у розрізі витрат за користування майном, витрат на ремонт та поліпшення та витрат на утримання об'єкта основного засобу.

«Звіт про стан розрахунків за орендовані активи» створений з метою контролю за проведеними розрахунками по отриманим або наданим на умовах операційної оренди об'єктам основних засобів. Він містить дані про найменування контрагента в якого отримано орендований актив / надано орендований актив, номер та дату договору, об'єкт оренди, орендні платежі (сума, яка підлягає поверненню / повернена сума), залишок заборгованості на кінець звітного періоду.

Завдяки цим звітам управлінський персонал зможе контролювати важливі економічні показники у місцях їх виникнення, що підвищить ефективність прийнятих рішень, а також рівень їх оперативності.

Висновки за розділом 3

З метою забезпечення покращання якості облікової інформації нами запропоновано удосконалити «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів» ОЗ-1, «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів» ОЗ-2 та «Інвентарну картку обліку основних засобів» ОЗ-6.

Узагальнення інформації за операціями з основними засобами доцільно здійснити на основі застосування інформаційної моделі формування аналітичного облікового коду.

Одним з напрямів удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» є розробка методичних підходів щодо побудови системи інформаційного забезпечення через формування управлінських форм звітності («Звіт про наявність та рух основних засобів»; «Звіт про витрати, понесені в результаті операційної оренди активів»; «Звіт про стан розрахунків за орендовані активи»).

ВИСНОВКИ

У випускній кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення актуальної проблеми, яка полягає в удосконаленні системи обліку та оподаткування основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ». За отриманими результатами сформульовано висновки, які відображають вирішення основних задач відповідно до поставленої мети:

✓ Здійснений критичний аналіз праць вітчизняних і зарубіжних науковців дозволили уточнити зміст поняття «основні засоби». Основні засоби доцільно розглядати як активи, які мають тривалий строк корисного використання, зберігають матеріально-речову форму в процесі експлуатації та необхідні для здійснення господарської діяльності суб'єктом господарювання (використання основних засобів залежить від галузевих особливостей). Враховуючи масштабність збільшення обсягу об'єктів основних засобів окрім дослідження сутності основних засобів як економічної категорії, розглянуто їх класифікацію відповідно до цілей бухгалтерського обліку та оподаткування та визначено їх оцінку.

✓ З метою гармонізації національного стандарту до вимог міжнародної практики здійснено порівняння П(с)БО 7 «Основні засоби» та МСБО 16 «Основні засоби», що необхідно для уникнення колізій при поданні зовнішньої звітності, яка орієнтована на міжнародний ринок. Здійснені дослідження теоретичних підходів до обліку основних засобів дозволять отримувати чітку, достовірну та неупереджену інформацію про основні засоби для задоволення інформаційних потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів.

✓ Метою діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» є одержання прибутку, задоволення суспільних потреб в його продукції (товарах, роботах, послугах) та реалізація на підставі одержаного позитивного фінансового результату (прибутку) соціально-економічних інтересів учасників підприємства. Основним видом діяльності товариства відповідно до класифікації є надання в оренду (суборенду) та

управління власним або орендованим майном. ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» має позитивні фінансово-економічні показники, що свідчить про потенційну можливість підприємства здійснювати успішну діяльність і отримувати чистий прибуток.

✓ При дослідженні методичних підходів до обліку та оподаткування операцій з основними засобами виділено ряд типових операцій щодо їх руху на підприємстві: надходження основних засобів (придбання основних засобів за плату, їх створення, внутрішнє переміщення, безоплатне отримання, внесок до статутного капіталу підприємства, переведення до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо, отримання основних засобів в обмін на подібні / неподібні активами, фінансова та операційна оренди, надлишки виявлені при інвентаризації, придбання основних засобів на умовах банківського кредиту тощо); експлуатація (амортизація, поточний ремонт, поліпшення основних засобів підприємства, їх переоцінка); вибуття (реалізація, безоплатна передача, обмін подібними та неподібними активами, внесок до статутного капіталу, списання (ліквідація), фінансова оренда, нестача, передача в рахунок оплати заборгованості, внутрішнє переміщення).

✓ Інформаційна база звітності складається з даних, що генеруються у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства. Відображення інформації про показники фінансової, податкової та управлінської звітності є останньою стадією безперервного облікового процесу. Масив інформації, сформований у системі звітності ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ», повинен акумулювати деталізовані дані для кожного користувача та надавати можливість на його основі приймати зважені, ефективні управлінські рішення.

✓ Для забезпечення внутрішніх та зовнішніх користувачів більш детальною та точною обліковою інформацією щодо наявності та руху операцій з основними засобами запропоновано модифіковані форми первинної документації («Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів» ОЗ-1, «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та

модернізованих об'єктів» ОЗ-2 та «Інвентарну картку обліку основних засобів» ОЗ-6) та графік документообігу.

✓ Узагальнення інформації за операціями з основними засобами доцільно здійснити на основі застосування інформаційної моделі формування аналітичного облікового коду (деталізоване розкриття господарських операцій в частині наявності та руху основних засобів). Для налагодження облікового процесу доцільно використовувати однакові аналітичні облікові коди в усіх даних фактографічної інформації, починаючи від первинного обліку і завершуючи внутрішніми документами для формування управлінської звітності.

✓ Для удосконалення обліку основних засобів на ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» нами розроблено методичні підходи щодо побудови системи інформаційного забезпечення через формування управлінських форм звітності («Звіт про наявність та рух основних засобів»; «Звіт про витрати, понесені в результаті операційної оренди активів»; «Звіт про стан розрахунків за орендовані активи»).

Розроблені теоретико-методологічні засади обліку та оподаткування основних засобів дозволять підвищити рівень матеріально-технічної бази та сприятимуть якісному управлінню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агрес О.Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. к. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / О.Г. Агрес ; Львівський нац. аграр. ун-т. – Львів, 2013. – 20 с.
2. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку / Ю. А. Бабаєв, П.Г. Вашків. – К. : Вища школа, 2007. – 692 с.
3. Бабяк Н.Д. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств / Н.Д. Бабяк // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». – 2005. – № 10(82). – С. 177–185.
4. Балик У.О. Роль стратегічного бюджетування в ефективності маркетингової діяльності підприємства / У.О. Балик // Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка». – Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Л. : НУ «ЛП». – 2002. – № 466. – С. 13–19.
5. Бондарчук В.В. Засоби виробництва: економічні поняття та їх місце в системі бухгалтерського обліку / В.В. Бондарчук // Вісник ЖДТУ. Серія: економічні науки. – 2010. – № 3 (53). – С. 34–39.
6. Борисов А.Б. Большой экономический словарь / А.Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2009. – 894 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Облік в зарубіжних країнах : навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів спеціальн. 7.050106 «Облік і аудит»]. – Житомир : ПП «Рута», 2011. – 544 с.
8. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики / За ред. А.М. Коваленко. – Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2006. – 1024 с.
9. Власюк Т.М., Юзюк І.І. Основні засоби: організаційно-методичні аспекти формування облікової політики підприємства / Власюк Т.М. // ВІСНИК КНУТД. – 2014. - № 2. – С.197-206
10. Горбачова Л.В. Облік основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід / Горбачова Л.В. Іоніні Є.Є.- 2018. URL:

file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0/Downloads/5486-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-11016-2-10-20180611.pdf

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436 – IV, із змінами та доповненнями. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

12. Гречко С.М. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування / С.М. Гречко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – № 3(21). – Ч. 2. – С. 23–31.

13. Даниленко О. Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів та інвестиційної нерухомості / Даниленко О. // Аудитор України. – 2015. – № 6 (235). – С.34-40.

14. Дем'яненко М. Я. Фінансовий словник : [довідник] / М. Я. Дем'яненко – К.: Алерта, 2008. – 173 с.

15. Довжик О.О. Особливості обліку основних засобів у сучасних умовах господарювання / Довжик О.О., Гапонюк А.І. // БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ. – 2018. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/133.pdf

16. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація / Н. Р. Домбровська // Економічні науки. — 2012. — Вип. 9 (1). — С. 340—349. — (Сер. : Облік і фінанси).

17. Єрмак О. І. Фінансовий облік — I (облік активів) : навч. посібник / О. І. Єрмак. — Київ : Видавничий дім «Слово», 2008. — 376 с.

18. Завадський Й.С. Економічний словник / Й.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич. – К. : Кондор, 2006. – 356 с.

19. Завгородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Завгородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – [3-є вид]. – К. : Знання, 2010. – 588 с.

20. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

21. Зінченко О.В. Економічна сутність основних засобів у нормативно-правовому забезпеченні: обліковий аспект / Федірко Н.В., Зінченко О.В. // International Scientific Journal. – 2015. № № 8. С.155-157

22. Зінченко О.В. Методичний аспект обліку основних засобів та їх роль за сучасних умов господарювання / Зінченко О.В., Кептя В.В. // СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ. – 2018 р. - Випуск 6. С.664-673

23. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом М-ва фінансів України від 30.11. 1999 р. № 291. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

24. Касич А.О., Черевик Н.В. Проблемні аспекти бухгалтерського та податкового обліку основних засобів в Україні. Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Серія: Економічні науки. 2013. Вип. 3. С. 79–88. URL: <http://nbuv.gov.ua>.

25. Кацевич В. К. Основні засоби: характеристика та класифікація // Економічні науки. — 2011. — Вип. 8. — С. 230—236. — (Серія : Облік і фінанси). ISSN 2304-1692 ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР 2018 № 3 (31) 154

26. Кірейцев Г. Г. Фінанси підприємств : [навч. посіб.] / Г. Г. Кірейцев, Н. Г. Виговська, О. М. Петрук. – Житомир : ЖІТІ, 2009. – 272 с.

27. Клименко С.О., Мірюкова Л.В., Барішевська К.В. Управлінський облік як основний метод аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів підприємства. Стратегія економічного розвитку регіонів та підприємств України. 2015. Вип. 1. Ч. 4. С. 57–61.

28. Ковалев В. В. Финансовый учет и анализ: концептуальные основы / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 2012. – 720 с.

29. Коваленко О.В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства / О.В. Коваленко, І.В. Громова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – Вип. 7. – С. 20–27.

30. Ковальчук Н.О., Побіжан Т.А. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України. Молодий вчений. 2017. № 10. С. 910–914. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/206.pdf>
31. Конституція України. Постанова ВР від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
32. Концептуальна основа фінансової звітності. Прийняття від 01.09.2010 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009
33. Кравченко М.В. Складові управління процесом обліку основних засобів / Кравченко М.В., Дроздова Ю.А. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. - Вип. 14 (1). — С. 164—167.
34. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк та ін. — 2-ге вид., доповн. і перероб. — Київ : Кондор, 2013. — 551 с.
35. Кудлаєва Н.В. Визнання та оцінка основних засобів: реалії сьогодення / Кудлаєва Н.В. // БУХГА ЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНА ЛІЗ ТА АУДИТ. – 2019 р. - ВИПУСК № 1(69). – С.107-114
36. Кудлаєва Н.В., Кравчук В.С. Проблеми обліку основних засобів. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2015. Вип. 2. С. 178–188. URL: <http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2015/v2/23.pdf>.
37. Кузнецов В., Михайленко О. Великий словник бухгалтера / В. Кузнецов, О. Михайленко. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х.: Фактор, 2005. – 32 с.
38. Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський фінансовий облік : навч. посібник / О. П. Кундря-Висоцька. — Київ : УБС НБУ, 2012. — 399 с
39. Куттер М. И. Теория и принципы бухгалтерского учета : [уч. пособ.] / М. И. Куттер. – М. : Финансы и статистика, Экспертное бюро, 2010. – 544 с.
40. Леонова Ю.О. Особливості обліку основних засобів в умовах дії податкового кодексу України / Леонова Ю.О. // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2017р.- Випуск 16. С. 872-876.

41. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник / О. В. Лишиленко. — 3-тє вид., перероб. і доповн. — Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2009. — 670 с.

42. Лишиленко О. В. Фінансовий облік : [підручн. – 2-ге вид., перероб. і доп.] / О. В. Лишиленко. – К. : Вид-во «Центр навч. літератури», 2008. – 556 с.

43. Лытнева Н.А. Бухгалтерский учет : [учебник] / Н.А. Лытнева, Л.И. Малявкина, Т.В. Федорова. – М. : ФОРУМ ; ИНФРА-М, 2006. – 496 с. 1116
Випуск 8. 2015 Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

44. Лютова Г.М. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу / Лютова Г.М., Атамась О.М. // Фінансовий простір. – 2018. - № 3 (31). С 147-157

45. Максимова А.В. Бухгалтерський та податковий облік основних засобів в сучасних умовах: головні аспекти та відмінності / А. В. Максимова, Е.М. Бояр // Електронне фахове видання «Ефективна економіка». – 2018. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/50.pdf

46. Малюга Н.М. Об'єкти бухгалтерського обліку згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємства і організацій: словник / Н.М. Малюга, О.О. Зеленіна. – Житомир : ЖДТУ, – 2009. –56 с. Одеса, 19-22 травня 2015 р.

47. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів»: затв. наказом М-ва фінансів України від 30.09.2003 № 561, із змінами та доповненнями. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

48. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства»: затв. наказом М-ва фінансів України від 27.06.2013 № 635, із змінами та доповненнями. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

49. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 11.04.2013 № 476, із змінами та доповненнями. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

50. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. наказом М-ва фінансів України від 28.03.2013 № 433, із змінами та доповненнями. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

51. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансової звітності. Редакція від 01.01.2012 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013

52. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (IFRS) 16 «Основні засоби». URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

53. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (IFRS) 36 «Зменшення корисності активів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>.

54. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) 16 «Оренда». URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

55. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

56. Мокієнко Т. В. Сутність та оцінка основних засобів / Мокієнко Т. В., Прийдак Т.Б., Ємець М. О. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/251/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BA%D1%96%D1%94%D0%BD%D0%BA%D0%BE%2C%20%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%B4%D0%B0%D0%BA.pdf>.

57. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» №352 від 29.12.1995р. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

58. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» № 818 від 13.09.2016р. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

59. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

60. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»: затв. наказом М-ва фінансів України від 12.10.2010 № 1202, із змінами та доповненнями. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

61. Неміш Ю.В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях / Ю.В. Неміш // Аграрна економіка. – 2012. – Т. 5. – № 3–4. – С. 181–187.

62. Оспіщев В. І. Сучасний підхід до класифікації основних засобів на підприємствах роздрібною торгівлі / В. І. Оспіщев, Є. Є. Єремія // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — 2010. — Вип. 1. — С. 146—152.

63. Очеретько Л.М. Проблеми відображення в обліку основних засобів / Очеретько Л.М. Солодовнік М.В. // Сталий розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2013. №1. С.263-266

64. Панчук Л.В. Економічна сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка / Л.В. Панчук // Формування ринкової економіки. – 2014. – № 5. – С. 513 – 521.

65. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом М-ва фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

66. Податковий кодекс України № 2755 – VI від 2 грудня 2010 р. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

67. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом М-ва фінансів України від 27.04.2000 № 92, із змінами та доповненнями. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затв. наказом М-ва фінансів України від 31.01.2000 № 20. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» : затв. наказом М-ва фінансів України від 28.07.2000 № 181 URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доход»: затв. наказом М-ва фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

71. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом М-ва фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

72. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : затв. наказом М-ва фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

73. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, призначені для продажу, та діяльність, що припиняється» : затв. наказом М-ва фінансів України від 05.03.2008 № 498. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

74. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» : затв. наказом М-ва фінансів України від 24.12.2004 № 817. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

75. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ М-ва фінансів України від 24.05.95 № 88 URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

76. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ М-ва фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL:<http://www.rada.gov.ua/>.

77. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів від 28 жовтня 1998 № 1706 URL: <http://www.rada.gov.ua/>.

78. Радзивилюк Ю. В. Особливості класифікації основних засобів на промислових підприємствах / Ю. В. Радзивилюк // Економічні науки. — 2010. — Вип. 7 (3). — С. 64—68. — (Серія : Облік і фінанси).

79. Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів. Ефективна економіка. 2015. № 9. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=4548>.

80. Рибалко О.М. Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів / Рибалко О.М., Уколова О.Г. // Міжнародний мультидисциплінарний науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки». – 2019 р. №7. – С. 19-22

81. Сарапіна О.А. Актуальні проблеми обліку основних засобів підприємства / Сарапіна О.А., Пінчук Т.А. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. - Випуск 8. Частина 3.- С. 123-127

82. Сафронська І.М. Сутність та завдання обліку основних засобів / Сафронська І.М., Беседина Г.Є. Ковальова Т.В. URL: [file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0/Downloads/znptdau_2013_2\(2\)_32%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0/Downloads/znptdau_2013_2(2)_32%20(1).pdf)

83. Сопко В. Деякі питання термінології та класифікації засобів праці / В. Сопко, В. Карєв // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – №3. – С. 11– 15.

84. Сук Л. К. Облік основних засобів / Л. К. Сук, П. Л. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2011. – № 8. – С. 34 – 44.

85. Сук Л.К. Фінансовий облік : [навч. посіб.] / Л.К. Сук, П.Л. Сук ; 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 2012. – 647 с. 5. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : [навч.-практ. посіб.] / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.

86. Сухарський В.С. Економічний словник – довідник / В.С. Сухарський. – Т.: Богдан, 2002 – 56 с.

87. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. — 6-те вид., доповн. і перероб. — Київ : Алерта, 2013. — 982 с.

88. Цал-Цалко Ю. С. Проблеми оцінки стану та ефективності використання основних засобів підприємства / Ю. С. Цал-Цалко // Вісник ЖІТІ. – 2001. – № 15 – С. 162.

89. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435 – IV, із змінами та доповненнями. URL : <http://www.rada.gov.ua/>.

90. Шаровська Т.С. Сучасна проблематика обліку основних засобів / Шаровська Т.С., Мальченко Г.В. СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ Випуск 3 (20) 2019. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/20_2019/83.pdf

91. Шматковська Т.О. Облік необоротних активів: управлінський аспект / Придатко Ю.М., Шматковська Т.О. // Приазовський економічний вісник. – 2019. Випуск 3(14). С.442-446

92. Яременко Л. М. Теоретичні підходи до сутності та класифікації основних засобів / Л. М. Яременко // Економічний вісник університету. — 2015. — Вип. 27 (1). — С. 144—148.

93. Яцунська О.С. Методологічні аспекти обліку основних засобів на стадії надходження // Вісник національного університету «Львівська Політехніка». – 2017. № 862. – С.313-318

ДОДАТКИ

Додаток А
Таблиця А.1

Пояснювальна записка

Вартість основних засобів за видами економічної діяльності у 2013-2019 роках, млн.грн.

	Код за КВЕД-2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Усього		10401324	13752117	7641357	8177408	7733905	9610000	9574186
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	A	156013	171392	210169	270467	341622	407146	469383
Промисловість	B+C+D+E	1749110	1937821	3842517	3072954	2454483	3271669	3455860
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	309757	362722	379055	410018	422959	411806	429722
Переробна промисловість	C	599980	756277	1656971	1792101	1168230	1257573	1150463
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	773134	758886	1736058	796558	781271	1423237	1719131
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	66239	59936	70433	74277	82023	179053	156544
Будівництво	F	82646	64352	62090	72810	78704	91715	117057
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	123041	125507	135378	175422	195377	215625	304498
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	6403272	9752902	1418312	1562079	1280369	1729587	1187183
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	32622	27276	27985	29772	28786	30964	36209

Продовження додатку А

Таблиця А.1

Інформація та телекомунікації	J	70222	69440	76546	94243	111757	127085	129537
Фінансова та страхова діяльність	K	57048	49718	51238	70977	66275	68695	96103
Операції з нерухомим майном	L	652366	533328	666855	804040	928615	1064119	1113248
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	35188	29626	31347	38671	35319	35681	106765
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	380938	333493	407506	1173933	1376683	1487471	1535779
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	O	380	389	581	615	264	307	452081
Освіта	P	3246	3117	3117	3596	3785	4102	152681
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	14001	11124	12912	21245	17359	27717	149008
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	24684	23038	23581	20901	22306	22466	260239
Надання інших видів послуг	S	2020	1822	2110	2775	2652	3201	8555

Джерело: систематизовано автором на основі статистичних даних Державної служби статистики

Продовження додатку А

Таблиця А.2

Наявність і рух матеріальних активів за видами економічної діяльності за 2019 рік

	Первісна вартість матеріальних активів на початок року, тис.грн/	Переоцінка, тис.грн/	Вартість матеріальних активів, що надійшли за рік, тис.грн/	з них	Вартість матеріальних активів, що вибули за рік, тис.грн/	з них	Інші зміни вартості матеріальних активів за рік (+/-), тис.грн/	Первісна (переоцінена) вартість матеріальних активів на кінець року/		Амортизація (знос) матеріальних активів за рік, тис.грн/	Залишкова вартість матеріальних активів, тис.грн		% зносу активів	Індекс матеріальних активів, %/
				вартість уведених у дію нових матеріальних активів, тис.грн/		вартість матеріальних активів, що вибули за рік унаслідок ліквідації, тис.грн/		тис.грн/	у % до загального обсягу		на початок року	на кінець року		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Усього	8887393074	206210144	789230710	437694625	304721541	30279685	-3926528	9574185859	100,0	377965273	3754182532	4123483464	56,9	104,7
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	404162557	5844428	82721789	52205239	23529895	1838105	184014	469382893	4,9	38205134	256464152	289467330	38,3	113,3
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	395796602	5839004	81859631	51767695	23186452	1786355	166493	460475278	4,8	37500841	252554853	285447249	38,0	113,5
Лісове господарство та лісозаготівлі	7306444	5532	592066	388067	283437	50034	14643	7635248	0,1	657869	3440741	3328972	56,4	104,6
Рибне господарство	1059511	-108	270092	49477	60006	1716	2878	1272367	0,0	46424	468558	691109	45,7	104,3
Промисловість	3038769659	171415705	310482136	199102394	36163904	11571137	2864391	345585967	36,1	149941933	1167248182	141223980	59,1	106,4
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	402011446	-8306224	61034868	47465398	4208115	2315360	2081055	429721424	4,5	40985950	239680005	273018736	36,5	111,9
Добування кам'яного	109254766	-	7710935	3495555	590991	477460	-50686	116324024	1,2	7762118	45359960	45202110	61,1	103,0

Продовження додатку А

Таблиця А.2

та бурого вугілля														
Добування сирової нафти та природного газу	165835896	1177010	31629222	30970488	1469179	936360	2080910 3	176363846	1,9	18190265	122704417	141705434	19,7	119,4
Добування металевих руд	101173909	-9763070	17203621	10391326	1520926	763297	-41904	107051630	1,1	12234569	60540763	71056332	33,6	110,1
Добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів	17959482	278502	2596656	1542159	472036	64563	91087	20453691	0,2	1567216	8238967	9218498	54,9	108,3
Надання допоміжних послуг у сфері добувної промисловості та розроблення кар'єрів	7787393	1334	1894434	1065870	154983	73680	55	9528233	0,1	1231782	2835898	5836362	38,7	113,9
Переробна промисловість	1061137408	7535578	109048309	71088437	22253906	7428222	-5004479	115046291 0	12,0	69280539	499005914	558970566	51,4	106,4
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	235545604	36310	33475424	23374927	6991572	2292912	-1347455	260718311	2,7	16019013	132224689	151038823	42,1	109,6
Виробництво харчових продуктів	184888214	-617959	28755420	19465113	5629827	1754007	-1471139	205924709	2,2	11947051	109978380	127722174	38,0	110,4
Виробництво напоїв	40028217	654269	3917237	3271183	1168306	471707	128274	43559691	0,4	3231599	15704240	16942326	61,1	107,1
Виробництво тютюнових виробів	10629173	-	802767	638631	193439	67198	-4590	11233911	0,1	840363	6542069	6374323	43,3	105,9
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри виробів зі шкіри та інших матеріалів	14352325	111427	1628138	1119098	394501	51500	6842	15704231	0,2	1354901	7468407	7969925	49,2	107,7
Текстильне виробництво	5465316	145472	719482	483403	115229	11320	5469	6220510	0,1	567597	3125678	3617236	41,8	108,3
Виробництво одягу	4882231	67148	585562	399650	160477	35536	-431	5374033	0,1	426964	2347719	2460980	54,2	107,9
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	4004778	-101193	323094	236045	118795	4644	1804	4109688	0,0	360340	1995010	1891709	54,0	106,6
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу	87958793	1053912	8560748	5779129	2073672	803420	16084	95515865	1,0	3968203	26625357	29961974	68,6	106,2

Таблиця А.2

та поліграфічна діяльність														
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	23322937	527911	3808313	2252572	554261	43999	13371	27118271	0,3	2122212	14623675	16113472	40,6	110,4
Виробництво паперу та паперових виробів	16267815	594485	2896183	2007069	619449	68473	3544	19142578	0,2	1272264	8867037	10118139	47,1	112,6
Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	48368041	-68484	1856252	1519488	899962	690948	-831	49255016	0,5	573727	3134645	3730363	92,4	101,8
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	18234931	3455660	1708044	1055750	145404	29897	-8605	23244626	0,2	2883398	12593244	18450638	20,6	106,2
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	62759012	108207	2939913	1630033	617214	147153	-27968	65161950	0,7	2351997	22609379	22988776	64,7	102,5
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	16454926	186963	1783460	1454656	291649	56125	-9368	18124332	0,2	1461451	9470682	9878044	45,5	109,1
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	96157264	1572622	13294293	9394051	2750730	685199	238583	108512032	1,1	7498858	47864780	53219629	51,0	109,6
Виробництво гумових і пластмасових виробів	28361391	5571	3116404	2407609	684975	171880	158302	30956693	0,3	1963632	14277241	15260640	50,7	108,4
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	67795873	1567051	10177889	6986442	2065755	513319	80281	77555339	0,8	5535226	33587539	37958989	51,1	110,1
Металургійне виробництво,	365482394	289677	29279168	16936080	4359684	2248526	-3873724	386817831	4,0	23659795	170283043	190798564	50,7	104,3

Продовження додатку А

Таблиця А.2

виробництво готових металевих виробів, крім машин та устаткування														
Металургійне виробництво	337281390	-2055618	25038344	14509114	3728928	2143216	-3646993	352888195	3,7	21277560	156569119	175096517	50,4	104,0
Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	28201004	2345295	4240824	2426966	630756	105310	-226731	33929636	0,3	2382235	13713924	15702047	53,7	108,7
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	5951300	393005	1137102	941202	336767	33491	-26275	7118365	0,1	507207	2839821	3433719	51,8	116,5
Виробництво електричного устаткування	19630869	65739	2047455	1449189	357177	104176	3865	21390751	0,2	1212818	9054111	9744379	54,4	107,1
Виробництво машин та устаткування не віднесених до інших угруповань	52056874	143798	3989361	2226062	1707007	376793	20483	54503509	0,6	3185007	24176992	24618164	54,8	103,8
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	57830011	31136	5649733	3278571	1488293	513716	-9856	62012731	0,7	3368698	23480150	25111008	59,5	104,9
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	21540753	34153	3324308	1777040	1026382	247102	66528	23939360	0,3	1505336	8611265	9979657	58,3	107,1
Виробництво інших транспортних засобів	36289258	-3017	2325425	1501531	461911	266614	-76384	38073371	0,4	1863362	14868885	15131351	60,3	103,5
Виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин та устаткування	28723105	87122	3555470	2449689	740236	85314	12915	31638376	0,3	1809193	10315259	11756923	62,8	109,1
Виробництво меблів	6682495	452	1446170	967001	313053	20445	1658	7817722	0,1	692834	4100265	4707758	39,8	115,4
Виробництво іншої продукції	2582896	2621	336716	202175	72848	9259	770	2850155	0,0	219043	1277263	1353107	52,5	107,9

Продовження додатку А

Таблиця А.2

Ремонт і монтаж машин і устаткування	19457714	84049	1772584	1280513	354335	55610	10487	20970499	0,2	897316	4937731	5696058	72,8	107,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	1425595090	170726958	130547980	75908756	5029569	1660591	-2709365	171913109 4	18,0	36208130	385661110	533830844	68,9	105,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	150025715	1459393	9850979	4639803	4672314	166964	-119522	156544251	1,6	3467314	42901153	46419658	70,3	103,1
Забір, очищення та постачання води	117882960	1334131	6188494	2993590	2747912	102330	-169390	122488283	1,3	2156282	27199348	29692627	75,8	102,5
Каналізація, відведення й очищення стічних вод	15684694	19281	886256	413152	1352208	10302	104938	15342961	0,1	407063	8649444	8148991	46,9	102,6
Збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів	15808702	105981	2356156	966423	570143	53233	-55070	17645626	0,2	854511	6605408	7842985	55,6	106,3
Інша діяльність щодо поводження з відходами	649359	-	420073	266638	2051	1099	-	1067381	0,0	49458	446953	735055	31,1	140,5
Будівництво	102124333	1116685	18939896	7588159	5295184	516953	171397	117057127	1,2	6161072	47310369	56882005	51,4	106,6
Будівництво будівель	45664148	136418	10657267	2942627	3612000	153476	42631	52888464	0,6	2839820	29578769	34670706	34,4	105,7
Будівництво споруд	19119692	72702	4710030	2184302	1158969	288277	113350	22856805	0,2	1814410	9560403	12226313	46,5	110,1
Спеціалізовані будівельні роботи	37340493	907565	3572599	2461230	524215	75200	15416	41311858	0,4	1506842	8171197	9984986	75,8	106,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	262638232	-1731010	65185465	42410550	21909073	2384943	314199	304497813	3,2	30998463	155332384	181483484	40,4	116,7
Оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт	17580296	40966	4395501	3348925	2062003	71878	64205	20018965	0,2	1697383	10231295	11561099	42,2	119,4
Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними	166345100	-1887287	37087093	20926355	16312880	1005379	-207183	185024843	2,0	17264136	95534239	109931133	40,6	112,6

Таблиця А.2

засобами та мотоциклами														
Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	78712836	115311	23702871	18135270	3534190	1307686	457177	99454005	1,0	12036944	49566850	59991252	39,7	124,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1261347149	-139669823	55979657	29423390	10505236	2352084	2003123 7	118718298 4	12,4	54617484	559756294	544466836	54,1	102,3
Наземний і трубопровідний транспорт	1052404959	-148420209	26401173	14741226	4516502	1502487	3218580	929088001	9,7	38174741	426221132	379379053	59,2	101,4
Водний транспорт	3825466	-2245	263849	57493	51553	6769	341	4035858	0,0	202557	2884976	2927221	27,5	101,5
Авіаційний транспорт	12090755	521434	3472079	1116822	1319352	177601	1645586 6	31220782	0,3	3670639	10123267	20918603	33,0	108,2
Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	187663079	8231236	25730863	13428710	4582196	659885	36266	217079248	2,3	12317204	116910029	137510223	36,7	106,8
Поштова та кур'єрська діяльність	5362890	-39	111693	79139	35633	5342	320184	5759095	0,1	252343	3616890	3731736	35,2	101,5
Тимчасове розміщення й організація харчування	33060607	314039	3700678	1719526	786125	141020	-79877	36209322	0,4	1739165	21127080	22629926	37,5	104,8
Тимчасове розміщення	25885360	314093	1933810	721412	490267	44495	-78110	27564886	0,3	1012122	16773350	17353602	37,0	102,7
Діяльність із забезпечення стравами та напоями	7175247	-54	1766868	998114	295858	96525	-1767	8644436	0,1	727043	4353730	5276324	39,0	112,3
Інформація та телекомунікації	123764302	-4793966	22540231	14864268	12197792	3673315	224246	129537021	1,4	11672871	49508169	60327832	53,4	110,2
Видавнича діяльність, виробництво кіно-та відеофільмів, телевізійних програм, видання звукозаписів, діяльність у сфері	23139642	-9733735	2065081	1359369	573476	84554	5542	14903054	0,2	1232776	5523270	8062777	45,9	105,4

Таблиця А.2

радіо та телевізійного мовлення														
Видавнича діяльність	1510320	972	270168	182677	54023	11673	-6188	1721249	0,0	139798	697041	816411	52,6	113,7
Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, видання звукозаписів	4377296	135435	1354837	899467	218421	38186	828	5649975	0,1	582000	2632515	3438834	39,1	120,3
Діяльність у сфері радіомовлення та телевізійного мовлення	17252026	-9870142	440076	277225	301032	34695	10902	7531830	0,1	510978	2193714	3807532	49,4	101,3
Телекомунікації (електрозв'язок)	88384600	3363767	16549988	10648762	10770460	3421606	241813	97769708	1,0	7802329	37547028	44437767	54,5	110,3
Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг	12240060	1576002	3925162	2856137	853856	167155	-23109	16864259	0,2	2637766	6437871	7827288	53,6	123,2
Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність	8248397	1073399	2945197	2177808	419031	127346	-29	11847933	0,1	2009787	4346812	5495195	53,6	127,0
Надання інформаційних послуг	3991663	502603	979965	678329	434825	39809	-23080	5016326	0,1	627979	2091059	2332093	53,5	115,8
Фінансова та страхова діяльність	87825867	882975	15328865	8738990	7574756	769072	-359790	96103161	1,0	5655923	57006379	62697715	34,8	109,2
Надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення	81090958	218282	13536778	8240984	7024840	742452	-364365	87456813	0,9	5218037	52969856	57211523	34,6	109,4
Страхування, перестраховання та недержавне пенсійне забезпечення, крім обов'язкового соціального страхування	5667429	664286	1542365	443972	430092	21010	5260	7449248	0,1	359929	3328046	4662698	37,4	106,8

Продовження додатку А

Таблиця А.2

Допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування	1067480	407	249722	54034	119824	5610	-685	1197100	0,0	77957	708477	823494	31,2	104,3
Операції з нерухомим майном	1071877031	2000040	78779309	28752441	39701443	441461	293154	111324809 1	11,6	24486216	514068292	534689735	52,0	102,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	93248480	5867728	9872545	5355573	2875266	757458	651792	106765279	1,1	5446144	53370577	58295074	45,4	105,1
Діяльність у сферах права та бухгалтерського обліку, архітектури та інжинірингу, технічні випробування та дослідження, діяльність головних управлінь (хед-офісів)	38465166	413780	5082827	2553596	1618435	499089	204299	42547637	0,4	3206972	19972955	21828646	48,7	105,3
Діяльність у сферах права та бухгалтерського обліку	4957959	17378	1397607	776140	237121	19424	239468	6375291	0,0	810238	2903651	3674185	42,4	116,2
Діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування	16267424	274901	1231171	287239	471823	111980	-2388	17299285	0,2	945106	8749429	9003561	48,0	101,1
Діяльність у сферах архітектури та інжинірингу; технічні випробування та дослідження	17239783	121501	2454049	1490217	909491	367685	-32781	18873061	0,2	1451628	8319875	9150900	51,5	106,4
Наукові дослідження та розробки	47575813	5422777	2704738	1769319	562225	144940	377448	55518551	0,6	1377444	29162163	31292429	43,6	103,6
Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку, інша професійна, наукова та технічна діяльність, ветеринарна діяльність	7207501	31171	2084980	1032658	694606	113429	70045	8699091	0,1	861728	4235459	5173999	40,5	113,9

Продовження додатку А

Таблиця А.2

Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку	5089527	-40956	1384155	594204	531151	63739	3628	5905203	0,1	591620	2761302	3246667	45,0	110,9
Інша професійна, наукова та технічна діяльність	1428222	24733	582904	380553	150112	47204	8847	1894594	0,0	221267	1033868	1366889	27,9	128,3
Ветеринарна діяльність	689752	47394	117921	57901	13343	2486	57570	899294	0,0	48841	440289	560443	37,7	108,6
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1493108938	117457962	28184567	8850157	100040555	1963572	-2931706	153577920 6	16,0	16708163	249724442	219829968	85,7	100,5
Оренда, прокат і лізинг	252030070	111334772	13131030	6282212	5861279	1876577	40353	370674946	3,9	5598873	30254411	35578400	90,4	102,2
Діяльність із працевлаштування	226144	-	71373	46848	8780	472	36	288773	0,0	37011	110153	140183	51,5	123,5
Діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг із бронювання та пов'язана з цим діяльність	840722	345	113880	48416	48304	2905	63	906706	0,0	73675	507299	527664	41,8	105,3
Діяльність охоронних служб та проведення розслідувань	1855092	4160	611722	311520	144901	10389	92	2326165	0,0	318241	1051057	1292722	44,4	116,6
Обслуговування будинків і територій	1233382406	3626167	13745585	1934796	93754427	65261	-3021911	115397782 0	12,0	10314979	215267305	178886051	84,5	100,1
Адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні комерційні послуги	4774504	2492518	510977	226365	222864	7968	49661	7604796	0,1	365384	2534217	3404948	55,2	104,4
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	411208508	13784584	63061505	23562281	39383111	2586761	3409209	452080695	4,7	16121834	228490723	261659776	42,1	105,1
Освіта	135799922	8784994	7283580	4315073	900644	296907	1713457	152681309	1,6	3230723	78026385	83859970	45,1	103,1
Охорона здоров'я та надання соціальної	104216349	23557956	23363787	9394955	3251150	892108	1120484	149007426	1,6	11467435	64280399	80399664	46,0	108,8

Продовження додатку А

Таблиця А.2

допомоги														
Охорона здоров'я	97829939	22335241	22823522	9050857	3105220	816025	1123381	141006863	1,5	11175888	60350913	76162537	46,0	109,1
Надання послуг догляду та соціальної допомоги	6386410	1222715	540265	344098	145930	76083	-2897	8000563	0,1	291547	3929486	4237127	47,0	104,4
Надання послуг догляду із забезпеченням проживання	5384378	1222230	402002	247729	116031	65555	-5412	6887167	0,1	213844	3339259	3600543	47,7	103,5
Надання соціальної допомоги без забезпечення проживання	1002032	485	138263	96369	29899	10528	2515	1113396	0,0	77703	590227	636584	42,8	109,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	256572119	1368332	2794600	1070070	495026	69586	-1384	260238641	2,7	1149648	246855704	248335761	4,6	100,4
Діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг	7776831	1126813	887298	353748	47009	16493	11647	9755580	0,1	295725	4209342	4949780	49,3	104,5
Функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури	231528476	89268	498743	252739	56343	32409	-1839	232058305	2,4	222251	229617014	229966651	0,9	100,1
Організування азартних ігор	469152	-	2595	2478	17066	184	2	454683	0,0	20531	67566	44779	90,2	100,5
Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг	16797660	152251	1405964	461105	374608	20500	-11194	17970073	0,2	611141	12961782	13374551	25,6	102,5
Надання інших видів послуг	7669021	9515	1012100	341559	112381	25203	-23043	8555212	0,1	363065	5613001	6218584	27,3	103,8
Діяльність громадських організацій	2392694	8968	213470	150681	42574	8319	-23006	2549552	0,0	120461	1553754	1602653	37,1	105,5
Ремонт комп'ютерів, побутових виробів і предметів особистого вжитку	417570	156	141798	53015	23422	747	116	536218	0,0	96310	247706	313872	41,5	116,4
Надання інших індивідуальних послуг	4858757	391	656832	137863	46385	16137	-153	5469442	0,1	146294	3811541	4302059	21,3	102,3

Продовження додатку А

Таблиця А.3

Наявність і рух необоротних активів за видами активів за 2019 рік

	Первісна (переоцінена) вартість активів на початок року, тис.грн	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -) первісної (переоціненої) вартості активів, тис.грн	Вартість активів, що надійшли за рік, тис.грн	з них		Вартість активів, що вибули за рік, тис.грн	з них		Інші зміни вартості активів за рік (+/-), тис.грн	Первісна (переоцінена) вартість активів на кінець року		Амортизація (знос) за рік, тис.грн	Вартість активів, на які повністю нараховано амортизацію, тис.грн	Залишкова вартість активів, тис.грн	
				вартість уведених у дію нових активів, тис.грн	Вартість активів, що вибули за рік, тис.грн		вартість активів, що вибули за рік унаслідок ліквідації, тис.грн	тис.грн		у % до загального	на початок року			на кінець року	
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Усього	9129018587	214465967	837801711	461256329	318448852	38575166	-1475966	9861361447	100	399224389	612062568	390806191	3	4301474677	
Матеріальні активи	8887393074	206210144	789230710	437694625	304721541	30279685	-3926528	9574185859	97,1	377965273	593383734	375418253	2	4123483464	
будівлі житлові	2028756706	9680135	57310104	18409765	134831141	186591	-3188312	1957727492	19,9	18855468	47461349	547449322		516550383	
будівлі нежитлові	1567176800	32512135	124305662	47031027	37450870	1868070	1854685	1688398412	17,1	59917687	47474525	988792866		1036476266	
інженерні споруди	1043016482	76795301	129811194	89142961	9538601	1880609	-17638245	1222446131	12,4	53491060	53402551	616209863		711024800	
машини, обладнання та інвентар	3091830241	184809006	298773152	188349619	59753504	16754114	-8543343	3507115552	35,6	170653024	360496186	928908879		1084136169	
транспортні засоби	537491372	-9368627	87034171	57140295	25905813	3875182	3759679	593010782	6,0	47466090	59828601	260514464		297794759	
земля	183496898	5273848	19890835	X	6964236	X	3063431	204760776	2,1	X	X	164209811		192213653	
довгострокові біологічні активи рослинництва	6721649	114721	1104168	845614	266094	106595	-30732	7643712	0,1	412904	372208	4570532		5211306	
довгострокові біологічні активи тваринництва	31635246	145337	9906789	7350135	9848953	413801	-37321	31801098	0,3	1708048	326778	29847124		29352434	
інші матеріальні активи	297712100	-94480852	45600574	24819567	14515351	5173799	16513999	250830470	2,5	22954849	23539290	129139269		156060049	

Закінчення додатку А

Таблиця А.3

інвестиційна нерухомість	99555580	729140	15494061	4605642	5646978	20924	319631	110451434	1,1	2506143	482246	84540402	94663645
Нематеріальні активи	241625513	8255823	48571001	23561704	13727311	8295481	2450562	287175588	2,9	21259116	18678834	153879381	177991213

Визначення поняття «основні засоби» в нормативно-правових актах

№	Найменування	Сутність поняття «основні засоби»
1	2	3
1	Податковий кодекс України	матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).
2	Господарський кодекс України	основними фондами виробничого і невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів
3	П(С)БО 7 «Основні засоби»	матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).
4	МСБО 16 «Основні засоби»	матеріальні об'єкти, які утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей та використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду.
5	НП(С)БО в державному секторі 121 «Основні засоби»	матеріальні активи, які утримуються для використання їх у виробництві/діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта бухгалтерського обліку в державному секторі або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року
6	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів	матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Джерело: систематизовано автором на основі [11, 47, 52, 60, 66, 67]

Трактування сутності поняття «основні засоби» вітчизняними та зарубіжними науковцями

№ з/п	Автор	Трактування сутності
1	2	3
1	Агрес О.Г.	засоби праці у формі матеріальних активів, які утримує підприємство з метою використання у виробничому процесі або здійсненні адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких становить більше ніж один рік, не змінюючи при цьому своїх форм і розмірів, вартість яких є не меншою від законодавчо встановленого розміру та поступово переноситься в міру фізичного спрацювання та (або) морального старіння на вартість готової продукції проведенням амортизаційних відрахувань
2	Бабаєв Ю.А., Вашків П.Г.	частина майна, використовувана як засоби праці при виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайний операційний цикл, якщо він перевищує 12 місяців.
3	Бабяк Н.Д.	активи з терміном корисного використання більше одного року, які використовуються на підприємствах у декількох операційних циклах з метою отримання економічної вигоди, не втрачаючи при цьому матеріально-речової форми, та переносять свою вартість на знов створену продукцію частинами у вигляді нарахованих амортизаційних відрахувань
4	Бондарчук В.В.	матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
5	Борисов А.Б.	засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю ОЗ, є участь в процесі виробництва тривалий час, в перебігу багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переносяться на продукцію, що виготовляється
6	Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л.	матеріальні активи, які підприємство використовує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціальнокультурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік)
7	Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І.	засоби праці, які використовуються (експлуатуються) впродовж тривалого часу, при цьому зберігаючи свою первісну фізичну форму, і переносять свою вартість на вироблений продукт частинами, протягом декількох виробничих циклів унаслідок фізичного та морального зносу

8	Гречко С.М.	необоротний актив, що призначений для господарської діяльності, тобто планується використовувати в господарській діяльності
9	Дем'яненко М.Я.	прийоми, дія, знаряддя, гроші, матеріальні цінності, речі устаткування, будь-яке добро, яке використовується для досягнення певної мети
10	Завадський Й.С.	засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово, в міру зношення, переносять свою вартість на продукцію, що виробляється
11	Завгородній А.Г.	сукупність матеріальних активів, які тривалий час у незмінній натурально-речовій формі використовуються у виробничому процесі. До основних засобів відносять матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу)
12	Кірейцев Г.Г.	частина майна підприємства, що переносить свою вартість на новостворений продукт частинами за декілька виробничих циклів
13	Коваленко А.М.	матеріальні активи з очікуваним терміном корисного використання більш ніж один рік (або на протязі операційного циклу, якщо він більше ніж рік), які підприємство утримує в цілях: використання під час виробництва або поставки товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам; виконання адміністративних та соціальних функцій
14	Коваленко О.В., Громова І.В.	частина засобів виробництва, які діють у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігають при цьому впродовж усього періоду натурально-речовинну форму і переносять свою вартість на продукцію частинами у міру зносу у вигляді амортизаційних відрахувань
15	Ковальов В.В.	активи, що мають строк корисної служби більше одного року; використовуються у діяльності підприємства; не підлягають перепродажу покупцями
16	Кузнецов В., Михайленко О.	матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він перевищує рік)
17	Куттер М.І.	непоточні активи, якими компанія володіє порівняно довго з метою продовження та розвитку своєї діяльності, а не для перепродажу
18	Литнєва Н.А., Малявкіна Л.І., Федорова Т.В.	частина майна, яка виступає у ролі коштів праці при виробництві продукції, виконанні робіт чи наданні послуг або для управління організацією на протязі періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців
19	Лишиленко О.В.	матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів,

		надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально – культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік)
20	Малюга Н.М., Зеленіна О.О.	сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення
21	Неміш Ю.В.	вартісно-виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року, чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання
22	Панчук Л.В.	сукупність матеріально-суттєвих цінностей, діючих в натуральній формі і протягом як матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері.
23	Сопко В.В.	засоби праці, що експлуатуються довше ніж один рік і мають вартість понад встановлений ліміт; виняток становить лабораторне обладнання, повністю і багаторазово беруть участь у процесі виробництва; переносять свою вартість на готову продукцію частинами, по мірі зносу.
24	Сук Л.К., Сук П.Л.	сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері
25	Сухарський В.С.	засоби праці виробничого і невиробничого призначення (будівлі, споруди, машини, передавальні пристрої, інвентар і т.п.), що беруть участь у процесі виробництва в продовж багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово (в міру зношення) переносять свою вартість на вироблену продукцію
26	Цал-Цалко Ю.С.	засоби праці (активи), які багаторазово беруть участь у виробничому процесі, зберігаючи при цьому первину матеріально-речову форму, і поступово зношуючись, переносять свою вартість на заново створений товар

Джерело: систематизовано автором [1-7, 12, 14, 18, 19, 26, 28, 29, 37, 39, 42, 43, 46, 61, 64, 83-86, 88]

Погляди вчених щодо тлумачення сутності поняття «основні засоби»

№ з/п	Джерело	Погляди вчених								
		засоби праці у формі матеріальних активів	термін корисного використання більше одного року (операційного циклу)	переносять свою вартість на вироблений продукт	зберігають свою матеріально-речову форму	не підлягають перепродажу покупцям	призначені для господарської діяльності	вартість не є меншою від законодавчо встановленого розміру	отримання економічної вигоди	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2	Агрес О.Г.	+	+	+	+	-	+	+	-	
3	Бабасв Ю. А., Вашків П.Г.	+	+	-	-	-	+	-	-	
4	Бабяк Н.Д.	+	+	+	+	-	-	-	+	
5	Бондарчук В.В.	+	+	-	-	-	+	-	-	
6	Борисов А.Б.	+	+	+	+	-	+	-	-	
7	Бугинець Ф. Ф., Горещька Л.Л.	+	+	-	-	-	+	-	-	
8	Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І.	+	+	+	+	-	-	-	-	
9	Гречко С.М.	+	-	-	-	-	+	-	-	
10	Дем'яненко М. Я.	+	-	-	-	-	-	-	+	
11	Завадський Й.С.	+	+	+	+	-	+	-	-	
12	Завгородній А. Г.	+	+	-	+	-	+	-	-	
13	Кірейцев Г. Г.	+	+	+	-	-	-	-	-	
14	Коваленко А.М.	+	+	-	-	-	+	-	-	
15	Коваленко О.В., Громова І.В.	+	+	+	+	-	+	-	-	
16	Ковальов В.В.	+	+	-	-	+	+	-	-	
17	Кузнецов В., Михайленко О.	+	-	-	-	-	+	-	-	
18	Кугтер М. І.	+	+	-	-	+	+	-	-	
19	Литнєва Н.А., Малявкіна Л.І., Федорова Т.В.	+	+	-	-	-	+	-	-	
20	Лишиленко О. В.	+	+	-	-	-	+	-	-	
21	Малюга Н.М., Зеленіна О.О.	+	+	+	+	-	+	-	-	
22	Неміш Ю.В.	+	+	+	-	-	+	-	-	
23	Панчук Л.В.	+	-	-	+	-	+	-	-	
24	Сопко В.В.	+	+	+	-	-	-	+	-	

25	Сук Л.К., Сук П.Л.	+	+	-	-	-	+	-	-
26	Сухарський В.С.	+	+	+	+	-	+	-	-
27	Цал-Цалко Ю. С.	+	-	+	+	-	+	-	-

Джерело: систематизовано автором [1-7, 12, 14, 18, 19, 26, 28, 29, 37, 39, 42, 43, 46, 61, 64, 83-86, 88]

Класифікація основних засобів в законодавчих та нормативно-правових актах

Найменування джерела	Група основних засобів
Податковий кодекс України	<ol style="list-style-type: none"> 1) земельні ділянки 2) капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом 3) будівлі, споруди, передавальні пристрої 4) машини та обладнання 5) транспортні засоби 6) інструменти, прилади, інвентар (меблі) 7) тварини 8) багаторічні насадження 9) інші основні засоби 10) бібліотечні фонди 11) малоцінні необоротні матеріальні активи 12) тимчасові (нетитульні) споруди 13) природні ресурси 14) інвентарна тара 15) предмети прокату 16) довгострокові біологічні активи
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів	<ol style="list-style-type: none"> 1) Земельні ділянки; 2) Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; 3) Будівлі, споруди та передавальні пристрої; 4) Машини та обладнання; 5) Транспортні засоби; 6) Інструменти, прилади, інвентар (меблі); 7) Тварини; 8) Багаторічні насадження; 9) Інші основні засоби
Інструкція до застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій	<ol style="list-style-type: none"> 1) Інвестиційна нерухомість 2) Земельні ділянки 3) Капітальні витрати на поліпшення земель 4) Будинки та споруди 5) Машини та обладнання 6) Транспортні засоби 7) Інструменти, прилади та інвентар 8) Тварини 9) Багаторічні насадження 10) Інші основні засоби

Джерело: систематизовано автором на основі [23, 66, 67]

Класифікація основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку

Бухгалтерський облік		Податковий облік	
Номер субрахунку	Назва субрахунку	Номер групи	Назва групи
100	Інвестиційна нерухомість	—	—
101	Земельні ділянки	1	Земельні ділянки
102	Капітальні витрати на поліпшення земель	2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом
103	Будинки та споруди	3	Будівлі
			Споруди
			Передавальні пристрої
104	Машини та обладнання	4	Машини та обладнання
105	Транспортні засоби	5	Транспортні засоби
106	Інструменти, прилади та інвентар	6	Інструменти, прилади, інвентар, меблі
107	Тварини	7	Тварини
108	Багаторічні насадження	8	Багаторічні насадження
109	Інші основні засоби	9	Інші основні засоби
111	Бібліотечні фонди	10	Бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	11	Малоцінні необоротні матеріальні активи
113	Тимчасові (нетитульні) споруди	12	Тимчасові (нетитульні) споруди
114	Природні ресурси	13	Природні ресурси
115	Інвентарна тара	14	Інвентарна тара
116	Предмети прокату	15	Предмети прокату
117	Інші необоротні матеріальні активи	—	—
16	Довгострокові біологічні активи	16	Довгострокові біологічні активи

Джерело: систематизовано автором на основі [23, 65, 66, 67]

Класифікаційні ознаки поділу основних засобів у літературних джерелах

№	Вид основного засобу	Науковці									
		Радзивиллок Ю. В.	Кацевич В. К.	Домбровська Н. Р.	Яременко Л. М.	Оспіцев В. І.	Єрмак І. О.	Лишилєнко О. В.	Ткаченко Н. М.	Крупка Я. Д.	Кундря-Висоцька О. П.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Функціональне призначення											
2	Виробничі, невиробничі	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Галузева ознака											
3	Промисловості, сільського господарства, транспорту, торгівлі, будівельні, зв'язку тощо	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+
Використання											
4	Діючі, недіючі, запасні	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+
Належність											
5	Власні, орендовані	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Речовий характер											
6	Інвентарні, неінвентарні										
Джерела фінансування											
7	Внесені до статутного фонду підприємства, придбані за власні кошти підприємства, придбані за рахунок позикових коштів, безоплатно отримані, отримані внаслідок обміну на подібний або неподібний актив	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
Натуральне-речовий склад											
8	Земельні ділянки, будинки, споруди та передавальні пристрої, машини й пристрої, транспортні засоби, прилади, інвентар, багатолітні насадження, інші необоротні матеріальні активи	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+
Характер участі											
9	Активні, пасивні	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-

Джерело: систематизовано автором на основі [16,17, 25, 34, 38, 42, 62, 78, 87,92]

Методи нарахування амортизації основних засобів

Джерело: розроблено автором на підставі [67]

Базові положення обліку операцій з основними засобами за міжнародними та національними стандартами

№	МСБО 16 «Основні засоби»	П(С)БО 7 «Основні засоби»
1	2	3
Мета застосування		
1	<p>Визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів - це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.</p>	<p>Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі – основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.</p>
Сфера застосування		
2	<p>Застосовувати в обліку основних засобів, за винятком випадків, коли інший Стандарт вимагає або дозволяє застосування іншого облікового підходу. Стандарт не застосовують до:</p> <p>а) основних засобів, класифікованих як утримувані для продажу відповідно до МСФЗ 5 "Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність";</p> <p>б) біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю (див. МСБО 41 "Сільське господарство");</p> <p>в) визнання та оцінки активів, пов'язаних з розвідкою та оцінкою, (див. МСФЗ 6 "Розвідка та оцінка мінеральних ресурсів"); або</p> <p>г) прав на корисні копалини та запасів корисних копалин, такі як нафта, природний газ та подібні невідтворювані ресурси.</p> <p>Проте цей Стандарт застосовують до основних засобів, використаних для розробки або збереження активів, наведених у б) - г).</p> <p>Інші стандарти можуть вимагати визнання об'єкта основних засобів, що базується на підході, який відрізняється від підходу в цьому Стандарті. Суб'єкт</p>	<p>Застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності). Положення (стандарт) не поширюється на:</p> <p>1. Операції з біологічними активами, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю та оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.</p> <p>2. Невідтворювані природні ресурси, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.</p> <p>3. Основні засоби, що утримуються з метою продажу, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.</p> <p>4. Інвестиційну нерухомість, особливості обліку якої визначаються</p>

<p>господарювання, який використовує модель собівартості для інвестиційної нерухомості у відповідності з МСБО 40 "Інвестиційна нерухомість", має користуватись моделлю собівартості у цьому стандарті.</p>	<p>іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.</p>
<p>Понятійно-категоріальний апарат</p>	
<p>3</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Амортизація - це систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації. ✓ Балансова вартість - це сума, за якою актив визнають після вирахування будь-якої суми накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення його корисності. ✓ Вартість, визначена суб'єктом господарювання - це теперішня вартість грошових потоків, які, за очікуванням суб'єкта господарювання, виникнуть упродовж використання активу і від його вибуття після закінчення строку його корисної експлуатації або які, за очікуванням, виникнуть при погашенні зобов'язання. ✓ Збиток від зменшення корисності - це сума, на яку балансова вартість активу перевищує суму його очікуваного відшкодування. ✓ Ліквідаційна вартість активу - це попередньо оцінена сума, що її суб'єкт господарювання отримав би на поточний час від вибуття активу після вирахування всіх попередньо оцінених витрат на вибуття, якщо актив є застарілим та перебуває в стані, очікуваному по закінченні строку його корисної експлуатації. ✓ Основні засоби - це матеріальні об'єкти, що їх: <ul style="list-style-type: none"> ✓ а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; ✓ б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду. ✓ Собівартість - це сума сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або справедлива вартість іншої форми компенсації, наданої для отримання активу на час його придбання або 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Амортизація - систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). ✓ Вартість, яка амортизується - первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості. ✓ Група основних засобів - сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів. ✓ Зменшення корисності - втрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування. ✓ Знос основних засобів - сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання. ✓ Ліквідаційна вартість - сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією). ✓ Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). ✓ Об'єкт основних засобів - це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання

<p>створення або (якщо прийнятно) сума, яку розподіляють на цей актив при первісному визнанні згідно з конкретними вимогами інших МСФЗ, наприклад, МСФЗ 2 "Платіж на основі акцій".</p> <p>✓ Справедлива вартість - це сума, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.</p> <p>✓ Строк корисної експлуатації:</p> <p>✓ а) період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання суб'єктом господарювання, або</p> <p>✓ б) кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від активу.</p> <p>✓ Сума очікуваного відшкодування - це більша з двох оцінок: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж активу або вартості його використання.</p> <p>✓ Сума, що амортизується - це собівартість активу або інша сума, що замінює собівартість, за вирахуванням його ліквідаційної вартості.</p>	<p>певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.</p> <p>✓ Подібні (однорідні) об'єкти - об'єкти, які мають однакове функціональне призначення та однакову справедливу вартість.</p> <p>✓ Первісна вартість - історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.</p> <p>✓ Переоцінена вартість - вартість необоротних активів після їх переоцінки.</p> <p>✓ Строк корисного використання (експлуатації) - очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).</p> <p>✓ Сума очікуваного відшкодування необоротного активу - найбільша з двох оцінок: чиста вартість реалізації або теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від використання необоротного активу, включаючи його ліквідаційну вартість.</p> <p>✓ Капітальні інвестиції в</p>
--	--

		<p>необоротні матеріальні активи - витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством.</p> <p>✓ Чиста вартість реалізації необоротного активу – справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.</p> <p>✓ Залишкова вартість - різниця між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу і сумою його накопиченої амортизації (зносу).</p> <p>✓ Справедлива вартість - сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.</p>
Класифікація основних засобів		
4	<p>Клас основних засобів - це група активів, однакових за характером і способом використання в діяльності суб'єкта господарювання. Прикладами окремих класів активів є:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) земля; б) земля та будівлі; в) машини та обладнання; г) кораблі; г) літаки; д) автомобілі; е) меблі та приладдя; е) офісне обладнання. 	<p>Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікуються за такими групами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні засоби <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Земельні ділянки. 1.2. Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом. 1.3. Будівлі, споруди та передавальні пристрої. 1.4. Машини та обладнання. 1.5. Транспортні засоби. 1.6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі). 1.7. Тварини. 1.8. Багаторічні насадження та плодоносні рослини. 1.9. Інші основні засоби. 2. Інші необоротні матеріальні активи <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Бібліотечні фонди. 2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи. 2.3. Тимчасові (нетитульні) споруди. 2.4. Природні ресурси. 2.5. Інвентарна тара. 2.6. Предмети прокату. 2.7. Інші необоротні матеріальні активи.

Продовження додатку Д

Критерії визнання об'єкта основним засобом	
5	<p>Собівартість об'єкта основних засобів слід визнавати активом, якщо і тільки якщо:</p> <p>а) є ймовірність, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з об'єктом, надійдуть до суб'єкта господарювання;</p> <p>б) собівартість об'єкта можна достовірно оцінити.</p>
Первісне визнання основних засобів	
6	<p>Собівартість об'єкта основних засобів складається з:</p> <p>а) ціни його придбання, включаючи імпортні мита та невідшкодовувані податки на придбання після вирахування торговельних знижок та цінових знижок.</p> <p>б) будь-яких витрат, які безпосередньо пов'язані з доставкою активу до місця розташування та приведення його в стан, необхідний для експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом.</p> <p>в) первісної попередньої оцінки витрат на демонтаж, переміщення об'єкта та відновлення території, на якій він розташований, зобов'язання за якими суб'єкт господарювання бере або коли купує цей об'єкт, або коли використовує його протягом певного періоду з метою, яка відрізняється від виробництва запасів протягом цього періоду.</p> <p>Прикладами безпосередньо пов'язаних витрат є:</p> <p>а) витрати на виплати працівникам (як визначено в МСБО 19 "Виплати працівникам"), які виникають безпосередньо від спорудження або придбання об'єкта основних засобів;</p> <p>б) витрати на впорядкування території;</p> <p>в) первісні витрати на доставку та розвантаження;</p> <p>г) витрати на встановлення та монтаж;</p> <p>г) витрати на перевірку відповідного функціонування активу після вирахування чистих надходжень від продажу будь-яких об'єктів під час доставки активу до теперішнього місця розташування та приведення в теперішній стан (наприклад, зразків, вироблених під час перевірки обладнання);</p> <p>г) гонорари спеціалістам.</p> <p>Елементи, які не є витратами на об'єкт</p>
	<p>Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.</p>
	<p>Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.</p> <p>Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); ✓ реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; ✓ суми ввізного мита; ✓ суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству); ✓ витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; ✓ витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; ✓ інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою. <p>Фінансові витрати не включаються до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень (за винятком фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати".</p> <p>Первісна вартість об'єкта основних засобів збільшується з одночасним</p>

Продовження додатку Д

	<p>основних засобів:</p> <p>а) витрати на відкриття нових потужностей;</p> <p>б) витрати на введення нового продукту чи послуги (включаючи витрати на діяльність із рекламування та просування);</p> <p>в) витрати на ведення бізнесу в новому місці розташування або з новою категорією клієнтів (включаючи витрати на підготовку персоналу);</p> <p>г) адміністративні та інші загальні накладні витрати.</p> <p>Наведені далі витрати не включаються в балансову вартість об'єкта основних засобів:</p> <p>а) витрати, понесені в той час, коли об'єкт, придатний до експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом, ще треба ввести в дію або його експлуатують не на повну потужність;</p> <p>б) первісні операційні витрати, такі як понесені під час формування попиту на продукцію об'єкта;</p> <p>в) витрати на переміщення чи реорганізацію частини або всієї діяльності суб'єкта господарювання.</p>	<p>створенням забезпечення на обгрунтовану розрахунком суму зобов'язання, яке відповідно до законодавства виникає у підприємства щодо демонтажу, переміщення цього об'єкта та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання (зокрема на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель).</p> <p>Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою, визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів.</p>
7	<p>Об'єкти, побудовані/споруджені компанією (як і самостійно виготовлені промисловим способом), оцінюються за тими самими принципами, що й об'єкти, придбані на стороні.</p>	<p>Оцінюються аналогічно.</p>
8	<p>Об'єкт основних засобів, придбаний в обмін на немонетарний актив, з грошовою доплатою або без, оцінюється за справедливою вартістю у тому випадку, якщо обмінна операція визнається комерційно змістовною. Якщо обмінна операція недостатньо комерційно змістовна і справедливу вартість як отриманого, так і переданого активу неможливо визначити достовірно, то отриманий об'єкт оцінюється за балансовою вартістю переданого.</p>	<p>Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду.</p> <p>Первісна вартість об'єкта основних засобів, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний актив, дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів</p>

Продовження додатку Д

		чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.
9	Балансова вартість об'єкта основних засобів може бути зменшена на суму отриманих державних грантів, якщо таке фінансування пов'язане з придбанням саме цього об'єкта. Облік отримуваних грантів регулює МСБО 20 «Облік державних грантів та розкриття інформації про державну допомогу». Метод зменшення вартості активів МСБО 20 не називає як єдиний, а лише як альтернативний іншому методу – методу визнання грантів у доходах.	Альтернативного порядку не передбачено. Тобто при первісному визнанні придбаних за рахунок урядових грантів (коштів цільового фінансування) об'єктів основних засобів вартість цих активів на суму отриманих коштів зменшувати не дозволяється.
10	Оцінку об'єктів основних засобів, придбаних в операціях за участю пайових інструментів (акцій, опціонів на акції), регулює МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій». Так, якщо за отримані активи компанія розраховується пайовими інструментами, в обліку таку операцію відображають за дебетом рахунка відповідних активів і за кредитом рахунка акціонерного капіталу; якщо ж грошовими коштами (сума яких еквівалентна вартості запропонованих пайових інструментів) – дебетується також рахунок відповідних активів, але кредитується у такому разі рахунок зобов'язань.	Методики обліку будь-яких операцій, в яких брали б участь пайові інструменти або їх (інструментів) вартість, у національному обліку не опрацьовано. У національних П(С)БО розрахунки з використанням пайових інструментів (або вартості таких) розглядають тільки у контексті виплат працівникам.
Переоцінка основних засобів		
11	Після визнання активом, об'єкт основних засобів (справедливу вартість якого можна достовірно оцінити) слід обліковувати за переоціненою сумою, яка є його справедливою вартістю на дату переоцінки мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності. Переоцінки слід проводити з достатньою регулярністю, так щоб балансова вартість суттєво не відрізнялася від тієї, що була б визначена із застосуванням справедливої вартості на кінець звітного періоду. Частота переоцінок залежить від змін справедливої вартості переоцінюваних об'єктів основних засобів. Якщо справедлива вартість переоціненого активу суттєво відрізняється від його балансової вартості, слід проводити	Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт. Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості. Переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу

Продовження додатку Д

	<p>подальшу переоцінку. Коли об'єкт основних засобів переоцінюють, будь-яку суму накопиченої амортизації на дату переоцінки розглядають за допомогою одного з таких методів:</p> <p>а) перераховують пропорційно до зміни валової балансової вартості активу, так що балансова вартість активу після переоцінки дорівнює переоціненій сумі. Цей метод часто застосовують, коли актив переоцінюється за допомогою індексу, щоб визначити його амортизовану відновлювану собівартість.</p> <p>б) виключають з валової балансової вартості активу та чистої суми, перерахованої до переоціненої суми активу. Цей метод використовують для будівель.</p> <p>Якщо балансова вартість активу збільшилася в результаті переоцінки, збільшення визнається в іншому сукупному доході та накопичується у власному капіталі під назвою "Дооцінка".</p> <p>Якщо балансова вартість активу зменшилася в результаті переоцінки, зменшення має визнаватися в прибутку чи збитку. Проте зменшення слід відображати в іншому сукупному доході, якщо існує кредитове сальдо дооцінки щодо цього активу. Зменшення, визнане в іншому сукупному доході, зменшує суму, акумульовану у власному капіталі на рахунку власного капіталу під назвою "Дооцінка".</p>	<p>об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.</p> <p>Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю, то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта. При цьому для таких об'єктів, що продовжують використовуватися, обов'язково визначається ліквідаційна вартість.</p> <p>Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів включається до складу капіталу у дооцінках та відображається в іншому сукупному доході, а сума уцінки – до складу витрат</p>
Амортизація основного засобу		
12	Суму активу, що амортизується, слід розподіляти на систематичній основі протягом строку його корисної експлуатації.	Амортизація об'єкта нараховується протягом періоду очікуваного використання активу.
13	МСБО 16 «Основні засоби» у своїх положеннях обмежений нормами щодо використання трьох методів амортизації, а саме: прямолінійний метод, метод зменшення залишку та метод суми одиниць продукції	Методи нарахування амортизації об'єкта, який зараховано до складу об'єктів основних засобів, визначається відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби», а саме: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий
14	Амортизація основного засобу починається з моменту доведення об'єкта до експлуатаційного рівня та припиняється з дати визнання активу,	Амортизація основного засобу починається з місяця, наступного з введення його в експлуатацію, а припиняється з місяця, наступного з

Продовження додатку Д

	утримуваного до продажу або припинення його визнання	його вибуття
15	Амортизацію не припиняють, коли актив не використовують або він вибуває з активного використання, доки актив не буде амортизований повністю.	Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію. Нарахування амортизації при застосуванні виробничого методу амортизації припиняється з дати, що настає за датою вибуття об'єкта основних засобів.
16	Відповідно, при визначенні корисного строку експлуатації активу треба брати до уваги всі такі чинники: а) очікуване використання активу. Використання оцінюють, посилаючись на очікувану потужність або фізичну продуктивність активу; б) очікуваний фізичний та моральний знос, залежний від операційних чинників, таких як кількість змін, протягом яких має використовуватися актив, програма ремонту та технічного обслуговування підприємства, а також нагляд за активом та його обслуговування тоді, коли актив не використовують; в) технічний або комерційний знос, який виникає через зміни та вдосконалення виробництва або від зміни ринкового попиту на вироблені активом продукти чи послуги; г) правові або подібні обмеження використання активу, такі як закінчення строку пов'язаної з ним оренди.	При визначенні строку корисного використання (експлуатації) слід ураховувати: 1. Очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності; 2. фізичний та моральний знос, що передбачається; 3. правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори.
Зменшення корисності основних засобів		
17	Щоб визначити, чи зменшилася корисність об'єкта основних засобів, суб'єкт господарювання застосовує МСБО 36 "Зменшення корисності активів". Цей Стандарт пояснює, як суб'єкт господарювання переглядає балансову вартість своїх активів, як визначає суму очікуваного відшкодування активу та коли він визнає або сторнує збиток від зменшення корисності. Компенсацію від третіх сторін за об'єкти	Втрати від зменшення корисності об'єктів основних засобів включаються до складу витрат звітного періоду із збільшенням у балансі суми зносу основних засобів, а щодо об'єктів основних засобів, відображених в обліку за переоціненою вартістю, - відображаються у порядку, передбаченому абзацом другим пункту 20 Положення (стандарту) 7. Сума вигід від відновлення корисності

Закінчення додатку Д

	<p>основних засобів, корисність яких зменшилась, за втрачені або віддані об'єкти слід включати до прибутку чи збитку, коли компенсація стає такою, що підлягає отриманню. Зменшення корисності або втрата об'єктів основних засобів, відповідні позови щодо компенсації або виплати компенсації від третіх сторін та будь-яке подальше придбання або будівництво активів для заміни - це окремі економічні події, які обліковуються окремо і в такий спосіб:</p> <p>а) зменшення корисності об'єктів основних засобів визнається відповідно до МСБО 36;</p> <p>б) припинення визнання об'єктів основних засобів, які вибули з експлуатації або ліквідовані, визначається згідно з цим Стандартом;</p> <p>в) компенсація від третіх сторін за об'єкти основних засобів, корисність яких зменшилась, за втрачені або віддані об'єкти включається до визначення прибутку чи збитку, коли вона стає такою, що підлягає отриманню;</p> <p>г) собівартість об'єктів основних засобів, які були відновлені, придбані або збудовані з метою заміни, визначається згідно з цим Стандартом.</p>	<p>об'єкта основних засобів, визнана відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів", відображається визнанням доходу з одночасним зменшенням суми зносу об'єкта основних засобів. Вигоди від відновлення корисності об'єктів основних засобів, відображених в обліку за переоціненою вартістю, відображаються у порядку, передбаченому абзацом першим пункту 20 Положення (стандарту) 7.</p>
Ремонт основних засобів, заміна деталей		
18	<p>Якщо в процесі поточного ремонту окремі деталі або конструктивні частини замінюються новими, то нова балансова вартість об'єкта визначається за формулою. Витрати на регулярні техогляди обліковуються аналогічно до операцій заміни запчастин: додаються до балансової вартості об'єкта, але при цьому вартість попереднього техогляду віднімається (списується)</p>	<p>П(С)БО 7 не передбачає зміни вартості об'єкта у разі заміни старих деталей новими під час проведення поточного ремонту і/або регулярного техобслуговування. У таких випадках усі витрати, включаючи вартість нових деталей, однозначно розглядають як витрати поточного/звітного періоду. Вартість об'єкта згідно з П(С)БО 7 може збільшитися лише у результаті поліпшення основних засобів (реконструкції, модернізації тощо). Проте навіть для таких випадків процедура обліку операцій із заміни старих деталей новими у П(С)БО 7 не прописана чітко.</p>

Джерело: складено автором на підставі чинних П(С)БО 7 «Основні засоби» та МСБО 16 «Основні засоби» [52, 67]

Додаток Е

Характеристика чинної нормативно - правової бази з обліку та оподаткування об'єкту дослідження

№ пор.	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	Господарський кодекс України [11]	Визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.	Ведення господарської діяльності підприємства, визначення форми власності.
2	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [20]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.	Визначення активів, організації бухгалтерського обліку на підприємстві та складання фінансової звітності.
3	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України [23]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку.	Пояснення призначень рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, дотримання нормативних правил.
4	Конституція України [31]	Забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя.	Права, свободи та обов'язки громадян України.
5	Концептуальна основа фінансової звітності [32]	Містить виклад концепцій, на яких ґрунтується складання і подання фінансових звітів зовнішнім користувачам.	Визначення, визнання та класифікація активів; ведення обліку та складання звітності.
6	Методичні рекомендації з	Встановлюють порядок відображення в обліку інформації	Формування в бухгалтерському обліку

Продовження додатку Е

	бухгалтерського обліку основних засобів [47]	щодо надходження та руху основних засобів на підприємстві та їх фіксації і відповідних документах та регістрах	інформації про основні засоби та їх розкриття у фінансовій звітності.
7	Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [49]	Надано рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності	Формування звітної інформації щодо наявності та руху основних засобів на підприємстві та її порівнянності між різними формами звітності
8	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [50]	Розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан) (далі - баланс), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі - звіт про фінансові результати), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.	Формування звітної інформації щодо наявності та руху основних засобів на підприємстві
9	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [48]	Розглядається питання формування облікової політики	Розглядається питання формування облікової політики
10	МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [51]	Загальні вимоги щодо подання фінансової звітності, настанови щодо її структури та мінімальні вимоги щодо її змісту.	Складання та подання фінансової звітності та порівняння з П(С)БО.
11	МСБО 16 «Основні засоби» [52]	Визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів - це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.	Порівняння ведення обліку та формування звітності за національними та міжнародними стандартами обліку
12	МСБО 36 «Зменшення корисності активів»[53]	Визначає процедури, які суб'єкт господарювання застосовує для забезпечення обліку своїх активів за сумою, яка не є більшою ніж сума їх очікуваного відшкодування.	Порівняння відображення в обліку зменшення корисності основних засобів за міжнародними та національними стандартами

Продовження додатку Е

13	МСФЗ 16 «Оренда»[54]	Встановлює принципи визнання, оцінки, подання оренди та розкриття інформації про неї. Мета полягає у тому, щоб забезпечити надання орендарями та орендодавцями доречної інформації у такий спосіб, щоб ці операції були подані достовірно. На основі цієї інформації користувачі фінансової звітності можуть оцінити вплив оренди на фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання.	Порівняння відображення в обліку орендованих основних засобів за міжнародними та національними стандартами
14	МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»[55]	Мета МСФЗ полягає у визначенні бухгалтерського обліку активів, утримуваних для продажу, та поданні і розкритті інформації щодо припиненої діяльності.	Порівняння відображення в обліку реалізації основних засобів підприємства.
15	Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» [57]	Типові форми первинної облікової документації з обліку.	Аналіз форм первинних документів.
16	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [59]	Мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів та вводяться нові форми фінансової звітності.	Поняття активів, елементи та принципи фінансової звітності.
17	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено наказом Міністерства фінансів України[65]	Містить перелік рахунків бухгалтерського обліку.	Методичне забезпечення фінансового обліку операцій із основними засобами підприємства.
18	Податковий кодекс України[66]	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає	Оподаткування операцій пов'язаних з надходженням та рухом основних засобів на

Продовження додатку Е

		вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні при імпорті товарів, і порядок їх адміністрування; платників податків та зборів (імпортерів), їх права та обов'язки; компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю; а також відповідальність за порушення податкового.	підприємстві
19	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [68]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності.	Облік заборгованості перед контрагентом.
20	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»[69]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності	Формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду основних засобів та її розкриття у фінансовій звітності
21	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»[70]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності.	Визначення доходів та витрат, які були понесенні при відображенні надходження, експлуатації та вибуття основних засобів.
22	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [71]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності.	Визначення витрат, які були понесенні при експлуатації основного засобу.
23	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [72]	Це Положення (стандарт) установлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма N 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма N 2-м) та порядок заповнення його статей, а також зміст і форму Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма N 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма N 2-мс) та порядок заповнення його статей.	Побудова фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма N 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма N 2-м) та порядок заповнення його статей

Продовження додатку Е

		Показники цих звітів наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком.	
24	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, призначені для продажу, та діяльність, що припиняється» [73]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, та групу активів, що належить до вибуття в результаті операції продажу, а також припинену діяльність та розкриття такої інформації у фінансовій звітності.	Відображення організації та методики обліку реалізації основних засобів підприємства.
25	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»[74]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності.	Формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності в п.1.2.ВКР.
26	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [67]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі – основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.	Формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі – основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
27	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [75]	Положення встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності (надалі - підприємства), установ та організацій, основна діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету.	Формування, прийняття, відображення в обліку та зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку.
28	Програма реформування	Реформування системи бухгалтерського обліку є	Реформування системи бухгалтерського обліку із

Закінчення додатку Е

	системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів [77]	складовою частиною заходів, орієнтованих на впровадження економічних відносин ринкового спрямування. Головне завдання трансформації національної системи бухгалтерського обліку полягає у прискоренні процесу її приведення у відповідність з вимогами ринкової економіки та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, наданні суб'єктам господарювання можливостей визначати межі та форми внутрішньовиробничого (управлінського) обліку.	застосуванням міжнародних стандартів
29	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [76]	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів.	Проведення інвентаризації основних засобів та оформлення її результатів
30	Цивільний кодекс України [89]	Регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.	Виникнення цивільних прав та обов'язків, визначення юридичної особи.

Додаток Е.1

Огляд спеціальної літератури з питань обліку, оцінювання та оподаткування

№ пор.	Джерело	Використання в роботі для удосконалення обліку, оцінювання та оподаткування
1	Бондар М. І. Звітність підприємства	Цілі, форми та основні принципи формування інформаційної системи відображення майнового потенціалу підприємств
2	Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник	Визначення поняття «основні засоби», «первісна вартість», «залишкова вартість», «амортизаційні відрахування».
3	Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку	Технологія відображення інформації про оприбуткування основних засобів підприємства та їх вибуття на рахунках бухгалтерського обліку та документальне відображення такої інформації.
4	Власюк Т.М. Основні засоби: організаційно-методичні аспекти формування облікової політики підприємства	В процесі проведення дослідження обґрунтовано принципи і виділено елементи облікової політики щодо основних засобів, що сприятиме наданню користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації
5	Горбачова Л.В. Облік основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід	У статті проаналізовано особливості вітчизняної та зарубіжної практики ведення обліку основних засобів. Основна увага приділена дослідженню критеріїв визнання, первісної оцінки, переоцінки, нарахування амортизації основних засобів в Україні та за кордоном
6	Даниленко О. Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів та інвестиційної нерухомості	Особливості визнання, відображення руху основних засобів та інвестиційної нерухомості, порівняння проведення таких операцій відповідно до П(С)БО та МСФЗ, а також надання рекомендацій щодо напрямів удосконалення їх обліку з огляду на положення МСФЗ – у пропонованій статті.
7	Довжик О.О. Особливості обліку основних засобів у сучасних умовах господарювання	У статті зазначено особливості організації обліку основних засобів на підприємствах з урахуванням сучасних умов господарювання. Наведено визначення групи «основні засоби». Розглянуто головні нормативні акти, якими регулюється облік основних засобів, бухгалтерська класифікація основних засобів та рахунки для їх обліку
8	Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація	В роботі розглянуто сутність та класифікацію основних засобів, що дає змогу оптимізувати їхню структуру – забезпечити ефективне їх використання, сприяти покращенню стану сучасного виробництва.
9	Зінченко О.В. Економічна сутність основних засобів у нормативно-правовому забезпеченні: обліковий аспект	Стаття присвячена дослідженню нормативно-правового забезпечення сутності основних засобів та їх класифікації в обліку.

10	Зінченко О.В. Методичний аспект обліку основних засобів та їх роль за сучасних умов господарювання	У статті розглянуто теоретичні та практичні аспекти різноманітних підходів до методики обліку основних виробничих засобів підприємств. Досліджено наукові уявлення щодо визначення економічного змісту поняття «основні засоби» в економічній літературі та нормативно-правових актах України, які регулюють їх бухгалтерський та податковий облік. Вивчено відмінності у трактуванні поняття «основні засоби» для потреб бухгалтерського та податкового обліку.
11	Касич А.О., Черевик Н.В. Проблемні аспекти бухгалтерського та податкового обліку основних засобів в Україні	Важливою умовою функціонування кожного суб'єкта господарювання є наявність основних засобів. Від їх кількості, вікового стану та ефективності використання залежить фінансовий стан підприємства. Відповідно питання обліку основних засобів мають теоретичне та практичне значення для підприємств. У роботі досліджуються питання обліку та нарахування амортизації на основні засоби у контексті змін бухгалтерського та податкового законодавства. Запропоновані шляхи зменшення існуючих відмінностей в бухгалтерському та податковому обліку основних засобів.
12	Клименко С.О., Мірюкова Л.В., Барішевська К.В. Управлінський облік як основний метод аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів підприємства	У статті розглянуто проблеми обліково-аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів підприємства. Актуального значення в сучасних умовах набуває питання точної оцінки ефективного використання основних засобів. Проблема коректного обліку основних засобів відзначається тим, що головною складовою її вирішення для застосування в управлінні підприємством є науково обґрунтована класифікація за найважливішими економічними і технічними ознаками. Позитивним моментом застосування переоцінки є відображення обґрунтованої собівартості продукції, збільшення розміру амортизаційних відрахувань, що забезпечує відновлення основних засобів підприємства та своєчасний аналіз ефективності їх використання.
13	Ковальчук Н.О., Побіжан Т.А. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України	Встановлено, що оцінювання технічного стану основних засобів є необхідною умовою для розробки заходів щодо оновлення основних засобів. Виявлено негативні тенденції зростання зносу основних засобів та низку проблем пов'язаних із їх оновленням, спричинену в першу чергу нестачею інвестицій. Запропоновано перелік заходів щодо покращення ефективності використання основних засобів, а саме: щодо їх оновлення, модернізації та виявлення резервів.
14	Кравченко М.В. Складові управління процесом обліку основних засобів	У статті розглянуто сучасні аспекти управління процесом обліку основних засобів у сучасних умовах. Представлено проблематику впливу неякісного управління обліком основних активів підприємства в контексті оптимального їх використання. Задля

Продовження додатку Е.1

		вирішення наведеної проблематики розроблено оптимізаційний механізм управління обліком основних засобів, а також запропоновано теоретико-схематичний напрям удосконалення концепту управління процесом обліку основних засобів.
15	Крупка Я. Д. Фінансовий облік	Визначаються загальні принципи бухгалтерського обліку, облік активів, капіталу та зобов'язань. Розкриваються господарські процеси і пов'язаний з ними облік витрат, доходів діяльності, фінансових результатів та їх оподаткування. Описано форми та порядок складання фінансової звітності, умови переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності.
16	Кудлаєва Н.В. Визнання та оцінка основних засобів: реалії сьогодення	У статті розглянуто проблематику існування різних підходів до існуючої термінології та визначення економічної сутності основних засобів в умовах гармонізації їх обліку основних засобів із міжнародними стандартами. Окреслено основні проблеми визначення термінів корисного використання основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використанні, проблеми визначення ліквідаційної вартості окремих об'єктів основних засобів. Обґрунтовано необхідність подальшої розробки детальних інструктивних матеріалів з метою удосконалення обліку операцій з основними засобами.
17	Кудлаєва Н.В. Проблеми обліку основних засобів	У статті розглянуто проблематику існування різних підходів до існуючої термінології та визначення економічної сутності основних засобів в умовах гармонізації їх обліку основних засобів із міжнародними стандартами. Окреслено основні проблеми визначення термінів корисного використання основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використанні, проблеми визначення ліквідаційної вартості окремих об'єктів основних засобів. Обґрунтовано необхідність подальшої розробки детальних інструктивних матеріалів з метою удосконалення обліку операцій з основними засобами.
18	Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський фінансовий облік	Викладено теорію обліку, висвітлено сутність бухгалтерської збалансованості, будову бухгалтерських рахунків, порядок проведення господарських операцій на них і принципи бухгалтерського документування; змістові та класифікаційні характеристики, методику первинного, аналітичного і синтетичного обліку активів; синтетичний і аналітичний облік пасивів, методику складання фінансової звітності.
19	Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку	Визначення основ організації обліку на підприємстві, визначення та класифікація основних засобів.

		Бухгалтерський облік надходження та вибуття основних засобів.
20	Леонова Ю.О. Особливості обліку основних засобів в умовах дії податкового кодексу України	У статті розглянуто проблемні питання з обліку основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку, які потребують вирішення, зокрема нормативно-законодавчу базу з обліку основних засобів, визначення первісної вартості основних засобів та методики її формування, облікове відображення витрат на ремонт, строки корисного використання основних засобів. Це пов'язано насамперед з чинною в Україні нормативно-законодавчою базою, яка не дає змогу повною мірою оптимізувати облік та використання основних засобів
21	Лучко М.Р. Облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами	Облік оприбуткування основних засобів за міжнародними стандартами. Визначення первісної вартості основних засобів придбаних за плату. Відображення у звітності підприємств операцій щодо оприбуткування основних засобів.
22	Лютова Г.М. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу	Розглянуто наявні підходи до класифікації основних засобів підприємств, узагальнено і систематизовано класифікацію та запропоновано систему групування на рахунках бухгалтерського обліку інформації про виробничі та невиробничі основні засоби.
23	Максимова А.В. Бухгалтерський та податковий облік основних засобів в сучасних умовах: головні аспекти та відмінності	У статті досліджено існуючі підходи щодо сутності основних засобів. З'ясовано основні відмінності трактування терміну «основні засоби» згідно діючих законодавчо-нормативних документів, Податкового кодексу України. Визначено особливості бухгалтерського та податкового обліку основних засобів. При дослідженні первісної вартості об'єктів основних засобів було з'ясовано, що основними витратами, які входять до її складу є суми, що сплачують постачальникам активів, платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів, сума ввізного мита, непрямих податків, витрати на страхування ризиків доставки основних засобів, витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів. При цьому фінансові витрати не включаються до первісної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень. Досліджено головні аспекти та особливості визначення залишкової та ліквідаційної вартості основних засобів, нарахування амортизації відповідно до вимог Податкового кодексу України та П(С)БО 7 «Основні засоби». За результатами проведеного аналізу запропоновано ряд практичних рекомендацій та заходів для подолання виявлених проблем та уникнення розбіжностей щодо податкового та бухгалтерського обліку основних засобів.
24	Мокієнко Т. В. Сутність та	У статті розглянуто сутність основних засобів

	оцінка основних засобів	відповідно до нормам положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» і Податкового кодексу України. Досліджено та узагальнено погляди вчених по визначенню категорії «основних засобів», здійснено аналіз досліджуваної категорії. Вивчено порядок оцінки основних засобів відповідно до національних і міжнародних стандартів обліку. Розглянуто критерії та особливості визнання основних засобів. Викладено принципи обліку основних засобів та вимоги Положення (стандартів) бухгалтерського обліку.
25	Неміш Ю.В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях	У статті досліджено основні наукові розробки щодо тлумачення терміна “основні засоби”. Запропоновано формулювання власної версії цього терміна.
26	Очеретько Л.М. Проблеми відображення в обліку основних засобів	У статті розглянуто типові проблеми обліку основних засобів як практичного, так і методичного характеру. Запропоновано заходи для підвищення якості обліку та достовірності відображення в обліку основних засобів.
27	Панчук Л.В. Економічна сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка	В статті розкрито економічна сутність основних засобів відповідно до вимог чинного законодавства. Розкрито критерії класифікації основних засобів та їх елементи. Проведено оцінку основних засобів
28	Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики	Визначення принципів облікової політики та їх вплив на методика обліку підприємства. Структура облікової політики щодо придбання основних засобів.
29	Пушкар М.С. Фінансовий облік	Визначення основ організації фінансового обліку основних засобів. Визначення поняття «основні засоби» та порядок складання фінансової звітності.
30	Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів	У статті розглянуто основні проблеми обліку основних засобів, запропоновано вирішення розглянутих проблем, визначено завдання для удосконалення обліку і контролю основних засобів.
31	Рибалко О.М. Шляхи удосконалення організації обліку основних засобів	У статті досліджено теоретичні та практичні питання обліку основних засобів, а саме проаналізовано первинні документи та запропоновано шляхи вдосконалення. Одним з найважливіших факторів збільшення обсяг виробництва є наявність основних засобів, їх технічний стан і рівень забезпеченості, який безпосередньо впливає на техніко-економічні показники, зниження собівартості продукції і фінансовий результат фірми. Основні засоби безпосередньо впливають на собівартість продукції, ціноутворення, оподаткування майна організацій, трудомісткості, і в кінцевому підсумку на показники, що характеризують їх фінансовий стан, тому дана тема є актуальною для вивчення.
32	Сарапіна О.А. Актуальні проблеми обліку основних засобів підприємства	Виявлено основні відмінності методики нарахування амортизації у фінансовому та податковому обліку. Відображено основні положення облікової політики основних засобів. Акцентовано увагу на проблемах обліку основних засобів та запропоновано шляхи їх

		вирішення.
33	Сафронська І.М. Сутність та завдання обліку основних засобів	Розглянуто питання сутності, класифікації та обліку основних засобів в сучасних умовах господарювання. Визначено коло завдань з обліку основних засобів.
34	Сопко В.В. Бухгалтерський облік	Визначення загальних засад організацій та методології бухгалтерського обліку. Визначення, класифікація та облік надходження та вибуття основних засобів підприємства.
35	Сук Л.К. Фінансовий облік	У ньому висвітлено особливості ведення фінансового обліку на підприємствах. Окремі розділи присвячені обліку необоротних активів, витрат, доходів, результатів діяльності. Враховано вимоги чинного законодавства, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку України та інших нормативних документів.
36	Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність	Розкрито основні положення сучасної теорії і практики ведення бухгалтерського обліку на основі діючої законодавчо-нормативної бази. Наведено методики розрахунків, відповідну документацію, реєстри і наприкінці кожного розділу – зведену кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.
37	Шаровська Т.С. Сучасна проблематика обліку основних засобів	Розкрито сутність поняття «основні засоби» згідно з нормативно-правовими актами. Наведено класифікацію основних засобів в бухгалтерському обліку, класифікація основних засобів та інших необоротних активів згідно з Податковим кодексом України. Визначено сучасні проблеми організації обліку основних засобів.
38	Шматковська Т.О. Облік необоротних активів: управлінський аспект	У статті представлено проблематику впливу неякісного управління обліком основних активів підприємства в контексті оптимального їх використання. Розглянуто проблеми обліково-аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів підприємства. В роботі обґрунтовано, що проблематика коректного обліку основних засобів відзначається тим, що головною складовою її вирішення для застосування в управлінні підприємством є формування науково обґрунтованої класифікації цих активів за найважливішими економічними і технічними ознаками. В роботі розкрито основні тенденції щодо організації управлінського обліку необоротних активів на підприємстві. З цією метою проведено дослідження організаційних питань щодо групування основних засобів відповідно до потреб облікового процесу та пошуку шляхів оптимізації витрат, що виникають при утриманні цими активами та підтримання їх функціональних можливостей в належному стані для забезпечення подальшої ефективної експлуатації. З метою вирішення окресленої проблематики в роботі обґрунтовано оптимізаційний алгоритм управління обліком

		матеріальних необоротних активів, зосереджено увагу на об'єднанні внутрішньо-економічної інформації щодо ефективності роботи необоротних активів і формуванні у підприємства максимальної доходності. Запропоновано впровадити систему управлінської звітності, яка має базуватися на підсумкових даних фінансово-аналітичної служби підприємства.
39	Яременко Л. М. Теоретичні підходи до сутності та класифікації основних засобів	Уточнення сутності поняття «основні засоби» та їх класифікація, а також визначення особливостей трактування згідно нормативно-правових документів.
40	Яцунська О.С. Методологічні аспекти обліку основних засобів на стадії надходження	У статті досліджено методологічні аспекти обліку основних засобів на стадії надходження. Зазначено нормативну розбіжність та неврегульованість облікового відображення операцій із формування первісної вартості об'єктів основних засобів щодо фінансових витрат, пов'язаних зі створенням кваліфікаційних активів; забезпечень на суму зобов'язань підприємства щодо вибуття об'єктів основних засобів та відновлення довкілля. Уточнено та доповнено типову кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку при створенні відповідних забезпечень та подальшому їх коригуванні під впливом змін оцінки.

Джерело: систематизовано автором на основі [7, 9, 10, 13, 15, 16, 21, 22, 24, 27, 30, 33-36, 38, 40, 44, 45, 56, 61, 63, 79, 80-83, 86, 87, 90-93]

Організаційна структура ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту)
бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність суб'єкта малого підприємства

Підприємство ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
Територія м.Київ, Голосіївський район

Організаційно-правова
форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Надання в оренду й експлуатацію власного чи
орендованого майна
Середня кількість працівників, осіб 5
Одиниця виміру: тис.грн з одним десятковим знаком
Адреса, телефон вулиця 03039, Україна, Київська область, м.Київ, проїзд Саперно-
слобідський, буд.3

Дата (рік, місяць, число)
ЄДРПОУ
КОАТУУ
КОПФГ
КВЕД

КОДИ		
2017	01	01
40247760		
8036100000		
240		
68.20		

IV. Баланс на 31 грудня 2016 р. Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	240,5
Основні засоби:	1010	-	237,9
первісна вартість	1011	-	278,4
знос	1012	(-)	(3,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	515,9
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	34,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	-	111,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	12,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	614,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-

Продовження додатку 3

Гроші та їх еквіваленти	1165	-	3,0
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	194,6
Усього за розділом II	1195	-	970,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	1 485,9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-46,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(5,0)
Усього за розділом I	1495	-	-46,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	125,8
розрахунками з бюджетом	1620	-	0,1
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	0,5
розрахунками з оплати праці	1630	-	1,7
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	1 404,5
Усього за розділом III	1695	-	1 532,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	-	1 485,9

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2016

Форма № 2-м Код за ДКУД			1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 865,7	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 865,7	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(2 912,4)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 912,4)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-46,7	-
Податок на прибуток	2300	(0,0)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-46,7	-

Керівник

(підпис)Завалюк Ігор Миколайович
Олександрович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Продовження додатку 3

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту)
бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 5 розділу I)

**Фінансова звітність
суб'єкта малого підприємства**

Підприємство ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
Територія м.Київ, Голосіївський район

Організаційно-правова
форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Надання в оренду й експлуатацію власного чи
орендованого майна
Середня кількість працівників, осіб 5
Одиниця виміру: тис.грн з одним десятковим знаком
Адреса, телефон вулиця 03039, Україна, Київська область, м.Київ, проїзд Саперно-
слобідський, буд.3

Дата (рік, місяць, число)
ЄДРПОУ
КОАТУУ
КОПФГ
КВЕД

КОДИ		
2018	01	01
40247760		
8036100000		
240		
68.20		

**IV. Баланс
на 31 грудня 2017 р.
Форма № 1-м**

Код за ДКУД **1801006**

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	240,5	244,7
Основні засоби:	1010	237,9	350,8
первісна вартість	1011	278,4	376,8
знос	1012	(3,0)	(26,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	515,9	595,5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	34,2	1069,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	111,1	210,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	12,9	22,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	614,2	1 367,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-

Гроші та їх еквіваленти	1165	3,0	0,2
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	194,6	433,3
Усього за розділом II	1195	970,0	3 103,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 485,9	3 698,5

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-46,7	226,1
Неоплачений капітал	1425	(5,0)	(-)
Усього за розділом I	1495	-46,7	231,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	125,8	403,5
розрахунками з бюджетом	1620	0,1	51,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	49,6
розрахунками зі страхування	1625	0,5	0,4
розрахунками з оплати праці	1630	1,7	7,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 404,5	3 005,2
Усього за розділом III	1695	1 532,6	3 467,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 485,9	3698,5

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2017

Форма № 2-м Код за ДКУД			1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 879,8	2 865,7
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	9 879,8	2 865,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(9 557,3)	(2 912,4)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(9 557,3)	(2 912,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	322,5	-46,7
Податок на прибуток	2300	(49,6)	(0,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	272,9	-46,7

Керівник

(підпис)

Завалюк Ігор Миколайович
Олександрович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Продовження додатку 3

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту)
бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 5 розділу I)

**Фінансова звітність
суб'єкта малого підприємства**

Підприємство ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
Територія м.Київ, Голосіївський район

Організаційно-правова
форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Надання в оренду й експлуатацію власного чи
орендованого майна

Середня кількість працівників, осіб 7

Одиниця виміру: тис.грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця 03039, Україна, Київська область, м.Київ, проїзд Саперно-
слобідський, буд.3

Дата (рік, місяць, число)

ЄДРПОУ

КОАТУУ

КОПФГ

КВЕД

КОДИ

2019	01	01
40247760		
8036100000		
240		
68.20		

**IV. Баланс
на 31 грудня 2018 р.
Форма № 1-м**

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	244,7	260,0
Основні засоби:	1010	350,8	433,1
первісна вартість	1011	376,8	513,2
знос	1012	(26,0)	(80,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	595,5	693,1
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1069,0	1 263,3
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	210,9	670,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	22,4	1,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 367,2	2 729,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-

Продовження додатку 3

Гроші та їх еквіваленти	1165	0,2	474,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	433,3	805,4
Усього за розділом II	1195	3 103,0	5 945,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 698,5	6 638,5

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	226,1	924,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	231,1	929,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	403,5	610,8
розрахунками з бюджетом	1620	51,3	305,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	49,6	153,3
розрахунками зі страхування	1625	0,4	-
розрахунками з оплати праці	1630	7,0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 005,2	4 792,8
Усього за розділом III	1695	3 467,4	5 709,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3698,5	6 638,5

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2018

Форма № 2-м Код за ДКУД			1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23 679,2	9 879,8
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	24,8	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	23 704,0	9 879,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(22 021,1)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(831,3)	(9 557,3)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(22 852,4)	(9 557,3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	851,6	322,5
Податок на прибуток	2300	(153,3)	(49,6)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	698,3	272,9

Керівник

(підпис)

Завалюк Ігор Миколайович
Олександрович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Продовження додатку 3

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту)
бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 5 розділу I)

**Фінансова звітність
суб'єкта малого підприємства**

Підприємство ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
Територія м.Київ, Голосіївський район

Організаційно-правова
форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Надання в оренду й експлуатацію власного чи
орендованого майна

Середня кількість працівників, осіб 10

Одиниця виміру: тис.грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця 03039, Україна, Київська область, м.Київ, проїзд Саперно-
слобідський, буд.3

Дата (рік, місяць, число)
ЄДРПОУ
КОАТУУ
КОПФГ
КВЕД

КОДИ		
2020	01	01
40247760		
8036100000		
240		
68.20		

**IV. Баланс
на 31 грудня 2019 р.
Форма № 1-м**

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	260,0	1 959,4
Основні засоби:	1010	433,1	6 400,7
первісна вартість	1011	513,2	6 680,3
знос	1012	(80,1)	(279,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	693,1	8 360,1
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1 263,3	1 504,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	670,8	1 739,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,1	86,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 729,9	8 739,8
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-

Продовження додатку 3

Гроші та їх еквіваленти	1165	474,9	594,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	805,4	1 576,1
Усього за розділом II	1195	5 945,4	14 277,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	6 638,5	22 637,1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5,0	5,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	924,5	6 272,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	929,5	6 277,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	284,1
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	610,8	1 161,4
розрахунками з бюджетом	1620	305,4	0,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	153,3	0,0
розрахунками зі страхування	1625	-	1,6
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 792,8	14 912,4
Усього за розділом III	1695	5 709,0	16 075,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	6 638,5	22 637,1

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2019

Форма № 2-м Код за ДКУД			1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	33 729,8	23 679,2
Інші операційні доходи	2120	8 329,0	-
Інші доходи	2240	-	24,8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	42 058,7	23 704,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(20 523,2)	(22 021,1)
Інші операційні витрати	2180	(15 950,7)	(831,3)
Інші витрати	2270	(28,8)	-
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(36 502,7)	(22 852,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	5 556,1	851,6
Податок на прибуток	2300	(112,4)	(153,3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	5 443,6	698,3

Керівник

(підпис)

Завалюк Ігор Миколайович
Олександрович
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Аналіз фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

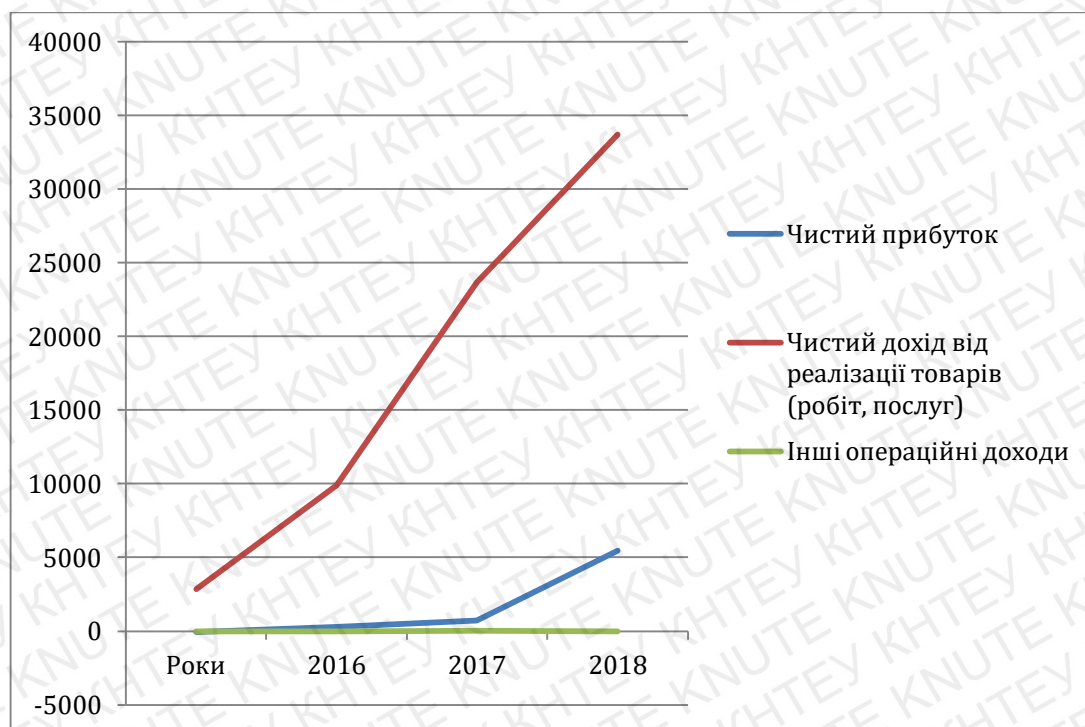

Рис.І.1 Динаміка фінансових результатів діяльності за 2016-2019 рр.

Таблиця І.1

Динаміка фінансових результатів діяльності за 2016-2019 рр., тис.грн

Показник	Базисний рік 2018	Звітний рік 2019	Абсолютне відхилення	У % до попереднього року
Чистий дохід, тис.грн	23679,2	33729,8	10050,6	42,44%
Собівартість, тис.грн	22021,1	20523,2	-1497,9	-6,80%
Валовий прибуток, тис.грн	1658,1	13206,6	11548,5	696,49%

**Динаміка оборотних та необоротних активів ТОВ «СМАРТА
ДЕВЕЛОПМЕНТ», тис.грн**

Показники					Відхилення			
	2016	2017	2018	2019	2016-2019		2018-2019	
					абс.	Відн.	Абс.	Відн.
Необоротні активи	515,9	595,5	693,1	8360,1	7844,2	784320,0	7667	11,06
Основні засоби	237,9	350,8	7227	6400,7	6162,8	616180,0	-826,3	-0,11
Оборотні активи	970	3103	433,1	14277	13307	1330600,0	13843,9	31,96
Виробничі запаси	34,2	1069	1263,3	1540,2	1506	150500,0	276,9	0,22
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	111,1	210,9	1,1	1739,7	1628,6	162760,0	1738,6	1580,55
Грошові кошти та їх еквіваленти	3	0,2	474,9	597,6	594,6	59360,0	122,7	0,26

Рис.И.2 Динаміка необоротних активів ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
за 2016-2019 рр., тис.грн

**Динаміка власного та позикового капіталу ТОВ «СМАРТА
ДЕВЕЛОПМЕНТ», тис. грн**

Показники					Відхилення			
	2016	2017	2018	2019	2016-2019		2018-2019	
					абс.	Відн.	Абс.	Відн.
Власний капітал	-46,7	231,1	929,5	6277,6	6324,3	632330,00	5348,1	534710,00
Зареєстрований капітал	5	5	5	5	0	-100,00	0	-100,00
Нерозподілений прибуток	0	226,1	924,5	6272,6	6272,6	627160,00		534710,00
(непокритий збиток)	-46,7				46,7	4570,00	0	-100,00
Поточні зобов'язання	1532,6	3467,4	5709	16075,4	14542,8	1454180,0	10366,4	1036540,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	125,8	403,5	610,8	1161,4	1035,6	103460,00	550,6	54960,00
Поточні зобов'язання за розрахунками:					0	-100,00		-100,00
з бюджетом	0,1	51,3	305,4	0	-0,1	-110,00	-305,4	-30640,00
зі страхування	0,5	0,4	0	1,6	1,1	10,00	1,6	60,00
з оплати праці	1,7	7	0	0	-1,7	-270,00	0	-100,00
Інші поточні зобов'язання	1404,5	3005,2	4792,8	14912,4	13507,9	1350690,00	10119,6	1011860,0

Рис.І.3 Динаміка поточних зобов'язань ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ», тис. грн

ВИСНОВКИ

ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» має досить добрі показники фінансово-господарської діяльності. Що свідчить про потенційну можливість підприємства здійснювати успішну діяльність і отримувати чистий прибуток.

Протягом досліджуваног періоду з 2016 по 2019 рр. спостерігалось зростання активів. Така зміна була викликана за рахунок суттєвих змін статей першого розділу активу балансу (8 360,1 тис.грн станом на 01.01.2020 р.). Оборотні активи протягом досліджено періоду також зазнали позитивних змін в порівнянні з попередніми роками (абсолютне відхилення станом на 01.01.2020 склало 13307), що характеризує діяльність ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» як ефективну вказуючи на створення передумов для зростання масштабів його діяльності.

У структурі джерел фінансування чітко намітилась тенденція до зростання власного капіталу, що призвело до поступового збільшення коефіцієнта мультиплікації капіталу, тобто здатності створювати власним капіталом додаткові активи.

В сучасних реаліях ринку отримання певної суми прибутку і забезпечення рентабельної роботи підприємства є необхідною складовою, яка обумовлює збільшення ринкової вартості. Аналізуючи дані рис. И.1 та талиці И.1 можна зробити висновки, що чистий прибуток підприємства і результат від операційної діяльності варіювався, досить різке збільшення відбулося у 2019 році.

Товариство з обмеженою відповідальністю «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор

Завальнюк І.М.

**ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ
БУХГАЛТЕРА З ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ****IV. Загальні положення**

1. Бухгалтер з обліку основних засобів відноситься до категорії фахівців.
2. Вимоги до кваліфікації:
3. – Бухгалтер I категорії: повна вища освіта (спеціаліст) і стаж роботи на посаді бухгалтера II категорії не менше 3 років;
 - Бухгалтер II категорії: высшее профессиональное (экономическое) образование без предъявления 124дійснюють к стажу работы или среднее профессиональное (экономическое) образование и стаж работы в должности бухгалтера не менее 3 лет;
 - Бухгалтер: середня професійна (економічна) освіта без пред'явлення вимог до стажу роботи або спеціальна підготовка за встановленою програмою і стаж роботи з обліку і контролю не менше 3 років.
4. Бухгалтер з обліку основних засобів повинен знати:
 - законодавчі акти, постанови, розпорядження, накази, керівні, методичні та нормативні матеріали з організації бухгалтерського обліку основних фондів та складання звітності на даній ділянці;
 - форми та методи бухгалтерського обліку на підприємстві;
 - план і кореспонденцію рахунків, зокрема, з обліку основних фондів;
 - організацію документообігу на даній ділянці бухгалтерського обліку;
 - порядок документального оформлення і відображення на рахунках бухгалтерського обліку оцінки амортизації, відновлення і вибуття основних засобів;
 - методи економічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства;
 - правила експлуатації обчислювальної техніки;
 - економіку, організацію праці та управління;
 - ринкові методи господарювання;
 - законодавство про працю;
 - правила і норми охорони праці.
5. Призначення на посаду бухгалтера з обліку основних засобів та звільнення з посади 124дійснюються наказом генерального директора за поданням головного бухгалтера.
6. Бухгалтер з обліку основних засобів підпорядковується головному бухгалтеру.
7. На час відсутності бухгалтера з обліку основних засобів (відрадження, відпустка, хвороба, тощо) його обов'язки виконує особа, призначена у встановленому порядку. Дана особа набуває відповідних прав і несе відповідальність за неналежне виконання покладених на нього обов'язків.

II. Завдання та обов'язки

1. Виконує роботу з ведення бухгалтерського обліку відповідно до вимог чинного законодавства в частині, що стосується обліку належать організації основних засобів, оприбуткування основних засобів, розрахунку фактичної собівартості основних засобів і т.п.
2. Бере участь у розробці і здійсненні заходів, спрямованих на дотримання фінансової дисципліни та раціональне використання ресурсів.
3. Здійснює прийом і контроль первинної документації на даній ділянці бухгалтерського обліку і готує її до рахункової обробки.
4. Відображає на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з рухом основних засобів.
5. Складає звітні калькуляції за фактичною собівартістю основних засобів з урахуванням всіх витрат.
6. Проводить нарахування податків, що виникають на даній ділянці.
7. Забезпечує керівників, кредиторів, інвесторів, аудиторів та інших користувачів бухгалтерської звітності порівняною та достовірною бухгалтерською інформацією по відповідній ділянці обліку.
8. Розробляє робочий план рахунків, форми первинних документів, що застосовуються для оформлення господарських операцій, за якими не передбачені типові форми, а також форми документів для внутрішньої бухгалтерської звітності, бере участь у визначенні змісту основних прийомів і методів ведення обліку і технології обробки бухгалтерської інформації.
9. Готує дані по відповідній ділянці бухгалтерського обліку для складання звітності, стежить за збереженням бухгалтерських документів, оформлює їх відповідно до встановленого порядку для передачі до архіву.
10. Виконує роботи з формування, ведення і зберігання бази даних бухгалтерської інформації, вносить зміни в довідкову і нормативну інформацію, використовувану при обробці даних.
11. Бере участь у формулюванні економічної постановки завдань або окремих їх етапів, що вирішуються за допомогою обчислювальної техніки, визначає можливість використання готових проектів, алгоритмів, пакетів прикладних програм, що дозволяють створювати економічно обґрунтовані системи обробки економічної інформації.

III. Права

Бухгалтер з обліку основних засобів має право:

1. Ознайомлюватися з проектами рішень керівництва, що стосуються його діяльності.
2. Вносити на розгляд керівництва пропозиції щодо покращення роботи, пов'язаної з обов'язками, що передбачені цією інструкцією.
3. В межах своєї компетенції повідомляти керівництву про всі недоліки, виявлені в процесі його діяльності, та вносити пропозиції щодо їх усунення.
4. Вимагати від керівництва сприяння у виконанні ним посадових обов'язків.
5. Давати вказівки середньому та молодшому медичному персоналові В межах своєї компетенції.
6. Отримувати інформацію, необхідну для виконання своїх посадових обов'язків.
7. Самостійно приймати рішення в межах своєї компетенції.
8. Брати участь у нарадах, на яких розглядаються питання, що стосуються його компетенції.
9. Підвищувати свою професійну кваліфікацію на курсах удосконалення у

встановленому порядку.

IV. Відповідальність

Бухгалтер з обліку основних засобів несе відповідальність за:

1. Неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, помилкові дії чи бездіяльність, неприйняття рішень, що сходять у сферу його компетенції, а також за невикористання або неповне використання своїх функціональних прав, що передбачені цією посадовою інструкцією, а також правилами внутрішнього трудового розпорядку, - в межах, визначених чинним законодавством України про працю та кримінальним законодавством України.
2. Правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності, в межах, визначених чинним адміністративним, кримінальним та цивільним законодавством України.
3. Завдання матеріальної шкоди в межах, визначених чинним цивільним законодавством та законодавством про працю України.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

м. Київ

01.01.2018р.

Наказ №1

Про облікову політику підприємства Відповідно до Закону України від 16.07.99 р. № 996-ХІV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996), Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, а також у цілях дотримання єдиних методів оцінки, обліку та процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності,

НАКАЗУЮ:

1. Організація бухгалтерського обліку

- 1.1. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві створити бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Права та обов'язки головного бухгалтера підприємства і працівників бухгалтерії визначити в посадових інструкціях, розроблених згідно з вимогами чинного законодавства і затверджених керівником підприємства. Склад бухгалтерії затвердити штатним розписом.
- 1.2. Покласти на головного бухгалтера підприємства такі основні обов'язки:
 - забезпечення дотримання затверджених на підприємстві єдиних методологічних основ бухгалтерського обліку при складанні та поданні фінансової звітності;
 - здійснення контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
 - участь в оформленні матеріалів, пов'язаних із недостачею і відшкодуванням втрат від псування цінностей;
 - перевірка стану бухгалтерського обліку у відокремлених підрозділах підприємства;
 - подання інформації в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом від 14.10.14 р. № 1702-VII, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання і протидії легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.
- 1.3. Розпорядження головного бухгалтера, що стосуються ведення бухгалтерського обліку, уважати обов'язковими для виконання всіма працівниками підприємства.
- 1.4. Забезпечити ведення бухгалтерського обліку на підприємстві за допомогою комп'ютерних програм. Підприємство формує і роздруковує облікові регістри, передбачені журнально-ордерною формою ведення обліку
- 1.5. Забезпечити відображення господарських операцій підприємства відповідно до робочого Плану рахунків, підготовленого на основі Плану рахунків, затвердженого наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291 (додаток 1 до наказу про облікову політику). За необхідності на розсуд головного бухгалтера і за його розпорядженням вводити додаткові рахунки другого і третього порядків
- 1.6. Для узагальнення інформації про витрати підприємства використовувати рахунки класу 9 «Витрати діяльності».
- 1.7. Організувати аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей за підрозділами таким чином:
 - у бухгалтерії – у кількісно-сумарному вимірі;
 - цехах і на складах – у кількісному вимірі.
- 1.8. Для мінімізації строків створення первинних документів і перебування їх у підрозділах підприємства, поліпшення облікової роботи і своєчасного відображення господарських

Продовження додатку Л

операцій затвердити окремим додатком правила оформлення документів і графік документообігу (додаток 1 до наказу про облікову політику). Вимоги до оформлення документів і строки їх складання, передбачені графіком документообігу, є обов'язковими для виконання працівниками всіх служб, відповідальних за оформлення первинних документів.

- 1.9. З метою контролю за наявністю майна, оцінки його стану і забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності щорічно в період із 1 жовтня по 25 грудня проводити інвентаризацію активів і зобов'язань. Конкретні строки проведення інвентаризації за кожним видом активів і зобов'язань визначати в окремому наказі.
- 1.10. Для проведення річної, планової та позапланової інвентаризації затвердити постійно діючу інвентаризаційну комісію у складі:
 - голова
 - Завальнюк Ігор Миколайович;
 - члени комісії:
 - Ковальчук Юрій Павлович;
 - Канюка Юлія Миколаївна;
- 1.11. Необхідність створення і склад робочих інвентаризаційних комісій визначати в окремому наказі про проведення інвентаризації.
- 1.12. Права та обов'язки членів постійної та робочих інвентаризаційних комісій визначати з огляду на вимоги Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затвердженого наказом Мінфіну від 02.09.14 р. № 879.
2. Методологічні аспекти облікової політики
 - 2.1. Ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності здійснювати відповідно до норм національних П(С)БО. Норми МСФЗ не застосовувати.
 - 2.2. Установити критерій суттєвості для відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних із рухом активів, зобов'язань, власного капіталу, визнанням доходів і витрат, у розмірі 3% від річного доходу Товариства.
 - 2.3. Для визнання об'єктів необоротними активами, визначення дати їх уведення в експлуатацію, строку корисного використання (у т. Ч. За об'єктами, отриманими у фінансову оренду) і ліквідаційної вартості створити постійно діючу комісію у складі
 - голова
 - Завальнюк Ігор Миколайович;
 - члени комісії:
 - Ковальчук Юрій Павлович;
 - Канюка Юлія Миколаївна;За відсутності спеціальних вказівок комісії в акті про введення в експлуатацію об'єкта необоротних активів уважати, що об'єкт вводиться в експлуатацію для цілей використання в господарській діяльності підприємства.
 - 2.4. Обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю, без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості, на підставі п. 8 розділу 1 П(С)БО 25.
 - 2.5. Визнавати ОЗ матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання яких перевищує один рік, а вартість більше 6 000 грн.
 - 2.6. Установити такі методи нарахування амортизації ОЗ (у т. Ч. Отриманих на умовах фінансової оренди):
 - для будівель, споруд, передавальних пристроїв будь-якого призначення – прямолінійний метод;
 - машин та обладнання, що безпосередньо використовуються для виробництва продукції, – виробничий метод;
 - машин та обладнання загальновиробничого, адміністративного, збутового та іншого призначення – прямолінійний метод;

- транспортних засобів – прямолінійний метод;
 - комп'ютерної техніки будь-якого призначення – прямолінійний метод;
 - інших ОЗ, інших необоротних матеріальних активів – прямолінійний метод.
- 2.7. Вартість ремонтів, що не приводять до збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта ОЗ, відображати у складі витрат залежно від напряму використання такого об'єкта. На вартість поліпшень, що приводять до збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта ОЗ, збільшувати первісну вартість цього об'єкта. Рішення про те, чи приведуть здійснювані ремонтно-будівельні роботи до збільшення майбутніх економічних вигод, приймається керівником і закріплюється в окремому наказі.
- 2.8. Здійснювати нарахування амортизації прямолінійним методом.
- 2.9. Неподільний об'єкт нерухомості, більше 50 % загальної площі якого передано в операційну оренду, визначати як інвестиційну нерухомість (далі – ІН). Оцінювати об'єкти ІН за первісною вартістю. Амортизацію об'єктів ІН нараховувати за прямолінійним методом.
- 2.10. Об'єкти необоротних активів, що придбаваються для подальшого продажу, зараховувати до складу необоротних активів, що утримуються для продажу, на дату їх оприбуткування.
- 2.11. Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.
- 2.12. Прийняті в операційну оренду необоротні активи обліковувати на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи» за балансовою (залишковою) вартістю, вказаною в угоді про оренду, а у випадку її відсутності – за сумою орендних платежів до кінця строку дії договору.**
- 2.13. Затрати на поліпшення об'єкта операційної оренди (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що приводять до збільшення або відновлення майбутніх економічних вигід, які первісно очікувалися від його використання, відображати як капітальні інвестиції у створення (будівництво) інших необоротних матеріальних активів та обліковувати на субрахунку 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів», а при введенні об'єкта в експлуатацію відображати на субрахунку 117 «Інші необоротні матеріальні активи» й амортизується за правилами п. 27 П(С)БО 7. Для цілей розрахунку податкової амортизації зараховується як новий об'єкт 9-ї групи «інші основні засоби» з мінімально допустимим строком корисного використання 12 років, визначеної у пп. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 Податкового Кодексу України.**
- 2.14. У періоді закінчення строку дії договору оренди та повернення об'єкта оренди Товариством без компенсації орендодавцем невіддільних Інших необоротних матеріальних активів, створених згідно п.2.12 даного Наказу, вилучати з активів (списувати з балансу) такі Інші необоротні матеріальні активи як вибуття внаслідок безоплатної передачі { Пункт 33 із змінами, внесеними згідно з Наказом Мініфіну N 1238 від 14.10.2008 } через списання на субрахунок 976 «Списання необоротних активів». Вартість списаного об'єкта включається до інших витрат. При достроковому розірванні договору оренди об'єкт, що числиться на субрахунок 117, підлягає списанню на витрати.
- 2.15. Отримання від суборендарів поліпшення об'єктів (згідно п.2.12. даного Наказу) суборенди в рахунок суборендної плати обліковувати на субрахунку 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів», а при введенні об'єкта в експлуатацію відображати на субрахунку 117 «Інші необоротні матеріальні активи» й амортизувати за правилами п. 27 П(С)БО 7. Проводити взаємозалік заборгованостей із контрагентами на вартість такого поліпшення (ремонту) в рахунок орендних платежів.**

- 2.16. При поверненні суборендарями об'єктів (згідно п.2.12. даного Наказу) Товариству, вартість незамортизованих суборендарем поліпшень, розцінювати як безплатно отримані та обліковувати залишкову вартість таких поліпшень у кореспонденції із субрахунком 424 «Безоплатно одержані необоротні активи». Після введення об'єкта в експлуатацію вартість поліпшень амортизується в орендодавця з одночасним визнанням доходу в сумі щомісячного зносу у кредит субрахунку 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів».**
- 2.17. Необоротні матеріальні активи, вартість яких не перевищує 6 000 грн., відносити до МНМА.
- 2.18. Амортизацію МНМА нараховувати в розмірі 100 % у першому місяці використання об'єкта (тобто в місяці його введення в експлуатацію).
- 2.19. Одиницею бухгалтерського обліку запасів уважати їх найменування
- 2.20. Запаси, придбані за плату, оприбутковувати за первісною вартістю, яка складається з витрат, що виникли у зв'язку з придбанням підприємством запасів, зокрема:
- ціна придбання за вирахуванням знижок відповідно до договору з постачальником (продавцем) та непрямих податків, крім випадків, якщо податки не відшкодовуються підприємству відповідно до чинного законодавства;
 - суми ввізного мита;
 - транспортно-заготівельні витрати;
 - інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях, втрати і нестачі запасів в межах норм природного убутку, виявлені при оприбуткуванні придбаних запасів, що сталися при їх транспортуванні.
- 2.21. Не включати до первісної вартості запасів, а відносити до витрат того періоду, в якому вони були здійснені (встановлені):
- проценти за користування позиками, крім запасів, які можуть бути визнані кваліфікаційним активом згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415;
 - витрати на утримання відділів постачання та інших служб підприємства з аналогічними функціями;
 - курсові різниці, які виникають у разі здійснення розрахунків з іноземними постачальниками за одержані запаси;
 - нестачі запасів;
 - витрати на збут запасів;
 - адміністративні та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів та приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.
- 2.22. Нестачі запасів та/або зіпсовані запаси, які виявлені під час оприбуткування і сталися при їх транспортуванні, оцінювати виходячи з первісної вартості одиниці придбаних запасів.
- 2.23. Облік транспортно-заготівельних витрат (далі – ТЗВ), пов'язаних із придбанням запасів, вести окремо на субрахунках 200 (за виробничими запасами) і 289 (за товарами) і відносити на вартість тих запасів, у зв'язку з придбанням яких вони здійснені, безпосередньо при оприбуткуванні таких запасів (п. 9 П(С)БО 9).
- 2.24. Затрати на поліпшення об'єкта операційної оренди (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що приводять до збільшення майбутніх економічних вигід, які первісно очікувалися від його використання в рахунок оплати оренди такого об'єкту, обліковувати на рахунку 23 «Виробництво» як запаси, що виготовляються власними силами. У момент завершення таких робіт та їх передачі, накопичені витрати списувати на собівартість послуг з відображенням доходу від реалізації послуг. Проводити взаємозалік**

заборгованостей із контрагентами на вартість ремонту в рахунок орендних платежів.

- 2.25. Первісною вартістю запасів, що виготовляються власними силами підприємства, визначати за виробничою собівартістю. Формування виробничої собівартості таких запасів здійснюється у порядку, передбаченому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318.
- 2.26. Використовувати такі методи оцінки вибуття запасів:
- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів – при вибутті запасів з виробництва.
 - за методом ФІФО – при іншому вибутті.
- 2.27. Не формувати резерв відпусток на підставі п. 8 розділу 1 ПБО 25. Понесені витрати визнавати у періоді їх фактичного понесення.
- 2.28. Доходи класифікувати в бухгалтерському обліку за такими групами:
- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
 - інші операційні доходи;
 - інші фінансові доходи;
 - інші доходи.
- 2.29. Іншими операційними доходами визнавати:
- дохід від операційної оренди власних активів;
 - дохід від операційних курсових різниць;
 - відшкодування раніше списаних активів;
 - дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття)
 - дохід від операційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але та пов'язані з операційною діяльністю підприємства
- 2.30. Іншими фінансовими доходами визнавати:
- дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі).
- 2.31. Іншими доходами визнавати:
- дохід від реалізації фінансових інвестицій;
 - дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.
- 2.32. **Дохід від надання послуг визнавати виходячи зі ступеня завершеності операції на дату балансу. Оцінку ступеня завершеності такої операції проводити за питомою вагою обсягу послуг, наданих на конкретну дату, у загальному обсязі послуг, які повинні бути надані згідно з угодою.**
- 2.33. **Оскільки надання орендованого майна в суборенду є основним видом діяльності Товариства, дохід у вигляді суборендної плати відобразити за кредитом субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» (лист Мінфіну від 22.09.2010 р. № 31-34020-20-27/25329) і наводиться у рядку «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) «Звіту про фінансові результати (форма N 2)»**
- 2.34. Об'єкт калькулювання визначити як послуги з надання в суборенду об'єктів оренди.
- 2.35. Одиниця калькулювання – 1 метр квадратний орендованої площі по відповідному об'єкту оренди
- 2.36. До калькуляції виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включити:
- **прямі витрати на оренду об'єкту та вартість комунальних, сервісно-експлуатаційних послуг, якщо їх вартість не визначається окремо та входить до вартості послуг оренди по об'єктам;**

- прями витрати на оплату праці співробітників (основна та додаткова), здійснення обов'язків яких прямо відносяться до окремого об'єкту або ідентифікованої групи об'єктів;
 - відрахування на соціальні заходи співробітників, зазначених вище;
 - інші прями витрати;
 - змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.
- 2.37. До постійних загальновиробничих витрат включити:
- амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення;
 - амортизацію інших необоротних активів загальновиробничого призначення;
 - амортизацію нематеріальних активів загальновиробничого призначення;
 - витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);
 - витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
 - інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простоїв тощо).
- 2.38. До змінних загальновиробничих витрат включити:
- витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності.
- 2.39. Розподіл змінних ЗВВ між різними видами продукції одного цеху здійснювати пропорційно до фактичного обсягу виробництва у кількісному вираженні. Нерозподілені постійні ЗВВ включати до інших операційних витрат (субрахунок 949) у періоді здійснення.
- 2.40. При калькулюванні виробничої собівартості послуг застосовувати метод прямого розрахунку.
- 2.41. Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяти на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.
- 2.42. До адміністративних витрат віднести такі загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:
- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
 - витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
 - витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);
 - винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
 - витрати на зв'язок (поштові, інтернет, телефонні, телекс, факс тощо);
 - амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
 - витрати на врегулювання спорів у судових органах;
 - податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
 - плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків, а також витрати, пов'язані з купівлею-продажем валюти; { Абзац десятий пункту 18 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 1591 від 09.12.2011 }

- інші витрати загальногосподарського призначення
- 2.43. До витрати на збут включити такі витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг):
- оплата праці та комісійні винагороди менеджерам з продажу, торговим агентам та працівникам підрозділів, що забезпечують збут;
 - витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг);
 - витрати на передпродажну підготовку товарів;
 - витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;
 - витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);
 - витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;
 - інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг.
- 2.44. До інших операційних витрат включити:
- вартість комунальних та сервісно-експлуатаційних послуг, якщо їх вартість визначається окремо та не входить до вартості послуг оренди по об'єктам;
 - вартість поточного ремонту об'єктів оренди;
 - сума безнадійної дебіторської заборгованості;
 - втрати від операційної курсової різниці (тобто від зміни курсу валюти за операціями, активами і зобов'язаннями, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства);
 - втрати від знецінення запасів;
 - нестачі й втрати від псування цінностей;
 - визнані штрафи, пеня, неустойка;
 - інші витрати операційної діяльності.
- 2.45. До складу інших витрат включити витрати, які виникають під час звичайної діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг):
- собівартість реалізованих фінансових інвестицій (балансова вартість та витрати, пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій);
 - втрати від безоплатної передачі необоротних активів; { Абзац четвертий пункту 29 в редакції Наказу Міністерства фінансів N 1125 від 25.09.2009 }
 - втрати від неопераційних курсових різниць;
 - сума уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій;
 - витрати на ліквідацію необоротних активів (розбирання, демонтаж тощо);
 - залишкова вартість ліквідованих (списаних) необоротних активів;
 - інші витрати звичайної діяльності.
 - втрати від неопераційних курсових різниць;
- 2.46. Для цілей податкового обліку з ПДВ визначати першу подію по договорам оренди/суборенди для частини оплати безпосередньо оренди – по договору в цілому, а для інших платежів (комунальні платежі, сервісно-експлуатаційні, інші) – касовим методом, якщо порядок розрахунків інших платежів здійснюється на підставі окремо виставлених рахунків та не входить до основної плати за послуги оренди. Для всіх інших господарських операцій, в тому числі з постачання та придбання товарів/послуг, визначати першу подію для цілей оподаткування ПДВ – по договору в цілому.
- 2.47. Для бухгалтерського обліку податкових зобов'язань і документально підтвердженого податкового кредиту із ПДВ, відображених у звітному періоді, використовувати субрахунок 6412 «Розрахунки за ПДВ».
- За дебетом субрахунка 315 відображати перерахування коштів на рахунок у СЕА у випадках, передбачених у п. 2001.4 ПК, а саме:
- самим підприємством – платником ПДВ зі свого поточного рахунка для реєстрації вихідних податкових накладних (далі – ПН) у Єдиному реєстрі податкових накладних

Закінчення додатку Л

(далі – ЄРПН) або для сплати до бюджету погоджених податкових зобов'язань із ПДВ – у кореспонденції із кредитом субрахунка 311;

- Казначейством при поверненні надміру сплачених грошових зобов'язань із ПДВ (повернення здійснюється за заявою платника, складеною в довільній формі) на підставі п. 43.4 ПК – у кореспонденції із кредитом субрахунка 6412.

За кредитом субрахунка 315 відображати списання коштів із рахунка в СЕА, яке здійснюється згідно з п. 2001.5 ПК:

- перерахування коштів до бюджету (здійснюється Казначейством автоматично на підставі даних ряд. 18.1 декларації) у кореспонденції з дебетом субрахунка 6412;
- повернення на поточний рахунок коштів, що перевищують суму задекларованих до сплати податкових зобов'язань і суму податкового боргу з ПДВ (здійснюється Казначейством автоматично на підставі даних додатка 4 до декларації) у кореспонденції з дебетом субрахунка 311.

2.48. Залишок коштів за дебетом субрахунка 315 на дату балансу відображається в рядку 1165 «Гроші та їх еквіваленти» балансу.

2.49. Податковий кредит з ПДВ обліковувати на субрахунках :

- 6441 «Податковий кредит»;
- 6442 «Податковий кредит не підтверджений»;
- 6443 «Відкладений Податковий кредит».

У випадку відкладення включення податкового кредиту у межах 365 к. днів з дати складання податкової накладної, обліковувати на субрахунку 6443 у наступній кореспонденції: Дт 6443— Кт 6441, а в періоді включення в податковий кредит — Дт 6412 — Кт 6443.

Якщо податкова накладна не зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних згідно Інструкції № 141 (п. 8) впродовж граничного терміну списувати наступного дня після закінчення цього терміну суму ПДВ у дебет субрахунку 949, Дт 6441 Кт 949.

2.50. Податкові зобов'язання обліковувати на субрахунках :

- 6431 «Податкові зобов'язання»;
- 6432 «Податкові зобов'язання не підтверджені»

2.51. Податкові зобов'язання, донараховані з «мінбази» за п. 188.1 ПКУ проводити у кореспонденції з субрахунком 949, Дт 949 – Кт 6415

2.52. Суми штрафу та пені відображати в місяці подання уточнюючого розрахунку (або в місяці отримання податкового повідомлення-рішення) проведенням Дт 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки» – Кт 6412 (п. 20 П(С)БО 16)

2.53. Установити розмір добових витрат за відрядженнями з огляду на вимоги пп. 170.9.1 ПКУ:

- не більш ніж 0,1 розміру мінзарплати, визначеної станом на 1 січня податкового року, за кожен день відрядження – по Україні, незалежно від вартості харчування, зазначеній у рахунках готелів;
- не більше ніж 80 євро – за закордонними відрядженнями.

Витрати за відрядженнями, визнані підприємством до відшкодування, відносити на той самий вид витрат, куди відноситься решта витрат на утримання підрозділу, у якому числиться відряджуваний працівник (без огляду на мету відрядження).

2.54. Для цілей формування фінансової звітності та включення до неї додаткових статей установити критерій суттєвості в розмірі **500 грн.** Додаткові статті включаються до фінзвітності в тому випадку, якщо можуть бути достовірно оцінені і при цьому сума, що відображається в них, перевищує встановлений поріг суттєвості.

2.55. Для цілей бухгалтерського обліку всіх операцій в іноземній валюті (у т. Ч. Операцій за безготівковими розрахунками) застосовувати курс НБУ на відповідну дату.

2.56. Курсові різниці на дату операції визначати за всією монетарною статтею в цілому.

2.57. Цей наказ увести в дію з 01.01.2018 р.

2.58. Контроль за виконанням цього наказу покласти на головного бухгалтера підприємства.

Первинні документи з обліку основних засобів

Типова форма	Назва документу	Примітки
ОЗ-1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	Складається на кожен об'єкт окремо, а на декілька – лише коли об'єкти однотипні, мають однакову вартість і прийняті одночасно на відповідальне зберігання однією і тією ж особою
ОЗ-2	Акт приймання – здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів	Зазначаються технічна характеристика та первісна вартість об'єкту. Актом такої форми оформлюється приймання завершених робіт після добудови, реконструкції або модернізації основних засобів
ОЗ-3	Акт на списання основних засобів	Після ліквідації основних засобів і складання актів на списання основних засобів перший примірник передається до бухгалтерської служби, де на його підставі робиться запис в інвентарному списку основних засобів
ОЗ-4	Акт на списання автотранспортних засобів	Складається в двох примірниках, підписується членами комісії, затверджується керівником підприємства або уповноваженою особою
ОЗ-5	Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини	Складається при встановленні, запуску та демонтажу будівельної машини, взятої на прокат. Підписується представником машино прокатної бази та механіком будівельної дільниці
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів	Здійснюються записи на підставі актів приймання-передачі основних засобів та акту на списання основних засобів для обліку окремих об'єктів основних засобів. Заповнюється в одному примірнику та зберігається у бухгалтерській службі
ОЗ-7	Опис інвентарних карток з обліку основних засобів	Застосовується для реєстрації інвентарних карток. Складається в одному примірнику в бухгалтерській службі
ОЗ-8	Картка обліку руху основних засобів	Застосовується для обліку руху основних засобів за класифікаційними групами. Відкривається в бухгалтерській службі в одному примірнику
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами. Дані, що містяться в цій формі, мають відповідати записам в інвентарних картках обліку основних засобів
ОЗ-14 ОЗ-15 ОЗ-16	Розрахунок амортизації основних засобів	Використовується при нарахуванні зносу основних засобів

Джерело: систематизовано автором на основі [57,58, 75]

Облік придбання основних засобів за плату у контрагента

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Передоплата				
1	Перераховано передоплату за автомобіль	371	311	240000,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ (за наявності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	644	40000,00
		641	644/1	40000,00
3	Отримано від постачальника автомобіль	152	631	200000,00
4	Списано суму відображеного раніше податкового кредиту з ПДВ	644	631	40000,00
5	Відображено залік заборгованостей	631	371	240000,00
6	Перераховано платежі, пов'язані з реєстрацією автомобіля в сервісному центрі МВС	377	311	600,00
7	Віднесено на збільшення первісної вартості автомобіля витрати на реєстрацію	152	377	600,00
8	Введено в експлуатацію вантажний автомобіль	105	152	200600,00
Наступна оплата				
1	Отримано автомобіль	152	631	25000,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ (за наявності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	631	5000,00
		641	644/1	5000,00
3	Включено в первісну вартість витрати на монтаж і налагодження	152	631	3500,00
4	Сплачено вартість монтажу і налагодження	631	311	3500,00
5	Введено в експлуатацію	104	152	28500,00
6	Перераховано кошти в оплату вартості	631	311	30000,00

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Виготовлення основного засобу власними силами

№ з/п	Господарські операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Списано матеріали виготовлення основного засобу	152	20	8000
2	Відображено зарплату працівників з нарахуваннями ЄСВ	152	65, 66	1000
3	Відображено собівартість роботи використаного устаткування	152	91	2000
4	Введено в експлуатацію основний засіб	104	152	11 000

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Надходження основних засобів як внесок до статутного капіталу

№ з/п	Господарські операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Одержано обладнання від учасника	104	46	303 000
2	Понесено витрати на перевезення, встановлення і налагодження обладнання	152	631	150 000
3	Відображено податковий кредит з ПДВ за зареєстрованою в ЄРПН податковою накладною	641	631	30 000
4	Сплачено вартість перевезення, встановлення і налагодження	631	311	180 000
5	Введено обладнання в експлуатацію	104	152	150 000

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Фінансовий облік операцій операційної оренди у орендаря в національній валюті

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
Підприємство (платник ПДВ та податку на прибуток) отримало в оренду торговельне обладнання строком на два роки. Вартість об'єкта оренди згідно з договором операційної оренди становить 75000,00 грн. Договором оренди передбачено сплату авансового платежу за перший та останній місяці оренди 3600,00 грн. В подальшому орендна плата становить 1800,00 грн щомісяця. На підставі окремих рахунків, що виставляються орендодавцем, орендар оплачує витрати, пов'язані з утриманням та експлуатацією обладнання. В травні місяці вони склали 2400,00 грн				
Отримання об'єкта в операційну оренду				
1	Отриманий об'єкт основних засобів в операційну оренду	01	-	75000,00
Сплата (нарахування) орендного платежу				
2	Перераховано авансовий платіж орендарю за перший та останній місяці оренди	371	311	3600,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	644/ПДВ	600,00
4	Включено авансові платежі до витрат майбутніх періодів	39*	371	3000,00
<i>*Відповідно до інструкції № 291 передплата орендаря відноситься до витрат майбутніх періодів. Використання зазначеного рахунку відбувається коли авансовані платежі відносяться до різних періодів</i>				
5	Відображено податкові розрахунки за податковим кредитом з ПДВ	644/ПДВ	371	600,00
6	Нараховано орендну плату за перший місяць оренди*	93	39	1500,00
<i>*Податковий кредит з ПДВ відображено під час перерахування авансових орендних платежів</i>				
7	Нараховано орендну плату за наступні місяці оренди (щомісяця протягом 3-х років)	93	685	1500,00
8	Відображено суми податкового кредиту з ПДВ (щомісяця протягом 3-х років)	641/ПДВ	685	300,00
9	Перераховано орендний платіж орендодавцю (щомісяця протягом 3-х років)	685	311	1800,00
10	Нараховано орендну плату за останній місяць оренди	93	39	1500,00
Утримання (експлуатація) майна, отриманого в оренду				
11	Відображено суму витрат на утримання та експлуатацію об'єкта оренди, що відшкодовуються орендодавцю	93	685	2000,00

Таблиця Н.1.1

12	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	685	400,00
13	Перераховано суму відшкодування орендодавцю	685	311	2400,00
Проведення ремонтів (поліпшень) об'єкта оренди				
<i>Поточний ремонт</i>				
14	Відображено витрати на проведення ремонту орендованого обладнання в сумі 3000,00 грн з ПДВ	93	13, 20, 22, 661, 651, 631, 685	2500,00
15	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	685	500,00
<i>Поліпшення орендованого обладнання з компенсацією витрат орендодавцем одразу після здійснення поліпшень з заліком в рахунок орендної плати</i>				
16	Відображення витрат на поліпшення орендованого обладнання (на підставі акта підрядної організації), що орендується, як собівартість послуг з поліпшення, які надаються орендодавцю на загальну суму з ПДВ – 10800,00 грн	23	685	9000,00
17	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	685	1800,00
18	Перераховано оплату підрядній організації	685	311	10800,00
19	Відображено реалізацію послуг з поліпшення орендованого обладнання орендодавцю (підписано додаткову угоду про залік витрат у рахунок орендної плати)	377	703	10800,00
20	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	703	641/ПДВ	1800,00
21	Списано собівартість послуг з поліпшення орендованого обладнання	903	23	9000,00
22	Нараховано орендну плату	93	685	1500
23	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	685	300,00
24	Проведено залік заборгованостей	685	377	1800,00
<i>Поліпшення орендованого обладнання без миттєвої компенсації витрат орендодавцем одразу після здійснення поліпшень</i>				
25	Відображено капітальні інвестиції на поліпшення орендованого обладнання на загальну суму з ПДВ – 10800,00 грн	153	685	9000,00
26	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	685	1800,00
27	Перераховано оплату за поліпшення орендованого обладнання	685	311	10800,00
28	Сформовано об'єкт інших необоротних матеріальних активів	117	153	9000,00

Таблиця Н.1.1

29	Відображено нарахування амортизації (зносу) щодо об'єкта інших необоротних матеріальних активів (щомісяця)	93	132	Сума амортизації
Повернення майна з операційної оренди				
<i>Орендодавець відшкодовує витрати орендаря на поліпшення об'єкта оренди</i>				
30	Повернено об'єкт оренди орендодавцеві	-	01	75000,00
31	Списано суму амортизації об'єкта інших необоротних матеріальних активів, нараховану за час оренди	132	117	Сума амортизації, нарахованої за період оренди
32	Відображено переведення об'єкта до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	286*	117	Балансова (залишкова) вартість об'єкта
*Якщо на момент повернення в бухгалтерському обліку створений із витрат на поліпшення об'єкт ОЗ замортовано не повністю, орендар відображає його як продаж з попереднім переведенням, як того вимагає П(С)БО 27, до запасів та подальшою реалізацією вже як запасів				
33	Відображено узгоджену з орендодавцем суму компенсації витрат орендаря на поліпшення об'єкта оренди – 4800,00 грн з ПДВ	377	712	4800,00
34	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	712	641/ПДВ	800,00
35	Списано балансову вартість орендованого обладнання, призначеного для продажу	943	286	Балансова (залишкова) вартість об'єкта
36	Отримано від орендодавця узгоджену суму	311	377	4800,00
<i>Орендодавець не компенсує витрати орендаря на поліпшення об'єкта оренди</i>				
37	Повернено об'єкт оренди орендодавцеві	-	01	75000,00
38	Списано балансову (залишкову) вартість об'єкта інших необоротних матеріальних активів, створеного з витрат на поліпшення об'єкта оренди	976	117	Балансова (залишкова) вартість об'єкта
39	Списано суму амортизації об'єкта інших необоротних матеріальних активів	132	117	Сума амортизації, нарахованої за період оренди
40	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ*	976	641	Сума ПДВ
*Потреба нарахування податкових зобов'язань з ПДВ у «сміливих» платників податків може викликати сумніви, через принцип аналогії стосовно «прибуткової» норми, що встановлює спеціальні правила оподаткування відремонтованих орендованих об'єктів та не вимагає надання їй статусу операцій з безоплатної передачі майна та нарахування сум ПДВ				

Продовження додатку Н.1

Таблиця Н.1.2

Операції щодо передачі майна у операційну оренду

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Передано в оперативну оренду обладнання	104/Оренда	104	60000
2	Отримано авансом орендну плату за жовтень	311	681	1800
3	Відображено суму ПЗ з ПДВ у складі отриманої орендної плати	643	641	300
4	Відображено суму доходу від здавання обладнання в оренду за жовтень	377 (361)*	713 (703)	1800
<i>* Рахунки, наведені в дужках, застосовують підприємства, для яких надання майна в оренду — основний вид діяльності.</i>				
5	Списано відображену раніше суму ПЗ з ПДВ	713 (703)	643	300
6	Здійснено залік заборгованостей	681	377 (361)	1800
7	Нараховано амортизацію обладнання, переданого в оренду, за жовтень	949 (23)	131	700
8	Відображено інші прямі витрати, пов'язані з наданням обладнання в оренду	949 (23)	20, 651, 661	540
9	Відображено фактичну собівартість наданих послуг з оренди (700 грн + 540 грн)*	903	23	1240
<i>* Сума прямих витрат, пов'язаних з наданням обладнання в оренду, формує собівартість орендної послуги. Цю проводку роблять тільки підприємства, для яких оренда є основним видом їх діяльності.</i>				

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Відображення в бухгалтерському обліку операцій з експлуатації основного засобу

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Відображено витрати на утримання та ремонт об'єкта, який здійснюється для підтримки такого об'єкта в працездатному стані й отримання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигід від його використання (ремонт здійснюється власними силами) на суму 1500,00 грн	91, 92, 93	13,20,22, 65,66	1500,00
2	Відображено витрати на відокремлені поліпшення об'єкта (модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію тощо), що приводять до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання цього об'єкта (проводиться силами третьої сторони) у сумі 7200,00 грн з ПДВ	152	631	6000,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	631	1200,00
4	Збільшено первісну вартість об'єкта на витрати, здійснені для його поліпшення*	104	152	6000,00
<i>*Необхідно, після проведення поліпшень, здійснити перерахунок амортизації</i>				
5	Оплачено роботи, пов'язані з поліпшенням об'єкта	631	311	7200,00
6	Нараховано амортизацію об'єкта (щомісяця протягом строку корисної експлуатації активу)	91, 92, 93	131	Сума амортизації

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Ліквідація об'єкта основного засобу

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Ліквідація об'єкта ОЗ				
1	Списано суму нарахованого зносу об'єкта ОЗ, що ліквідується	131	104	5250,00
2	Списано залишкову вартість об'єкта ОЗ, що ліквідується (6000,00 грн. - 5250,00 грн.)*	976**	104	750,00
* При списанні з балансу ліквідаційна вартість об'єкта ОЗ також потрапляє до витрат (п. 29 П(С)БО 16).				
** Якби об'єкт ОЗ ліквідувався за самостійним рішенням платника податку без надання фіскальному органу документів про знищення, розбирання або перетворення цього об'єкта, що підтверджують неможливість його подальшого використання і недоцільність ремонту, довелося б ще нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ проводкою: Дт 976 — Кт 641/ПДВ.				
3	Відображено витрати на ліквідацію ОЗ	976	661, 651	85,40
4	Віднесено на фінансовий результат витрати, пов'язані зі списанням об'єкта ОЗ	793	976	835,40
Надходження ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ				
5	Оприбутковано ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ, придатні для подальшого використання	209	746	300,00
6	Віднесено на фінансовий результат дохід у зв'язку з надходженням ТМЦ	746	793	300,00
Реалізація ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ				
7	Відвантажено покупцю ТМЦ, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ	377	712	360,00
8	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ у складі вартості відвантажених покупцеві ТМЦ	712	641	60,00
9	Списано собівартість реалізованих ТМЦ	943	209	300,00
10	Надійшли від покупця кошти в оплату реалізованих ТМЦ	311	377	360,00
11	Віднесено на фінансовий результат:			
	дохід від реалізації ТМЦ	712	791	300,00
	собівартість реалізованих ТМЦ	791	943	300,00

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Продовження додатку Н.3

Таблиця Н.3.2

Операції щодо передачі майна у фінансову оренду

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондентія рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Списано суму зносу автомобіля при зарахуванні його до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	131	105	80000
2	Переведено автомобіль до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	286	105	720000
3	Передано автомобіль у фінансову оренду	181	712	960000
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	712	641	160000
5	Списано балансову вартість переданого у фінансову оренду автомобіля	943	286	720000
6	Частину довгострокової заборгованості з фінансової оренди переведено до складу поточної	377	181	247631,57
7	Нараховано та отримано орендний платіж у першому місяці (записи роблять щомісячно до моменту повернення автомобіля):			
	нараховано платіж у частині відсотків за користування майном за договором	373	732	19200,00
	отримано платіж у частині відшкодування вартості об'єкта	311	377	18463,31
	отримано платіж у частині відсотків за користування майном за договором	311	373	19200,00
8	Відображено у складі фінансових результатів:			
	дохід від передачі автомобіля	712	791	800000
	балансову вартість переданого автомобіля	791	943	720000
	фінансовий дохід	732	792	19200,00
9	Автомобіль повернено	152	631	175815,82
10	Відображено податковий кредит з ПДВ (за наявності податкової накладної)	644/1 641	631 644/1	35163,16 35163,16
11	Об'єкт основних засобів (автомобіль) уведено в експлуатацію	105	152	175815,82
12	Відображено залік заборгованостей	631	181 (377)	210978,98

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

Продаж об'єкта основного засобу за національну валюту

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Переведено автомобіль до складу необоротних активів, утримуваних для продажу (300000,00 грн. - 130000,00 грн.)	286	105	170000,00
2	Списано суму нарахованого зносу за об'єктом	131	105	130000,00
3	Передано покупцю об'єкт ОЗ	377	712	204000,00
4	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ виходячи з договірної вартості	712	641	34000,00
5	Нараховано податкові зобов'язання на суму перевищення балансової вартості на початок місяця реалізації над договірною вартістю ((175000,00 грн. - 170000,00 грн.) x 20 % : 100 %)*	949	641	1000,00
<i>* Оскільки договірна вартість автомобіля (170000,00 грн.) нижче за його балансову вартість на початок місяця реалізації (175000,00 грн.), базою обкладення ПДВ є така балансова вартість.</i>				
6	Списано балансову вартість проданого об'єкта ОЗ	943	286	170000,00
7	Отримано оплату від покупця за об'єкт ОЗ	311	377	204000,00
8	Віднесено на фінансовий результат:			
	суму доходу від продажу об'єкта ОЗ	712	791	170000,00
	балансову вартість проданого об'єкта ОЗ	791	943	170000,00
	суму нарахованого ПДВ від суми перевищення над договірною вартістю	791	949	1000,00

Джерело: розроблено автором на основі [23, 65]

ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
(підприємство, організація)

Код ЄДРПОУ 40247760

Модифікована форма N ОЗ-1

Затверджена наказом Мінстату України
від 29.12.95 р. N 352

Код за
УКУД

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Завальнюк І.М.

"23" липня 2020р.

АКТ

приймання-передачі (внутрішнього переміщення) ОЗ

Номер документа	Дата складання	Код особи, відповідальної за зберігання основних засобів	Код виду операції
24	22.07.2020	Менеджер (управитель) з питань нерухомості Гор А.Н.	купівля

Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна (балансова) вартість	Шифр		Код		Строк корисного використання	Метод нарахування амортизації	Мінімальний строк використання	Ліквідаційна вартість	Устаткування		Сума амортизації (зніску) за даними переоцінки на 20__ р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію	Номер паспорта
		рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку		інвентарний	заводський	рахунка та об'єкта аналітичного обліку	норми амортизаційних відрахувань					вид	код				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
-	Відділ розвитку	104	-	152	-	300000.00	10452147852	AB14520H15	93	-	15 років	Прямолінійний	5 років	-	обладнання	-	-	2018	Липень 20120	45857

На підставі наказу, розпорядження ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ» від "21" липня 2020 р. № 512 проведений огляд обладнання, що приймається (передається) в експлуатацію від ТОВ «KRKA»)

В момент приймання (передачі) об'єкт знаходиться в м. Києві, вул.Лісова ,14.

Коротка характеристика об'єкта холодильне обладнання (AB1452OH15) повністю укомплектоване та знаходиться в робочому стані

Об'єкт технічним умовам відповідає (не відповідає) відповідає

Доробка не потрібна (потрібна) не потрібна

Підсумки іспитів об'єкта стан об'єкта відповідає вимогам технічної документації

Висновок комісії Обладнання може використовуватись за призначенням

Додаток. Перелік технічної документації паспорт, технічні умови експлуатації

Голова комісії

Директор

(посада)

(підпис)

Завальнюк І.М.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Члени комісії

Начальник відділу розвитку

(посада)

(підпис)

Ковальчук Ю.П.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Інженер

(посада)

(підпис)

Канюка Ю.М.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Об'єкт основних засобів
прийняв

Менеджер (управитель) з питань
нерухомості

(підпис)

Гор А.Н.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Здав

Начальник відділу продажів
(посада)

(підпис)

Сидоренко О.П.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Відмітка бухгалтерії про відкриття картки або переміщення об'єкта
«22» липня 2020 р.

Головний бухгалтер (бухгалтер) Зотова А.К.

Додаток О.1

ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»
(підприємство, організація)

Модифікована форма № ОЗ-2
Затверджена наказом Міністерства України
від 29.12.95 р. № 352

Код ЄДРПОУ 40247760

Код за УКУД

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Завальнюк І.М.
підпис, ім'я, по батькові, прізвище
26.08.2020

**АКТ
приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих
об'єктів**

номер документа	дата складання	код особи, яка відповідає за збереження основних засобів	код виду операції
65	26.08.2020	Начальник відділу розвитку <u>Ковальчук Ю.П.</u>	Ремонт орендованого об'єкту

Цех, відділ, дільниця, лінія	Дебет		Кредит		Вартість		Номер	
	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	Віддільних поліпшень	Не віддільних поліпшень	інвентарний	заводський
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Відділ розвитку	104	-	152	-	4752,00	-	10452147852	AB1452OH15

По заказу № 125НОТР Холодильне обладнання АТ12455НР

знаходився на неплановому ремонті (поліпшенні)

з Дата 22.08.2020 по Дата 25.08.2020, а саме чотири дні

Передбачені відомістю дефектів роботи по ремонту (реконструкції, модернізації) виконані повністю.

Зміни в характеристиці об'єкта, що визнані реконструкцією, модернізацією
Заміна зношеного конденсатора та відновлення регульованого вентиляю

Здав Головний механік _____ Сич О.О.
 (посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Прийняв Начальник відділу розвитку _____ Ковальчук Ю.П.
 (посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)
ДОВІДКА

1. Кошторисна вартість фактично виконаного обсягу робіт: чотири тисячі сімсом п'ятдесят дві грн

ремонту	-
реконструкції, модернізації	4752,00

Керівник відділу Ковальчук Ю.П.

2. Фактична вартість: чотири тисячі сімсом п'ятдесят дві грн

ремонту	-
реконструкції, модернізації	4752,00

Головний бухгалтер Зотова А.К.

ТОВ «СМАРТА ДЕВЕЛОПМЕНТ»

(підприємство, організація)

Код ЄДРПОУ 40247760

Модифікована форма N ОЗ-6

Затверджена наказом Мінстату України

від 29.12.95 р. N 352

Код за УКУД

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
22.07.20	142	70000,00

ІНВЕНТАРНА КАРТКА
обліку основних засобів № 10холодильне обладнання

повне найменування та призначення об'єкта

KRKA (найменування заводу-виробника)

AV1452OH15

модель, тип, марка

Цех, відділ, дільниця, лінія	Рахунок, субрахунок	Код аналітичного обліку	Первісна (балансова) вартість	Переоцінена вартість	Код	Норма амортизації		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Акт про введення в експлуатацію	Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 20 р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Метод нарахування амортизації	Строк корисної експлуатації	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)					
						рахунка для віднесення амортизації	норма		вид	код			дата	номер	інвентарний					заводський	паспорта	найменування	вид	маса	Бух.запис (акт, накладна)	причина вибуття (переміщення)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Відділ розвитку	104	-	70000.00	-	93	-	-	-	-	-	Торговецьке обладнання	-	22.07.2014	11	-	104/0/01/01/1	AT12455HP	124578	-	2013	прямолінійний	15 років	-	-	-	-	-	-

Зворотний бік форми № 03-6

<i>Витрати на поліпшення об'єкта</i>					<i>Витрати на підтримання об'єкта у робочому стані</i>							
дата	номер	інвентарний номер	сума		дата	номер	інвентарний номер	дата	номер	інвентарний номер	сума	
			віддільних поліпшень	не віддільних поліпшень							віддільних поліпшень	не віддільних поліпшень
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість				
	основний об'єкт	найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6
-	-	-	-	-	-

Картку заповнив

бухгалтер

посада

підпис

Зотова А.К.

прізвище, ім'я, по батькові

"22" липня 2020 р.

Додаток П

Звіт про наявність та рух основних засобів
за 2019 рік

№	Найменування майна	Ціна за одиницю, грн	Кількість, шт.			Сума, грн	Примітка	
			На початок звітного періоду	Надійшло	Вибуло			На кінець звітного періоду
1	Холодильне обладнання AK5868678OT	150000,00	0	1	0	1	150000,00	
...								
Разом	X	X						X

Бухгалтер: Зогова А.К. _____ (підпис)

Звіт про стан розрахунків за орендовані активи
(операційна оренда)
за 2019 рік

№ з/п	Орендодавець/ Орендар	Номер, дата договору та строк дії	Об'єкт оренди	Орендні платежі		Відхилення	Залишок зобов'язань на 01.01.2020 р.	Проведені заходи для погашення заборгованості
				Сума, яка підлягає поверненню	Повернена сума			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ТОВ «Грассо»	142, 01.09.2019- 01.08.2020 р.р.	Будівля	240000,00	80000,00	-	160000,00	-
..								
Разом	X	X	X					

Бухгалтер: Зотова А.К. _____ (підпис)

Звіт про витрати, понесені в результаті операційної оренди активів

за 2019 рік

№ з/п	Об'єкт оренди	Інвентарний номер	Витрати від використання майна в оренді							
			Разом		У тому числі					
					Витрати за користування майном		Витрати на ремонт та поліпшення		Витрати на утримання об'єкта	
			За звітний період	З початку терміну оренди	За звітний період	З початку терміну оренди	За звітний період	З початку терміну оренди	За звітний період	З початку терміну оренди
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Будівля	103/12548	50000,00	60000,00	40000,00	30000,00	10000,00	-	-	30000,00
Разом :	X	X								

Бухгалтер: Зогова А.К. _____ (підпис)

